

Załącznik
do Uchwały Nr VIII.47.2024
Rady Miejskiej w Pilawie
z dnia 26 listopada 2024 r.

GMINNY PROGRAM
REWITALIZACJI
MIASTA I GMINY PILAWA
DO 2033 ROKU

OPRACOWANIE:

Urząd Miasta i Gminy Pilawa

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Autorzy opracowania:

Skład zespołu:

mgr Irma Kuznetsova – kierownik zespołu,

mgr inż. Iwona Nowacka,

mgr Nina Jędrusik – koordynator projektu.

Szczególne podziękowania kierujemy dla wszystkich osób – mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, którzy przyczynili się do powstania niniejszego dokumentu.

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

SPIS TREŚCI

1	WPROWADZENIE	6
2.	DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI	9
3.	SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	18
3.1.	Wprowadzenie	18
3.2.	Struktura przestrzenno-funkcjonalna	18
3.3.	Przyczyny degradacji obszaru	24
3.3.1.	<i>Sfera społeczna</i>	24
3.3.2.	<i>Sfera gospodarcza</i>	37
3.3.3.	<i>Sfera środowiskowa</i>	39
3.3.4.	<i>Sfera przestrzenno-funkcjonalna</i>	44
3.3.5.	<i>Sfera techniczna</i>	52
3.4.	Lokalne potencjały obszaru	58
3.5.	Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	67
4.	OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	69
5.	CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ	71
6.	OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	73
6.1.	Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	75
6.2.	Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	103
7.	OPIS SPOSOBU REALIZACJI PRZEZ GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM	107
8.	MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	118
8.1.	Kompleksowość programu	118
8.2.	Koncentracja programu	118
8.3.	Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych	119
8.3.1.	<i>Komplementarność przestrzenna</i>	120
8.3.2.	<i>Komplementarność problemowa</i>	120
8.3.3.	<i>Komplementarność proceduralno-instytucjonalna</i>	126
8.3.4.	<i>Komplementarność międzyokresowa</i>	126
8.3.5.	<i>Komplementarność źródeł finansowania</i>	129
9.	RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	130

10.	WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	134
10.1.	Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji.....	134
10.2.	Koszty zarządzania	137
10.3.	Ramowy harmonogram realizacji programu	137
11.	OPIS SPOSOBU ZAPEWNIENIA UDZIAŁU INTERESARIUSZY W PROCESIE REWITALIZACJI.....	139
12.	SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	145
12.1.	Monitoring programu	145
12.2.	Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych	145
12.3.	System wprowadzania modyfikacji do programu	146
13.	OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO	147
14.	OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI.....	147
15.	SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI	148
16.	REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	149
16.1.	Wskazanie zakresu zmian w planie ogólnym gminy	149
16.2.	Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	149
17	ZAŁĄCZNIKI	152
	Załącznik nr 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	152
	Załącznik nr 2: Tabela ewaluacyjna	152
	Załącznik nr 3: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	153
	Spis tabel	154
	Spis rycin	156

1 WPROWADZENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, **rewitalizacja** stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Definicja ta odwołuje się do najważniejszych zasad skutecznej rewitalizacji. Przede wszystkim jest to proces wieloletni, kompleksowy, zakładający włączenie społeczne, partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie oraz adresowany jest tylko do obszarów znajdujących się w głębokim kryzysie. Kluczową płaszczyzną wyboru działań rewitalizacyjnych jest sfera społeczna, która następnie musi być przedmiotem koordynacji działań w tym, i w innych obszarach: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym. Z tego względu, nadawanie nowych funkcji, remonty lub modernizacja techniczna infrastruktury muszą stanowić jedynie narzędzie, a nie cel rewitalizacji.

Osią działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna i jej potrzeby. Zapewnione więc zostanie włączenie wszystkich zainteresowanych (mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne) na każdym etapie programowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ to ich ostatecznie będą dotyczyły rezultaty rewitalizacji. Bez ich udziału nie uda się zapewnić trwałej poprawy obszaru. Podobnie konieczne jest, by działania rewitalizacyjne w gminie nie były działaniami punktowymi, ale by ujęte były w ramy kompleksowego i zintegrowanego podmiotowo i przedmiotowo programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2021 r. poz. 485 ze zm.) z uwzględnieniem zmian wynikających z nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw). Stanowi on narzędzie umożliwiające prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym Uchwałą Nr LXXIV.494.2023 Rady Miejskiej w Pilawie z dnia 14 grudnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa. Jednocześnie pełni funkcję strategii IIT (innego instrumentu terytorialnego), wdrażanej po raz pierwszy w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w odniesieniu do przewidzianych w niej działań finansowych ze środków polityki spójności.

Jedynym dotychczas sformalizowanym okresem, w którym Gmina Pilawa prowadziła rewitalizację były lata 2016-2023, kiedy to obowiązywał Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa. Podstawą prawną Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.). W ramach

poprzedniego programu zrealizowanych zostało wiele projektów przyczyniających się do poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Pilawa, w tym m.in.:

- Projekt „Pokonaj Bariery” – Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszarów zdegradowanych w Pilawie,
- Projekt Pilawski Klub SENIOR+,
- Rozbudowa i modernizacja Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury,
- Modernizacja i zagospodarowanie terenów przy stacji PKP,
- Termomodernizacja Publicznej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Pilawie i zagospodarowanie terenu wokół placówki.

Zmieniający się sposób rozumienia procesów rewitalizacji oraz doświadczenia polskich samorządów w tym zakresie, przyczyniły się do widocznej zmiany podejścia w metodyce wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Coraz częściej działania rewitalizacyjne odznaczają wieloaspektowy i zintegrowany charakter. Wzmocnienie roli interesariuszy rewitalizacji z jednoczesnym zwiększeniem partycypacji społecznej sprawiło, że Gminny Program Rewitalizacji stał się kluczową pozycją w systemie dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku, opracowany w oparciu o Ustawę o rewitalizacji, stanowi dla gminy zaawansowane narzędzie, które w sposób ciągły, uporządkowany i spójny, nie tylko wyprowadzi ze stanu kryzysowego obszar zdegradowany, ale będzie także przeciwdziałać pogłębianiu się negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na tym obszarze oraz zapobieganie realizacji zagrożeń.

By móc niniejszy Program traktować jako narzędzie praktyczne i zrozumiałe, konieczne jest wyjaśnienie kluczowych pojęć z zakresu rewitalizacji, które będą pojawiać się w poszczególnych częściach dokumentu:

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI – mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 28); inni mieszkańcy gminy; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz organy doradcze i konsultacyjne gminy; organy władzy publicznej; inne niż wymienione wyżej podmioty, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

KOMITET REWITALIZACJI – stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą Burmistrza, wójta albo prezydenta miasta.

OBSZAR REWITALIZACJI – to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

2. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

Podstawowe informacje

Pilawa jest gminą miejsko-wiejską, położoną w zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie garwolińskim. Gmina graniczy z następującymi jednostkami: od wschodu z gminą wiejską Parysów (powiat garwoliński), od południa z gminą wiejską Garwolin (powiat garwoliński), od zachodu z gminą wiejską Osieck (powiat otwocki), od północy z gminą wiejską Kołbiel (powiat otwocki), a od północno-wschodu z gminą wiejską Siennica (powiat miński). Powierzchnia Gminy wynosi 77,2 km², co stanowi 6% powierzchni powiatu garwolińskiego. Populacja Gminy liczy 10 584 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2021 r. wg danych GUS), co w przełożeniu na powierzchnię kształtuje gęstość ludności na poziomie 137 os./km².

Gmina położona jest w odległości 60 km od Warszawy i około 10 km od siedziby powiatu – Garwolina.

Rycina 1. Położenie Gminy Pilawa na tle powiatu garwolińskiego oraz województwa mazowieckiego

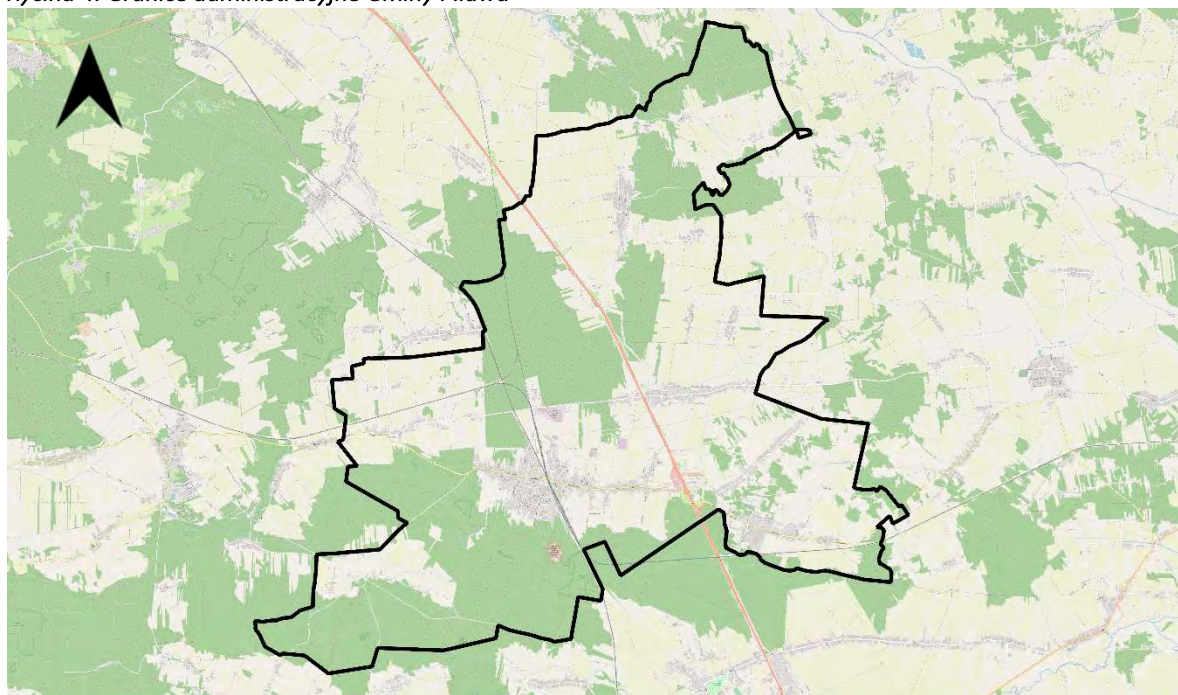

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Największą miejscowością w Gminie i siedzibą władz samorządowych jest Miasto Pilawa, zamieszkiwane przez 4 514 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2022 r. wg danych Urzędu Miasta i Gminy w Pilawie), co odpowiada 41,7% populacji całej Gminy. Poza Miastem Pilawa, w skład Gminy wchodzi 11 jednostek pomocniczych, tj.: sołectwo Goćław, sołectwo Jażwiny, sołectwo Kalonka, sołectwo Lipówki, sołectwo Łucznicza, sołectwo Niesadna, sołectwo Niesadna Przecinka, sołectwo Puznówka, sołectwo Trąbki z osiedlem Czechy, sołectwo Wygoda oraz sołectwo Żelazna.

Największy udział w strukturze użytkowania gruntów zajmują grunty orne (36,9%) oraz lasy i grunty leśne (35,3%). W następnej kolejności znajdują się: pozostałe grunty użytkowane i nieużytki (11,4%), łąki (11,1%), pastwiska (5,2%) oraz sady (0,1%).

Rycina 4. Granice administracyjne Gminy Pilawa

Legenda:

▭ Gmina Pilawa

0 2 4 6 km

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Gmina charakteryzuje się stosunkowo dobrą dostępnością komunikacyjną. Przez teren Gminy z północnego-zachodu na południowy-wschód przebiega droga ekspresowa S17 o łącznej długości 7,5 km, prowadząca z Warszawy przez Lublin do przejścia granicznego Polski z Ukrainą w Hrebennem. Przez obszar Gminy przebiegają również drogi wojewódzkie – droga nr 805 relacji Dziecinów – Wilchta oraz droga nr 804 o sumarycznej długości 12 km. Ponadto na sieć głównych połączeń drogowych składają się drogi powiatowe o łącznej długości około 27,8 km, a także drogi gminne o łącznej długości 223,8 km, z czego 43,33 km stanowią odcinki z utwardzoną nawierzchnią.

Ponadto Gmina Pilawa stanowi niezwykle ważny węzeł kolejowy na skrzyżowaniu linii kolejowej nr 7 relacji Warszawa – Lublin – Dorohusk (granica państwa) z linią kolejową nr 12 relacji Skierniewice – Łuków. Ponadto przez teren Gminy przebiega także linia kolejowa nr 13 relacji Pilawa – Krusze. Na terenie Gminy zlokalizowana jest jedna stacja kolejowa w Pilawie oraz dwa przystanki osobowe w Jażwinach i Trąbkach.

Co więcej, Pilawa oddalona jest o około 70 km od międzynarodowego portu lotniczego im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Ponadto w odległości około 140 km znajduje się port lotniczy w Lublinie, a 150 km port lotniczy Warszawa – Radom.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Zgodnie z metodyką prac przyjętą na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego, w pierwszym etapie prac dokonano podziału Gminy Pilawa na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. Działanie to umożliwiło zebranie i przetworzenie, a w następnej kolejności zagregowanie danych opisujących sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną.

Wyznaczając w procesie delimitacji jednostki analityczne starano się odzwierciedlić specyfikę danego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji dominującej, a także sposobu zagospodarowania przestrzennego. Ważnym było również, aby w trakcie dokonywania podziału, uwzględnić intensywność użytkowania danego obszaru. Tak wypracowany podział sprawił, że dokonana w kolejnych etapach porównawcza analiza wskaźnikowa, przeprowadzona została w sposób uwzględniający zróżnicowanie przestrzenne Gminy.

Dokonując podziału obszaru wiejskiego Gminy Pilawa na jednostki analityczne, zdecydowano wykorzystać istniejący podział na obręby ewidencyjne. Analizując dane odnośnie liczby mieszkańców Miasta Pilawa zauważono, że zamieszkuje je 4 514 osób (stan na 31.12.2022 r. wg Danych Urzędu Miasta i Gminy w Pilawie), co odpowiada 41,7% ogółu mieszkańców Gminy. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, taka jednostka nie mogłaby stanowić obszaru rewitalizacji. W związku z tym zdecydowano się podzielić miasto na dwie mniejsze jednostki, tym samym spełniając kryterium ustawowe. W rezultacie na terenie Gminy Pilawa wyodrębniono 12 jednostek analitycznych.

Wykaz ulic, adresów oraz miejscowości zaliczonych do poszczególnych jednostek na terenie Gminy Pilawa przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pilawa

Jednostka analityczna	Wykaz ulic/adresów/miejscowości
Pilawa – centrum	ul. Generała Henryka Dąbrowskiego, ul. Kombatanka, ul. Królowej Jadwigi, ul. Krzysztofa Baczyńskiego, ul. Leśna, ul. Mikołaja Kopernika, ul. Przedszkolaków, ul. Sierpniowa, ul. Spacerowa, ul. Tadeusza Kościuszki, ul. Aleje Wyzwolenia (częściowo), ul. Dworcowa (częściowo), ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego (częściowo), ul. Krynickich (częściowo), ul. Letniskowa (częściowo), ul. Malinowa (częściowo), ul. Miodowa (częściowo), ul. Słoneczna (częściowo), ul. Sportowa (częściowo), ul. Wojska Polskiego (częściowo)
Pilawa – obrzeża	ul. Adama Mickiewicza, ul. Akacyjowa, ul. Bukowa, ul. Bursztynowa, ul. Boczna, ul. Bolesława Prusa, ul. Cyprysowa, ul. Chabrowa, ul. Dobra, ul. Dworcowa, ul. Henryka Sienkiewicza, ul. Ignacego Krasickiego, ul. Jana Kochanowskiego, ul. Jaśminowa, ul. Jasna, ul. Jarzębinowa, ul. Juliusza Słowackiego, ul. Juliana Tuwima, ul. Józefa Piłsudskiego, ul. Klonowa, ul. Konwaliowa, ul. Kwiatowa, ul. 22 lipca, ul. Majowa, ul. Marii Konopnickiej, ul. Nowa, ul. Ogrodowa, ul. Olimpijska, ul. Polna, ul. Południowa, ul. Romualda Traugutta, ul. Różana, ul. Słoneczna, ul. Stokrotki, ul. Szarych Szeregów, ul. Wiśniowa, ul. Wrzosowa, ul. Wspólna, ul. Władysława Reymonta, ul. Złota, ul. Aleje Wyzwolenia, ul. Dworcowa (częściowo), ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego (częściowo), ul. Krynickich (częściowo), ul. Letniskowa (częściowo), ul. Malinowa (częściowo), ul. Miodowa (częściowo), ul. Słoneczna (częściowo), ul. Sportowa (częściowo), ul. Wojska Polskiego (częściowo)
Goćław	Goćław
Jaźwiny	Jaźwiny
Kalonka	Kalonka
Lipówki	Lipówki
Łucznicza	Łucznicza
Niesadna	Niesadna
Puznówka	Puznówka
Trąbki	Trąbki
Wygoda	Wygoda
Żelazna	Żelazna

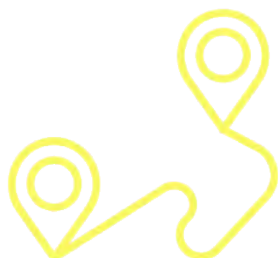
Źródło: opracowanie własne.

Szczegółowe dane demograficzne i powierzchniowe dotyczące wyznaczonych na terenie Gminy Pilawa jednostek analitycznych przedstawione zostały w poniższej tabeli. Największą jednostką analityczną pod względem liczby ludności jest „Pilawa – obrzeża” zamieszkiwana przez blisko 3 181 osób, natomiast najmniejszą pod tym względem jednostką jest „Łucznicza”, na terenie której mieszka 178 osób. Pod względem powierzchni największą jednostką jest „Łucznicza” o powierzchni 15,65 km² (20,3% powierzchni Gminy), a najmniejszą „Pilawa – centrum” o powierzchni 0,51 km² (0,7% powierzchni Gminy).

Tabela 2. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pilawa

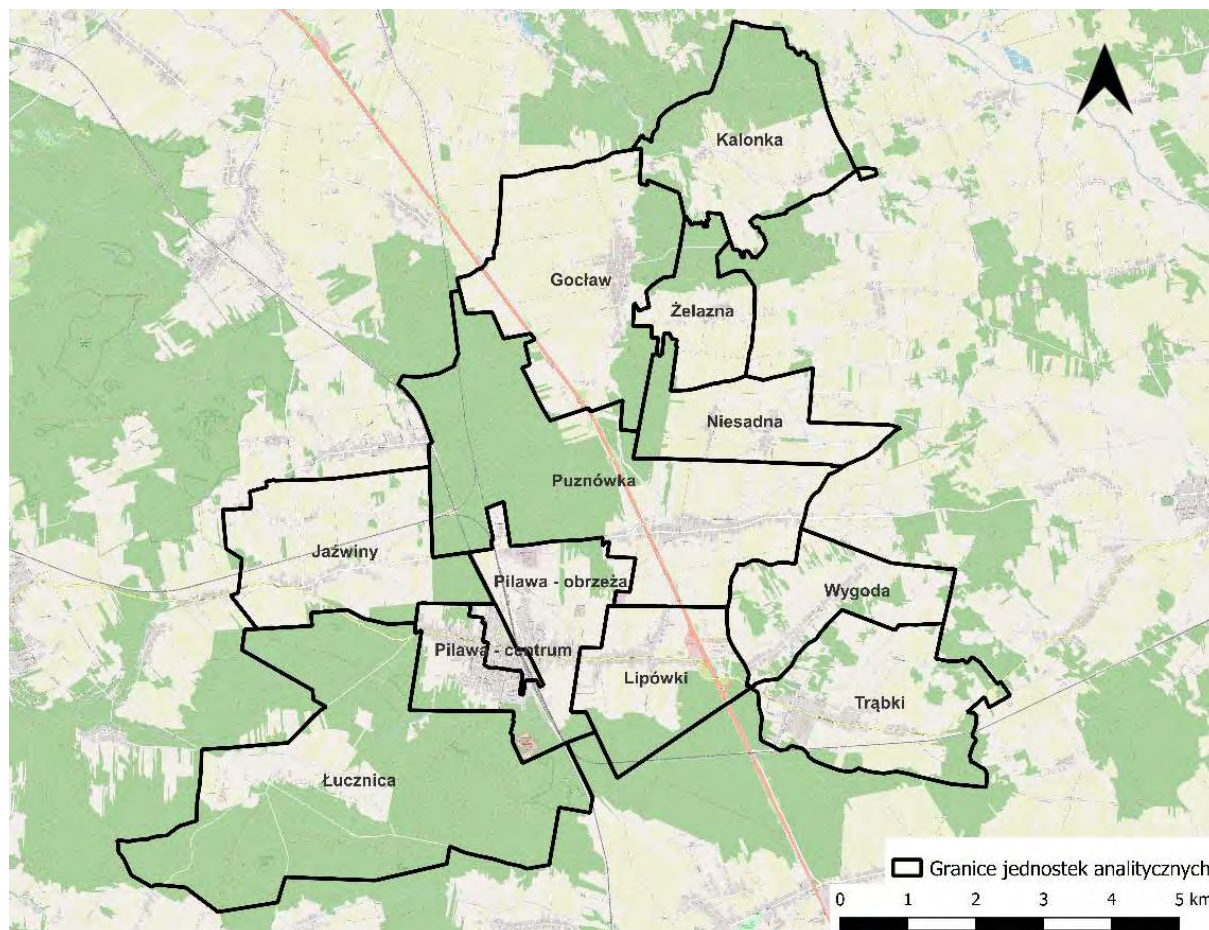
Jednostka analityczna		Powierzchnia jednostki (km ²)	Udział w całkowitej powierzchni Gminy (%)	Liczba mieszkańców	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców Gminy (%)
Lp.	Nazwa				
1.	Pilawa – centrum	0,51	0,7%	1 333	12,3%
2.	Pilawa – obrzeża	6,15	8,0%	3 181	29,4%
3.	Goćław	8,51	11,0%	877	8,1%
4.	Jaźwiny	6,53	8,5%	508	4,7%
5.	Kalonka	6,09	7,9%	219	2,0%
6.	Lipówki	4,32	5,6%	886	8,2%
7.	Łucznicza	15,65	20,3%	178	1,6%
8.	Niesadna	3,77	4,9%	319	2,9%
9.	Puznówka	12,62	16,4%	814	7,5%
10.	Trąbki	6,22	8,1%	1 764	16,3%
11.	Wygoda	3,97	5,2%	503	4,6%
12.	Żelazna	2,72	3,5%	254	2,3%

Źródło: opracowanie własne.

Sporządzony i przedstawiony powyżej podział Gminy na jednostki analityczne daje możliwość prowadzenia analiz porównawczych, a także obserwacji zjawisk kryzysowych w dłuższym okresie czasu. Na poniższej rycinie przedstawiono podział Gminy Pilawa na jednostki analityczne w ujęciu przestrzennym.

Rycina 5. Jednostki analityczne na terenie Gminy Pilawa

Źródło: opracowanie własne.

W kolejnym kroku dla wyznaczonych jednostek zebrane i obliczone zostały wskaźniki opisujące sferę: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Następnie na ich podstawie wyznaczone zostały wskaźniki syntetyczne, które posłużyły do określenia natężenia zjawisk kryzysowych dla każdej ze sfer. Zgodnie z przyjętą metodyką, do obszaru zdegradowanego włączone mogły zostać jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny w sferze społecznej był niższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano nagromadzenie negatywnych zjawisk w przynajmniej jednej z pozostałych sfer. W poniższej tabeli przedstawiono jednostki analityczne, które spełniały powyższe kryteria wraz z wartością wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej oraz oznaczeniem występowania negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej (gdzie „-” oznacza występowanie negatywnych zjawisk a „+” ich brak).

Były to jednostki: **Trąbki, Niesadna, Pilawa – centrum, Kalonka.**

Tabela 3 Obszary zdegradowane na terenie Gminy Pilawa, tj. jednostki, dla których wskaźnik syntetyczny przyjęt w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
Trąbki	-0,67	-	+	-	+
Niesadna	-0,23	+	-	+	-
Pilawa – centrum	-0,19	+	+	-	+
Kalonka	-0,20	+	-	+	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa.

W konsekwencji dało to podstawę do zakwalifikowania tych jednostek do obszaru zdegradowanego, którego łączna powierzchnia wynosi 16,6 km² stanowiąc 21,5% powierzchni Gminy i zamieszkuje go 3 635 osób, które stanowią 33,5% wszystkich mieszkańców Gminy Pilawa.

Tabela 4 Przedstawienie wyników analizy wskaźnikowej przeprowadzonej dla Gminy Pilawa w podziale na jednostki analityczne

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Liczba pozostałych sfer, w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych	Liczba ludności w jednostce analitycznej	Udział wśród całkowitej ludności gminy	Powierzchnia jednostki analitycznej	Udział w całkowitej powierzchni gminy (%)
Trąbki	-0,67	2	1 764	16,3%	6,2	8,1%
Niesadna	-0,23	2	319	2,9%	3,8	4,9%
Pilawa - centrum	-0,19	1	1 333	12,3%	0,5	0,7%
Kalonka	-0,20	2	219	2,0%	6,1	7,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. W związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby ludności i powierzchni obszaru, niemożliwe było objęcie procesem rewitalizacji całego obszaru zdegradowanego. Dlatego też podjęto działania na rzecz wyznaczenia obszaru o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, zmagającego się z problemami w pozostałych sferach oraz będącego kluczowym dla rozwoju lokalnego.

Wyboru poszczególnych jednostek dokonano na podstawie łącznego spełniania kryteriów, takich jak:

- ⇒ jednostki są istotne z punktu rozwoju lokalnego,
- ⇒ zachodzi w nich wysoka koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej,
- ⇒ jednostki są zamieszkiwane przez ponad 500 osób.

W związku z tym, jako obszar rewitalizacji na terenie Gminy Pilawa wyznaczone zostały 2 jednostki analityczne: **Pilawa – centrum** oraz **Trąbki**.

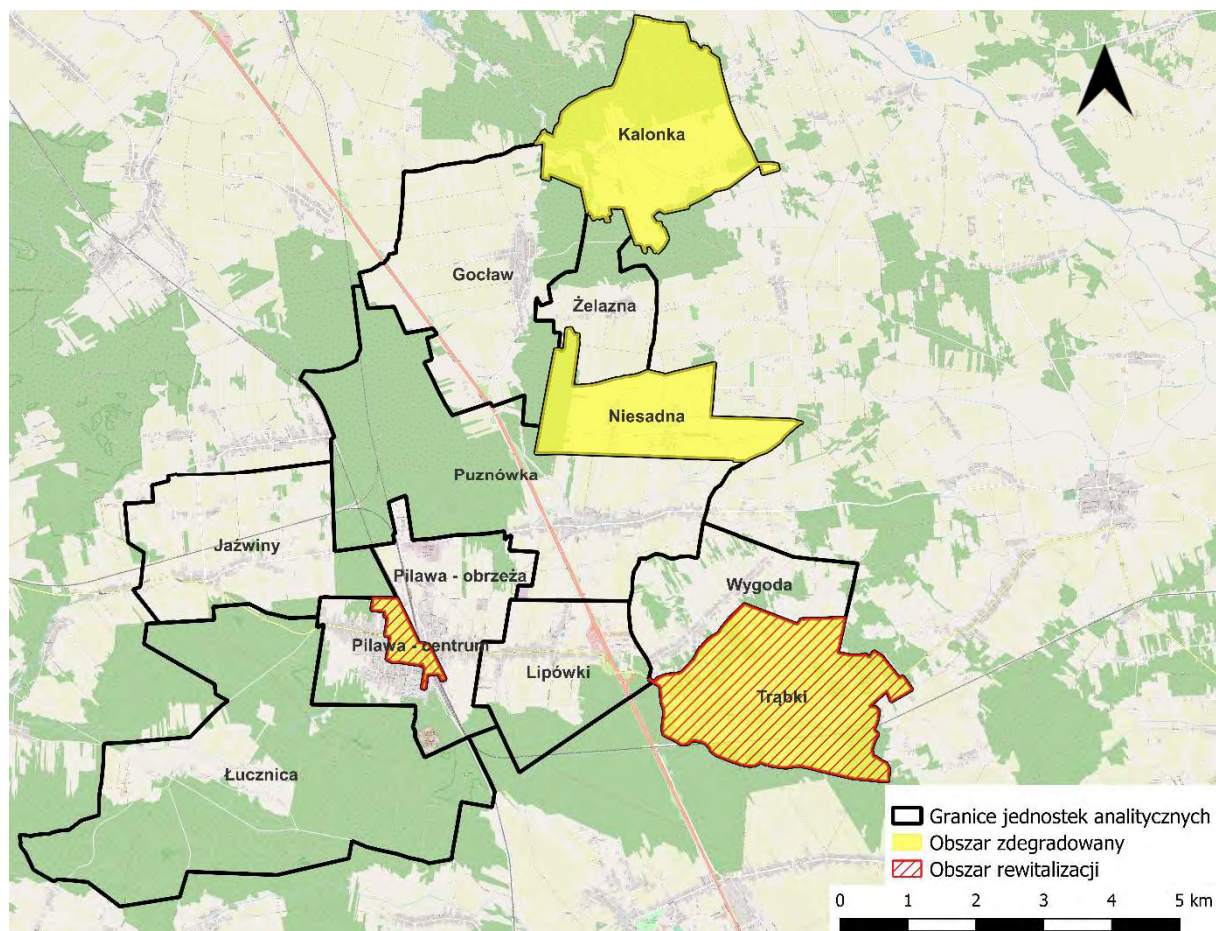
Pilawa – centrum – jest to jednostka znajdująca się w centralnej części Miasta Pilawa, której powierzchnia wynosi 0,51 km², co daje 0,7% powierzchni całej Gminy. Jednostkę tę zamieszkuje 1 333 osoby, których udział w strukturze populacji Gminy wynosi 12,3%. To trzecia najbardziej zaludniona jednostka analityczna na terenie Gminy. Pełni rolę jednostki osadniczej, zaspokajającej potrzeby mieszkańców również z obszarów ją otaczających. Na terenie jednostki znajdują się, m.in. Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Publiczna Szkoła Podstawowa, Posterunek Policji, Hala Sportowa, Stadion Miejski w Pilawie, Dworzec PKP, Park miejski, a także inne usługi służące lokalnej społeczności.

Trąbki – jednostka znajdująca się w południowo-zachodniej części Gminy Pilawa, której powierzchnia wynosi 6,22 km², co stanowi 8,1% powierzchni całej Gminy. Jednostka ta zamieszkiwana jest przez 1 764 osoby, których udział w strukturze populacji Gminy wynosi 16,3%. Jednostka jest drugą najbardziej zaludnioną jednostką analityczną na terenie Gminy. Na terenie jednostki znajdują się, m.in. Kościół Rzymskokatolicki pw. św. Józefa, Klub sportowy Hutnik Huta Czechy, Poradnia Chorób Wewnętrznych, a także inne usługi służące lokalnej społeczności. Co więcej, w jednostce tej występuje największe natężenie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej wśród wszystkich jednostek analitycznych na terenie Gminy Pilawa

Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 6,73 km², stanowiąc 8,7% powierzchni całej Gminy. Natomiast liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji wynosi 3 097 osób i stanowi 28,6% ludności całej Gminy.

Poglądową mapę obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Pilawa przedstawia poniższa rycina.

Rycina 6. Poglądowa mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Pilawa

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa.

Wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wymogi formalne określone w ustawie o rewitalizacji: jego powierzchnia stanowi 8,7% (6,73 km²) powierzchni całej Gminy i jest zamieszkiwany przez 28,6% (3 097 osób) ludności Gminy.

3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

3.1. WPROWADZENIE

Diagnoza szczegółowa opracowana w niniejszym rozdziale dotyczy wyznaczonego **obszaru rewitalizacji** przyjętego w Uchwale Nr LXXIV.494.2023 Rady Miejskiej w Pilawie z dnia 14 grudnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa i wyznaczonego na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa oraz konsultacji społecznych.

Celem diagnozy szczegółowej jest zbadanie występujących zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji wraz ze wskazaniem ich przyczyny, a także lokalnych potencjałów, które ułatwią rozwiązanie istniejących problemów.

Problemy, trendy i tendencje opisane za pomocą danych ilościowych, uszczegółowione zostały analizą jakościową, w której wykorzystano różnorodne metody diagnostyczne (w tym ankiety, wywiady, dyskusje, rozmowy, warsztaty) zapewniając tym samym włączenie interesariuszy rewitalizacji już na etapie diagnozowania.

3.2. STRUKTURA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Podobszar rewitalizacji 1: Pilawa – Centrum

Podobszar rewitalizacji Pilawa – centrum obejmuje swoim zasięgiem centralną część miasta Pilawa. Obszar ten odznacza się wysokim wskaźnikiem gęstości zaludnienia – teren o powierzchni 0,5 km² zamieszkuje 12,3% ludności całej Gminy.

Pod względem struktury przestrzenno-funkcjonalnej, wyznaczony w Gminie Pilawa podobszar rewitalizacji Pilawa – centrum pełni rolę wielofunkcyjnego ośrodka, który posiada znaczący potencjał rozwojowy w zakresie społecznym, kulturalnym, usługowym, edukacyjnym, sportowym oraz rekreacyjnym. Podobszar ten stanowi również jednostkę, w której zaspokajane są nie tylko potrzeby mieszkańców miasta Pilawa, ale również otaczających go terenów.

Podobszar ten stanowi centralną część miasta Pilawa, pełniąc rolę głównej jednostki osadniczej, która skupia znaczną część terenów mieszkaniowych w kontekście terenu całej Gminy. Poza funkcją osadniczą, w jednostce tej zlokalizowane są również obiekty o zróżnicowanym profilu, w tym profilu społecznym, kulturalnym, usługowo-handlowym, edukacyjnym oraz sportowym, wśród których wymienić można m.in. Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Publiczna

Szkoła Podstawowa, Posterunek Policji, Hala Sportowa, Stadion Miejski, Dworzec PKP Pilawa, Park miejski, a także inne usługi służące lokalnej społeczności.

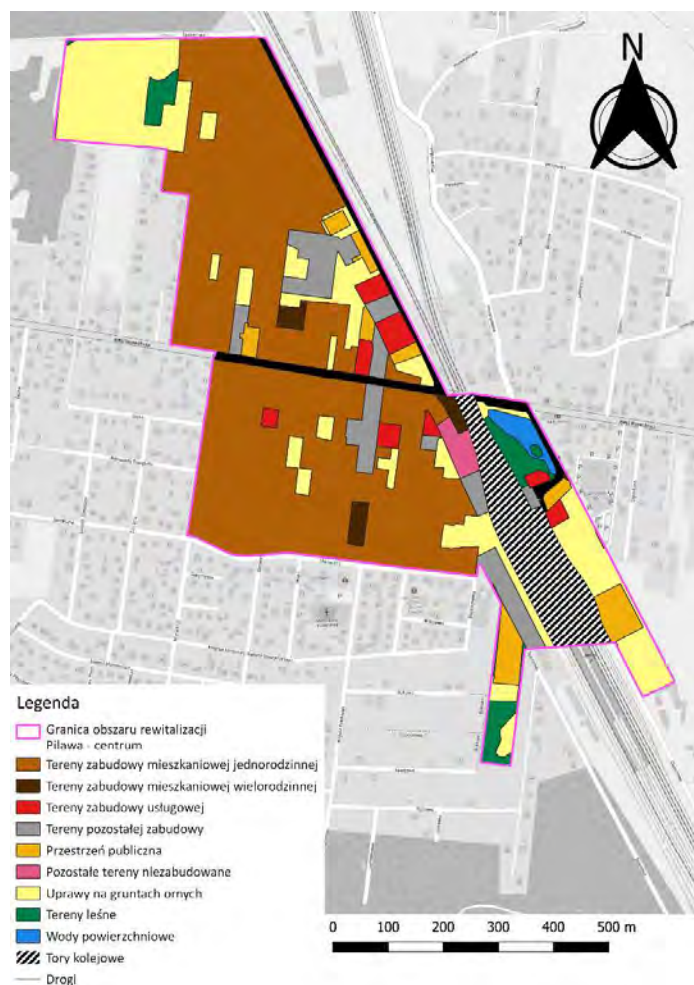
Na podobszarze rewitalizacji Pilawa – centrum dominującą formą zabudowy jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Zabudowa wielorodzinna rozwinęła się w niewielkim stopniu i występuje punktowo pomiędzy zabudową mieszkaniową jednorodziną.

Występująca zabudowa usługowa rozproszona została głównie w centralnej części podobszaru, a także w części wschodniej i zachodniej. Na ogół są to zakłady i sklepy o zróżnicowanym profilu.

Na podobszarze rewitalizacji występują tereny upraw na gruntach ornych – większe połacie tej formy użytkowania terenu obserwowane są w północnej i południowej części obszaru. Natomiast w centralnej części uprawy tereny upraw są rozproszone pomiędzy terenami zabudowanymi.

Dodatkowo na podobszarze rewitalizacji występują również tereny leśne, a także wody powierzchniowe, co znacznie zwiększa potencjał wypoczynkowo-rekreacyjny tego obszaru.

Rycina 7. Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Pilawa – centrum

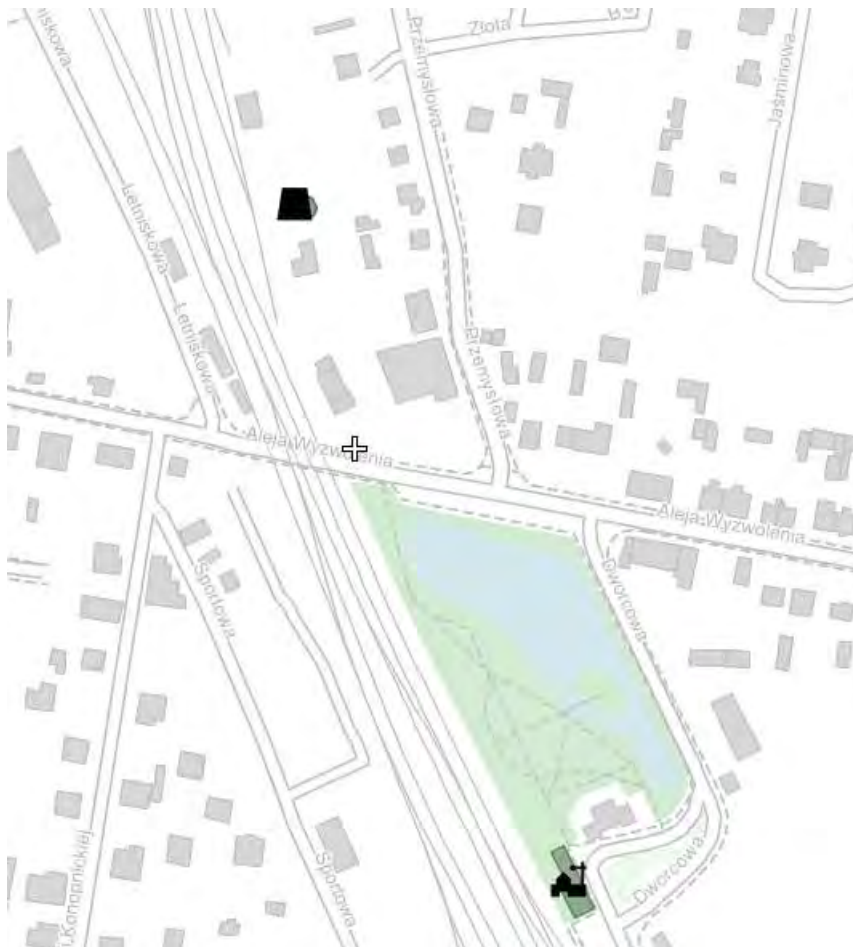
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Na podobszarze rewitalizacji Pilawa – centrum nie występują żadne formy ochrony przyrody. Ponadto obszar nie znajduje się w zasięgu zagrożenia powodziowego.

W obrębie podobszaru rewitalizacji znajduje się następujący obiekt zabytkowy, wpisany do Ewidencji Zabytków:

⇒ Dworzec kolejowy powstały w 1877 roku, zlokalizowany przy ul. Dworcowej (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BKK.188849)

Rycina 8. Mapa istniejących zabytków nieruchomych znajdujących się na podobszarze rewitalizacji Pilawa – centrum wpisanych do Ewidencji Zabytków

Źródło: opracowanie własne na podstawie serwisu Narodowego Instytutu Dziedzictwa, <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/> (dostęp na 29.02.2024 r.).

Podobszar rewitalizacji 2: Trąbki

Podobszar rewitalizacji Trąbki obejmuje swoim zasięgiem cały obszar sołectwa Trąbki. Obszar ten również odznacza się wysokim wskaźnikiem gęstości zaludnienia – teren o powierzchni 6,22 km² zamieszkuje 16,3% ludności całej gminy. Ze względu na istniejącą strukturę przestrzenno-funkcjonalną jednostka ta posiada duży potencjał rozwojowy w zakresie społecznym, kulturalnym, turystycznym oraz rekreacyjnym.

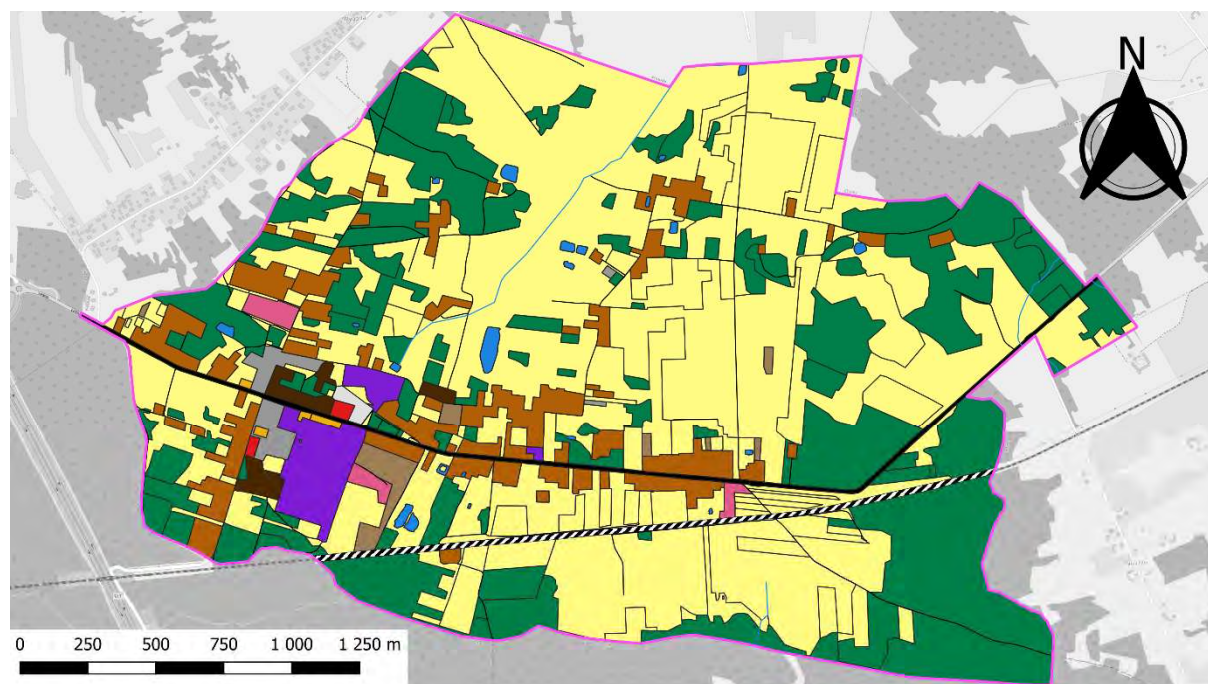
Wyznaczony podobszar charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem pod względem struktury funkcjonalno-przestrzennej, jednak ze względu na duży udział zabudowy mieszkaniowej określić go można jako teren o funkcji osadniczej. Poza funkcją osadniczą, w jednostce tej zlokalizowane są również obiekty o zróżnicowanym profilu, służące lokalnej społeczności, wśród których wymienić można m.in. Publiczną Szkołę Podstawową im. Juliana Tuwima w Trąbkach, Kościół rzymsko-katolicki p.w. św. Józefa w Trąbkach, Park z pomnikiem Jana Nepomucena, Park z pomnikiem J. Hordliczki oraz Boisko sportowe teren rekreacji wraz ze ścieżką ekologiczną.

Biorąc pod uwagę strukturę użytkowania terenu, to dominującą formę stanowią tereny upraw na gruntach ornych. Duży udział w strukturze stanowią również tereny leśne, które odznaczają się znacznym rozproszeniem – zwłaszcza w centralnej części obszaru.

Z kolei dominującą formą zabudowy jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, która najbardziej skoncentrowana jest wzdłuż głównej drogi. W pozostałej części podobszaru zabudowa jednorodzinna jest znacznie bardziej rozproszona. Natomiast zabudowa wielorodzinna rozwinęła się w niewielkim stopniu i występuje przede wszystkim w południowo zachodniej części podobszaru.

Na podobszarze rewitalizacji Trąbki występują również tereny zabudowy przemysłowej, związane z kompleksem zabytkowych budynków Huty Szkła „Czechy” oraz obecnego producenta wyrobów szklanych spółki Zignago Vetro Polska S.A. Natomiast zabudowa usługowa rozwinęła się w niewielkim stopniu i występuje przede wszystkim w południowo zachodniej części podobszaru.

Rycina 9. Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Trąbki

Legenda

Granica obszaru rewitalizacja Trąbki	Tereny zabudowy przemysłowej	Uprawy trwałe na gruntach ornych	Tory kolejowe
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	Tereny pozostałej zabudowy	Uprawy trwałe	Drogi
Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	Przewodnictwa	Tereny leśne	Ciekі wodne
Tereny zabudowy usługowej	Pozostałe tereny niezabudowane	Wody powierzchniowe	

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Na podobszarze rewitalizacji Trąbki nie występują żadne formy ochrony przyrody.

Pomimo występowania cieków wodnych, podobszar rewitalizacji Trąbki nie znajduje się w zasięgu występowania zagrożenia powodziowego.

W obrębie podobszaru znajdują się następujące obiekty zabytkowe, wpisane do Ewidencji Zabytków:

- ⇒ Cmentarz rzymskokatolicki (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_CM.49798),
- ⇒ Budynek zarządu, ob. administracyjny (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.189006),
- ⇒ Budynek główny (hala produkcyjna) (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.188952),
- ⇒ Budynek administracyjny, ob. mieszkalny (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.188975),
- ⇒ Rządówka (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.189049),
- ⇒ Dom osadników (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.189100),
- ⇒ Dom osadników (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.189123),
- ⇒ Dom osadników (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.189176),
- ⇒ Dom osadników (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.189197),
- ⇒ Dom osadników (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.189218),
- ⇒ Kantor (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.189029),

- ⇒ Dom osadników (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.189086),
- ⇒ Dom osadników (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.254699),
- ⇒ Dom osadników (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.189134),
- ⇒ Dom osadników (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.189191),
- ⇒ Dom osadników (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.189205),
- ⇒ Dom osadników (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.189226),
- ⇒ Dwór (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.188906),
- ⇒ Czworak (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.188921),
- ⇒ Czworak (Inspire ID: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_14_BK.188936).

Dodatkowo na podobzszarze rewitalizacji Trąbki zlokalizowane są ślady osadnicze.

Rycina 10. Mapa istniejących zabytków nieruchomych znajdujących się na podobzszarze rewitalizacji Trąbki wpisanych do Ewidencji Zabytków

Źródło: opracowanie własne na podstawie serwisu Narodowego Instytutu Dziedzictwa, <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/> (dostęp na 29.02.2024 r.).

Warto przy tym dodać, że budynek huty, zarządcy, budynek administracji, domy osadników nr: 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 wpisane zostały do rejestru zabytków decyzją z dn. 28.12.1984 r., pod nr A-366. Ponadto postanowieniem 12/WN/10 z dn. 25.01.2010 r. wpisem do rejestru zabytków objęta jest także działka nr ewid. 417/7 (obecnie nr ewid. 417/62), na której usytuowany jest budynek huty.

3.3. PRZYCZYNY DEGRADACJI OBSZARU

3.3.1. Sfera społeczna

Wyznaczony w Gminie Pilawa obszar rewitalizacji charakteryzuje się znaczną koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Zjawiska te zdiagnozowane zostały w przeprowadzonej dla sfery społecznej analizie wskaźnikowej, w której pod uwagę wzięte zostały następujące obszary problematyczne: **bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, osoby ze szczególnymi potrzebami, kapitał społeczny, poziom edukacji oraz poziom uczestnictwa w życiu publicznym.**

Bezrobocie

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Garwolinie na stan 31 grudnia 2022 roku, obszar rewitalizacji zamieszkiwało 168 osób zarejestrowanych jako bezrobotne. Spośród nich, 8 mieszkańców stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, pozostające bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Z kolei 5 osób posiadało tylko wykształcenie podstawowe. Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała występowanie problemu bezrobocia na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Porównując wartości przyjętych do analizy wskaźników zauważyć można, że większość z nich osiągnęła wartości na znacznie gorszym poziomie w porównaniu do średniej dla gminy. Zestawienie wskaźników z zakresu bezrobocia pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią dla gminy przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 5. Porównanie wskaźników obrazujących zjawisko bezrobocia na obszarze rewitalizacji oraz Gminy Pilawa

BEZROBOCIE			
Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Średnia dla gminy
	Pilawa – centrum	Trąbki	
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	4,01	6,46	3,28
Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	6,69	11,22	5,41
Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	0,4%	0,5%	0,3%
Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	0,6%	4,4%	3,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa.

Przeprowadzony z interesariuszami rewitalizacji wywiad pogłębiony wykazał, że na obszarze rewitalizacji zjawisko bezrobocia dotyka głównie młodą część społeczeństwa, dla których nie ma miejsc pracy na tym obszarze. W wyniku tego, bardzo często osoby te decydują się na poszukiwanie nowych możliwości zawodowych nie tylko poza granicami obszaru rewitalizacji, ale również poza granicami Gminy Pilawa – zwłaszcza w konkurencyjnej Warszawie. Interesariusze wskazali również, że problem bezrobocia wynika także z braku odpowiednich kwalifikacji zawodowych mieszkańców, co w znacznym stopniu może utrudniać zdobycie stanowiska pracy.

Warto również dodać, że istotnym czynnikiem, a zarazem dużym problemem jest brak chęci podjęcia zatrudnienia. Według informacji pozyskanych podczas warsztatów rewitalizacyjnych, bardzo często osoby bezrobotne nie wykazują chęci i motywacji do podjęcia zatrudnienia – zamiast tego preferują pobieranie przysługujących im zasiłków.

Pomimo zróżnicowanych źródeł zjawiska bezrobocia należy zwrócić uwagę, że problem ten nie tylko wykazuje negatywne konsekwencje dla osób bezrobotnych, ale również dla najbliższego otoczenia tej osoby – zwłaszcza dla rodziny. Długotrwały brak zatrudnienia, skutkujący brakiem dochodów przekłada się na zagrożenie ubóstwem, wykluczeniem społecznym, problemami zdrowotnymi, a także ogólną niezaradnością życiową. W skrajnych przypadkach brak pracy może skutkować spadkiem samooceny, depresją, popadaniem w nałogi, a nawet wchodzenia na ścieżki konfliktu z prawem.

Ubóstwo

Zjawisko ubóstwa przede wszystkim rozumiane jest jako ograniczenie środków do życia, skutkując tym samym obniżeniem się jego poziomu poza akceptowane w kraju zamieszkania minimum. Według danych pozyskanych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pilawie, na koniec 2022 roku na obszarze rewitalizacji z pomocy społecznej łącznie skorzystało 77 mieszkańców, z których 31 osób poza pomocą z tytułu ubóstwa skorzystało również z pomocy z tytułu bezrobocia. Z kolei łączna kwota wypłaconych zasiłków na koniec 2022 roku wyniosła 143 056,00 zł. Porównanie wskaźników z zakresu ubóstwa pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną przedstawione zostało w poniżej tabeli.

Tabela 6. Porównanie wskaźników obrazujących zjawisko ubóstwa na obszarze rewitalizacji oraz Gminy Pilawa

UBÓSTWO			
Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Średnia dla gminy
	Pilawa – centrum	Trąbki	
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie	2,6%	2,4%	2,3%

mieszkańców			
Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	3 906,38	5 157,60	3 231,43

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała występowanie zjawiska ubóstwa na obszarze rewitalizacji. Analizując wartości przyjętych wskaźników zauważyć można, że znacznie gorsza sytuacja obserwowana jest na podobszarze rewitalizacji Trąbki. Stan ten potwierdza przede wszystkim wskaźnik kwoty wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców, który jest znacznie wyższy od średniej gminnej.

Ubóstwo bardzo często powiązane jest ze zjawiskiem bezrobocia, jednak jego podłoże może być dużo bardziej zróżnicowane. Przeprowadzone warsztaty rewitalizacyjne wykazały, że jedną z przyczyn tego zjawiska na obszarze rewitalizacji jest alkoholizm, który według interesariuszy wynikać może z braku lub nieodpowiednich wzorców, braku zainteresowań, a także braku motywacji i chęci do zmian sytuacji życiowej. Innym źródłem ubóstwa mogą być również niskie zarobki, które uniemożliwiają finansowanie podstawowych potrzeb, w wyniku czego mieszkańcy zmuszeni są do korzystania z usług pomocy społecznej.

Zjawisko ubóstwa jest niezwykle niekorzystne i w dłuższej perspektywie czasu może powodować poważne konsekwencje społeczne. Bardzo często w rodzinach dotkniętych zjawiskiem ubóstwa przejawia się brak aspiracji zawodowych osób dorosłych, które w następstwie zmniejszają aspiracje edukacyjne dzieci. W wyniku tego, złe wzorce przechodzą na następne pokolenia prowadząc do tzw. „ubóstwa dziedzicznego”. Warto także dodać, że bardzo często w następstwie ubóstwa dochodzić może do dyskryminacji oraz „wypychania” ludzi z życia społecznego i kulturalnego, wpływając tym samym na zmniejszenie poczucia własnej wartości, a nawet depresji.

Przestępczość

Pojęcie przestępczości rozumiane jest jako wszelkiego rodzaju czyny, określone przez prawo jako zachowania niezgodne z ustanowioną normą prawną i popełnione na danym terenie w określonym czasie. Według danych pozyskanych z Komendy Powiatowej w Garwolinie, w 2022 roku na obszarze rewitalizacji łącznie stwierdzono 24 przestępstwa oraz 78 wykroczeń. Porównanie wskaźników z zakresu przestępczości pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 7. Porównanie wskaźników obrazujących zjawisko przestępczości na obszarze rewitalizacji oraz Gminy Pilawa

PRZESTĘPCZOŚĆ			
Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Średnia dla gminy
	Pilawa – centrum	Trąbki	
Liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców	5,70	9,07	6,64
Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	29,93	21,54	17,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa*.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała występowanie na obszarze rewitalizacji zjawiska przestępczości. Złą sytuację potwierdzają przede wszystkim wartości wskaźnika liczby stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi), w tym czyny karalne nieletnich na 1 000 mieszkańców dla obydwu podobszarów rewitalizacji, które są znacznie wyższe od średniej gminnej.

Zjawisko przestępczości spowodowane jest wieloma czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi, które determinują zachowania niezgodne z obowiązującymi i przyjętymi normami prawnymi. W stopniu szczególnym na rozwój zjawiska przestępczości wpływ mają czynniki społeczne, w tym m.in. ubóstwo, alkoholizm czy narkomania, które to kształtują tendencję do przestępczych zachowań.

Przeprowadzony warsztat rewitalizacyjny oraz wizja lokalna wykazały, że na obszarze rewitalizacji szczególnym przejawem przestępczości jest wandalizm. Akty tego rodzaju zachowań przede wszystkim łączone są z młodzieżą, jednak nie wyklucza się, że sprawcami mogą być również osoby dorosłe. Do zjawiska wandalizmu dochodzi najczęściej późnymi wieczorami lub nocą – najczęściej w dni od piątku do niedzieli, kiedy to pojedyncze osoby lub też większe grupy osób znajdują się pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych. Fakt istotności oraz powszechności problemu nadmiernego spożywania alkoholu oraz narkotyków wśród młodzieży został również wskazany podczas warsztatów rewitalizacyjnych. Według informacji pozyskanych od interesariuszy rewitalizacji, miejscami gdzie najczęściej dochodzi do spożywania alkoholu oraz przyjmowania środków psychoaktywnych przez młodzież są ogólnodostępne tereny w Trąbkach, teren przy Publicznej Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Pilawie, a także znajdujący się poza obszarem rewitalizacji teren

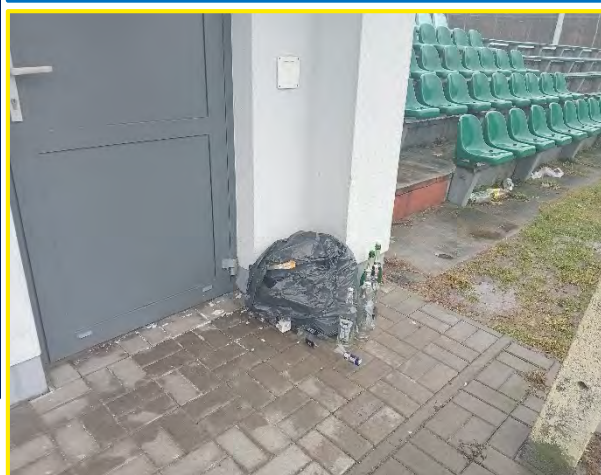
Cmentarza w Pilawie. Niestety, często nietrzeźwe osoby, niezachowujące się zgodnie z przyjętymi normami dopuszczają się również zaśmiecania terenu, co wpływa na zaburzenie estetyki przestrzeni. W wyniku braku alternatywnego miejsca spotkań, a także braku zróżnicowanej oferty zajęć w wolnym czasie dla tej grupy wiekowej bardzo często to właśnie z „nudów” dochodzi do aktów wandalizmu.

Rycina 11. Przykłady aktów wandalizmu na obszarze rewitalizacji: graffiti na zabudowie (Trąbki)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

Rycina 12. Przykłady aktów wandalizmu na obszarze rewitalizacji: graffiti na zabudowie oraz zaśmiecanie terenu (Pilawa – centrum)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

Wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, za osobę ze szczególnymi potrzebami uznaje się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo też ze względu na okoliczności w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Zgodnie z danymi Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pilawie, w 2022 roku na obszarze rewitalizacji z pomocy społecznej korzystało 77 mieszkańców, z czego 16 osób z tytułu niepełnosprawności, a 10 osób z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Porównanie wskaźników z zakresu wsparcia osób ze szczególnymi potrzebami pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 8. Porównanie wskaźników obrazujących wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami na obszarze rewitalizacji oraz Gminy Pilawa

OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI			
Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Średnia dla gminy
	Pilawa – centrum	Trąbki	
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	0,5%	0,6%	0,4%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców	0,5%	0,2%	0,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała, że obszar rewitalizacji zamieszkuje znacznie więcej osób ze szczególnymi potrzebami w porównaniu do pozostałego obszaru całej Gminy. Taki stan potwierdza przede wszystkim wartości wskaźnika odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców, które są wyższe od średniej gminnej.

Występowanie dużej liczby osób ze szczególnymi potrzebami, wymagającymi dodatkowego wsparcia determinuje wprowadzenie działań przystosowawczych przestrzeni oraz infrastruktury, co pozwoli na poprawę komfortu ich życia i funkcjonowania. Warto także dodać, że wysoki udział osób ze szczególnymi potrzebami powoduje wzrost zapotrzebowania na usługi opieki zdrowotnej, usług opiekuńczych, a także usług związanych z integracją społeczną. Kluczowe jest zaplanowanie odpowiednich działań zapewniających kompleksowe wsparcie.

Kapitał społeczny

Tendencje demograficzne oraz zmiany zachodzące w poszczególnych grupach ekonomicznych, w tym zastępowalność pokoleń to elementy związane z kolejnym analizowanym obszarem jakim jest kapitał społeczny.

Kapitał społeczny jest obszernym pojęciem na pograniczu socjologii i ekonomii, które dotyczy całości stosunków społecznych w obrębie danej zbiorowości, umożliwiających w przyszłości nawiązywanie innych konstruktywnych relacji społecznych. Biorąc pod uwagę samorząd nie sposób nie mówić o kapitale społecznym w oderwaniu od kwestii tendencji demograficznych, zmian w poszczególnych grupach ekonomicznych, a także zastępowalności na rynku pracy.

Według danych Urzędu Miasta i Gminy Pilawa, w 2022 roku obszar rewitalizacji zamieszkiwany był przez 3 097 osób, stanowiąc tym samym 28,6% ludności Gminy Pilawa. Analizując udział poszczególnych grup wiekowych wśród populacji obszaru rewitalizacji, to zgodnie ze stanem na 2022 roku zauważyć można dominującą większość stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym – 1 815 osób (58,6%), następnie mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym – 705 osób (22,8%) oraz dzieci i młodzież w wieku przedprodukcyjnym – 576 osób (18,6%). Porównanie wskaźników w zakresie kapitału społecznego pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 9. Porównanie wskaźników obrazujących kapitał społeczny na obszarze rewitalizacji oraz Gminy Pilawa

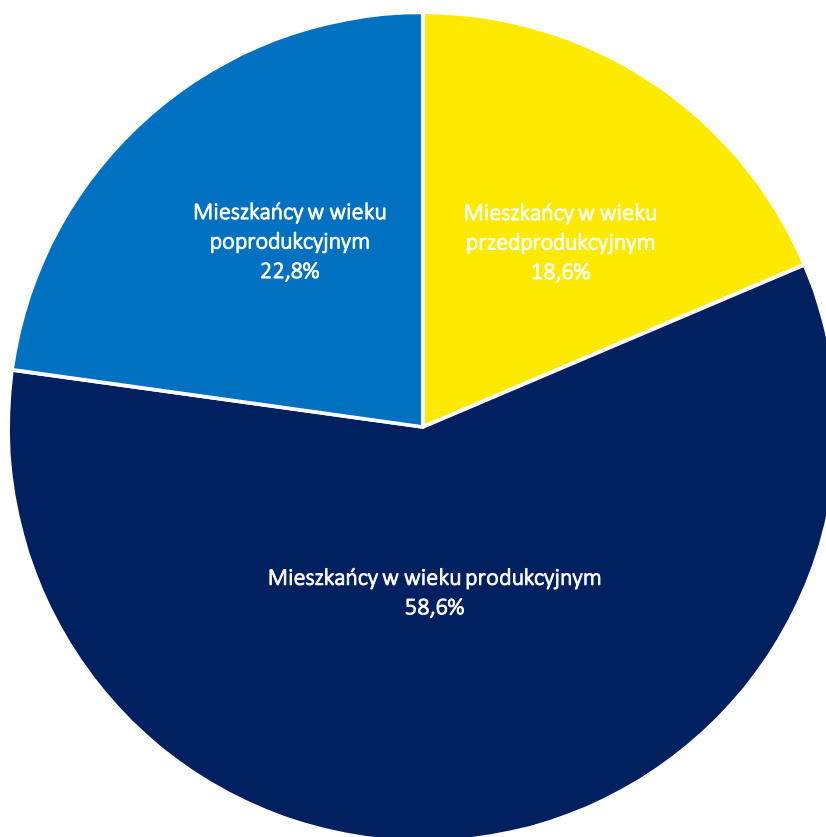
KAPITAŁ SPOŁECZNY			
Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Średnia dla gminy
	Pilawa – centrum	Trąbki	
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	31,32	44,78	28,39
Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	4,6%	3,0%	4,5%
Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2022/2017	96,5%	90,2%	98,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa.

Analiza struktury wiekowej obszaru rewitalizacji wskazuje na występowanie procesu starzenia się społeczeństwa – obszar ten zamieszkiwany jest przez znacznie więcej osób w wieku poprodukcyjnym niż osób w wieku przedprodukcyjnym. Niestety zjawisko to nie jest pozytywne, zwłaszcza biorąc pod uwagę zastępowalność pokoleń na rynku pracy.

Zjawisko starzejącego się społeczeństwa potwierdzone zostało również na przeprowadzonych warsztatach rewitalizacyjnych, na których uczestnicy sygnalizowali, że jest to istotny problem. Postępujące starzenie się społeczeństwa może wynikać ze zróżnicowanych czynników – zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Należy jednak zaznaczyć, że postępowanie tego procesu implikować będzie konieczność podjęcia konkretnych działań zarówno w zakresie usług społecznych, jak i dostępności infrastruktury do potrzeb osób starszych. Obecnie w Gminie Pilawa podejmowane są działania wychodzące naprzeciw osobom w wieku poprodukcyjnym, m.in. na podobszarze Pilawa – centrum przy ul. Letniskowej funkcjonuje Klub Senior +.

Rycina 13. Struktura demograficzna obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Nie sposób mówić o tendencjach demograficznych bez analizy dynamiki zmian ludnościowych jakie zachodzą na obszarze rewitalizacji. Analizując wartości wskaźnika dynamiki zmiany liczby ludności między 2017 a 2021 rokiem zauważyć można, że na obszarze rewitalizacji odpływ ludności postępuje znacznie szybciej niż z terenu całej Gminy. Wpływ na tą sytuację ma wiele zróżnicowanych czynników, wśród których wymienić można m.in. ruch migracyjny – położenie w bliskiej odległości od miasta stołecznego Warszawy powoduje, że młodzi ludzie coraz częściej decydują się na osiedlenie i założenie rodziny nie tylko poza granicami obszaru rewitalizacji, ale również całej Gminy Pilawa. Bardzo często decyzje te powiązane są z sytuacją na rynku pracy, a ruchy migracyjne wynikają z chęci podjęcia korzystniejszego finansowo zatrudnienia. Dodatkowo uczestnicy warsztatów rewitalizacyjnych wskazywali, że odpływ mieszkańców może być powiązany z niewystarczającą liczbą miejsc spotkań, rekreacji oraz integracji. Dlatego też niezwykle istotnym aspektem jest podejmowanie odpowiednich działań, w tym rozwój infrastruktury do spędzania wolnego czasu, co przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności obszaru rewitalizacji – zwłaszcza dla osób w wieku produkcyjnym, chcących w przyszłości założyć rodzinę.

Poziom edukacji

Osiągnięcia uczniów są wynikiem zarówno metod nauczania, jak i poziomu przyswajania wiedzy, które w znacznym stopniu zależą od indywidualnych zdolności, aspiracji, a także rodzinnego i zewnętrznego środowiska uczniów. Badanie postępów edukacyjnych oraz poziomu edukacji może być przeprowadzane poprzez różne formy, jednak najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne, a także konkursy przedmiotowe. Poziom edukacji stanowi niezwykle istotny aspekt, ponieważ wykształcenie jest elementarną częścią dojrzałego społeczeństwa. W poniższej tabeli przedstawiono porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną.

Tabela 10. Porównanie wskaźnika obrazującego poziom edukacji na obszarze rewitalizacji oraz Gminy Pilawa

POZIOM EDUKACJI			
Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Średnia dla gminy
	Pilawa – centrum	Trąbki	
Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów)	66,50	65,29	62,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa*.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała, że na obszarze rewitalizacji nie występuje problem niskiego poziomu edukacji – wartości wskaźnika średnich wyników egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów) są wyższe od średniej gminnej zarówno dla podobszaru rewitalizacji Pilawa – centrum, jak i podobszaru rewitalizacji Trąbki.

Poziom uczestnictwa w życiu publicznym

Aktywność społeczna polega na ożywieniu i aktywizacji działalności różnych podmiotów, jednostek, grup społecznych oraz organizacji w ramach zaspokajania potrzeb indywidualnych. O aktywności społecznej mieszkańców i poziomie ich uczestnictwa w życiu publicznym świadczy m.in. liczba stowarzyszeń, fundacji czy też organizacji pozarządowych na danym terenie. Według danych Urzędu Miasta i Gminy Pilawa, w 2022 roku na obszarze rewitalizacji funkcjonowało 7 organizacji pozarządowych, z czego 2 na terenie podobszaru Pilawa – centrum a 5 na terenie podobszaru Trąbki. Dodatkowo na podobszarze rewitalizacji Trąbki swoją działalność prowadziło Koło Gospodyń Wiejskich. Porównanie wskaźnika z zakresu poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 11. Porównanie wskaźnika obrazującego poziom uczestnictwa w życiu społecznym na obszarze rewitalizacji oraz Gminy Pilawa

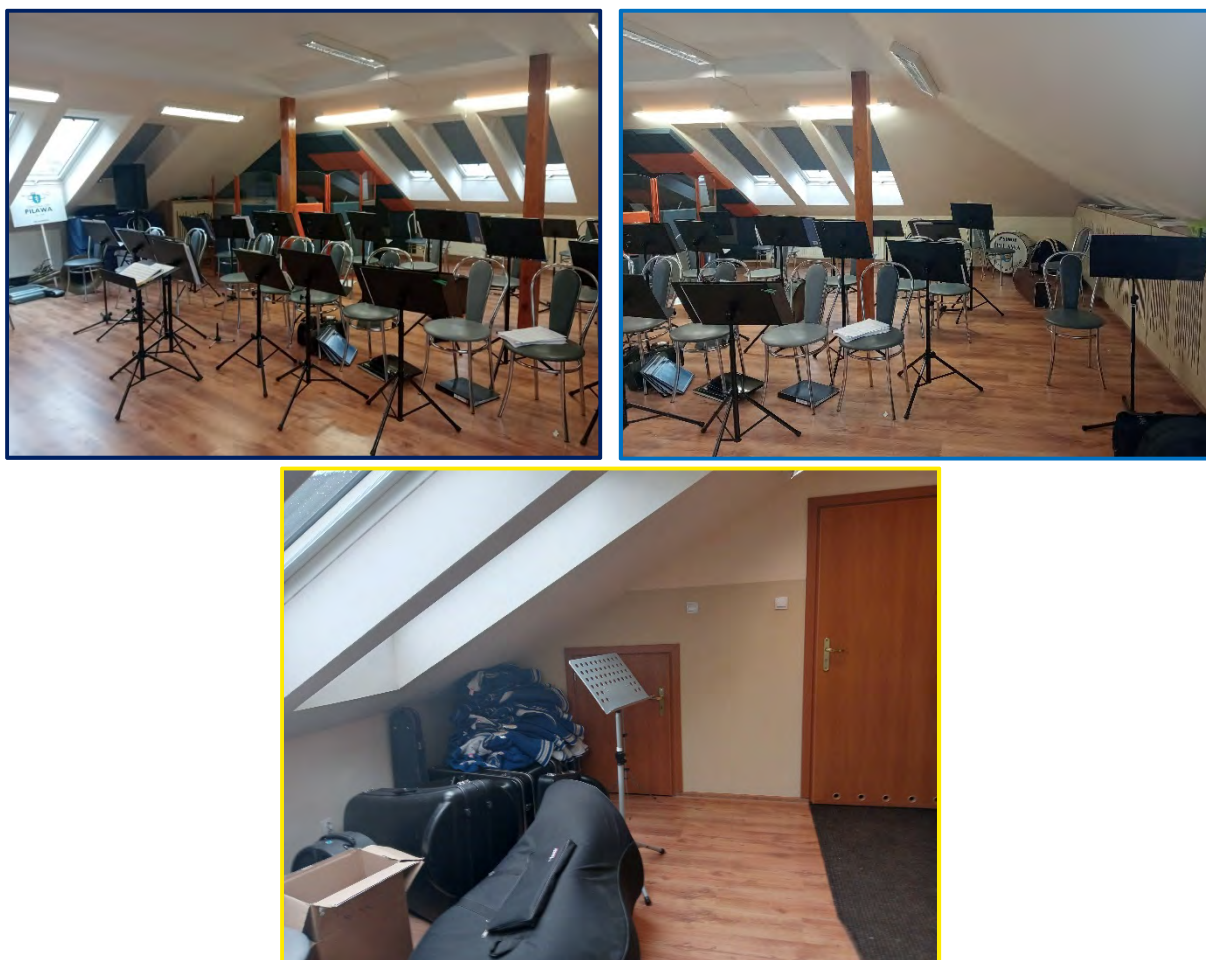
POZIOM UCZESTNICTWA W ŻYCIU SPOŁECZNYM			
Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Średnia dla gminy
	Pilawa – centrum	Trąbki	
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,18	0,28	0,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa*.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa potwierdziła, że obszar rewitalizacji odznacza się znacznie wyższym poziomem uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym niż pozostały obszar Gminy Pilawa – zwłaszcza podobszar rewitalizacji Trąbki. Funkcjonujące na analizowanym obszarze organizacje posiadają zróżnicowaną ofertę skierowaną do różnych grup społecznych, które aktywizują i integrują lokalną społeczność. Zróżnicowanie istniejącej oferty wynika nie tylko z kierunków i obszarów działań, ale również z wieku uczestników – funkcjonujące stowarzyszenia skupiają zarówno młodsze, jak i starsze osoby, umożliwiając tym samym rozwój wszystkich mieszkańców.

Funkcjonujące lokalne stowarzyszenia i organizacje stanowią znaczący potencjał do integracji lokalnej społeczności, jednak ze względu na brak odpowiedniego zaplecza i siedziby ich działalność nie może być rozwijana na szeroką skalę. Brak odpowiedniej infrastruktury bezpośrednio wpływa na funkcjonowanie podmiotów, co m.in. uniemożliwia wprowadzanie nowych form aktywności czy zrzeszenie nowych mieszkańców. Przykładem takiej sytuacji jest Orkiestra Dęta OSP Pilawa, której siedziba znajduje się w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Pilawie. Prężnie działająca organizacja posiada bardzo duże aspiracje i chęci do podejmowania inicjatyw oddolnych, jednak niewielkie zaplecze nie pozwala na jego dalszy rozwój. Obecnie Orkiestra zajmuje niewielkie pomieszczenie na poddaszu budynku OSP, które wykorzystywane jest jako miejsce spotkań i prób członków. Niestety na tym etapie działalności powierzchnia pomieszczenia jest niewystarczająca, co potwierdziła przeprowadzona wizja lokalna.

Rycina 14. Obecne warunki w siedzibie Orkiestry Dętej OSP Pilawa

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

Przeprowadzone warsztaty rewitalizacyjne oraz liczne rozmowy z interesariuszami rewitalizacji wykazały dodatkowy problem społeczny obszaru jakim jest niski poziom integracji społecznej, a zwłaszcza integracji międzypokoleniowej. Rozmówcy wskazywali, że jedną z przyczyn takiej sytuacji jest niewystarczająca liczba miejsc spotkań dla mieszkańców, gdzie nie tylko mogliby oni spędzić swój wolny czas, ale również nawiązywać interakcje społeczne i wzajemnie się integrować.

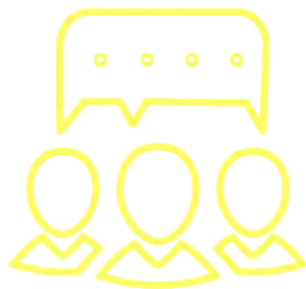
Podczas rozmów z uczestnikami warsztatów rewitalizacyjnych poruszony został również problem braku poczucia przynależności i tożsamości lokalnej mieszkańców. Niestety brak więzi z miejscem zamieszkania również wpływa na niski poziom integracji społecznej, ponieważ mieszkańcy nie posiadają kulturowego spoiwa relacji międzyludzkich. Warto jednak dodać, że Gmina Pilawa silnie związana jest z rozwojem kolejnictwa, co może stanowić ważny element i impuls do rozwoju lokalnej tradycji i przynależności lokalnej. W tym kontekście, uczestnicy warsztatów wskazywali duży potencjał zabytkowej wieży ciśnień, która określana jest jako swoista wizytówka lub też symbol miasta Pilawa, a także budynków należących do kompleksu Huty Szkła „Czechy” w Trąbkach.

Warto dodać, że niewystarczająca liczba miejsc spotkań i spędzania wolnego czasu stanowiła jeden z najważniejszych tematów podniesionych na warsztatach rewitalizacyjnych, podczas których uczestnicy wskazywali na niewykorzystany potencjał m.in. terenów sportowych w Trąbkach i Pilawie oraz Parku w Trąbkach.

Badania ankietowe

W celu dokładniejszego poparcia wyników przeprowadzonej dla obszaru rewitalizacji analizy wskaźnikowej przeprowadzone zostały również badania ankietowe.

Niestety podczas badania ankietowego wypełnione zostały tylko 2 formularze dotyczące obszaru rewitalizacji, co wskazuje na problem niskiego zaangażowania mieszkańców w życie społeczne. Dlatego też ważne jest podjęcie kompleksowych działań zmierzających do zwiększenia zainteresowania mieszkańców życiem publicznym nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale również całej Gminy Pilawa.

3.3.2. Sfera gospodarcza

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała częściowe występowanie problemów w sferze gospodarczej na obszarze rewitalizacji. Zgodnie z danymi Urzędu Miasta i Gminy Pilawa, w 2022 roku łącznie na obszarze rewitalizacji funkcjonowało 158 podmiotów gospodarczych – 82 podmioty zarejestrowane były na podobszarze rewitalizacji Pilawa – centrum a 76 na podobszarze rewitalizacji Trąbki. Warto także dodać, że łącznie na koniec 2022 z obszaru rewitalizacji wyrejestrowanych zostało 7 podmiotów gospodarczych, z czego 2 z podobszaru rewitalizacji Pilawa – centrum i 5 z podobszaru rewitalizacji Trąbki. Porównanie wskaźników sfery gospodarczej pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 12. Porównanie wskaźników dla sfery gospodarczej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Pilawa

SFERA GOSPODARCZA			
Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Średnia dla gminy
	Pilawa – centrum	Trąbki	
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców	6,14	4,31	5,03
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 mieszkańców	0,52	0,23	0,31
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku w stosunku do podmiotów gospodarczych ogółem	8,4%	5,3%	6,2%
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 mieszkańców	0,13	0,28	0,18
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku w stosunku do podmiotów gospodarczych ogółem	2,1%	6,6%	3,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa.

Wyniki analizy wskaźnikowej wykazały szczególną koncentrację negatywnych zjawisk przede wszystkim na podobszarze rewitalizacji Trąbki, dla którego wszystkie przyjęte do analizy wskaźniki osiągnęły wartości znacznie mniejsze od średniej gminnej. Sytuacja ta wskazuje na niski poziom rozwoju gospodarczego na tym obszarze, mającego istotny wpływ na funkcjonowanie i stan lokalnej gospodarki.

Występowanie negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej potwierdzone zostało również na przeprowadzonych warsztatach rewitalizacyjnych, gdzie uczestnicy wśród głównych przyczyn tego stanu wskazywali m.in. odpływ większych przedsiębiorstw, brak wystarczającej liczby uzbrojonych terenów inwestycyjnych, a także niewystarczający poziom wsparcia lokalnych wytwórców, dla których brak jest odpowiednio rozwiniętej infrastruktury do sprzedaży detalicznej umożliwiającej skrócenie łańcucha dostaw.

Warto również dodać, że jedną z przyczyn negatywnych zjawisk w sferze społecznej jest również brak chęci mieszkańców do zakładania własnych działalności gospodarczych. Wpływ na ten stan może mieć wiele zróżnicowanych czynników, w tym strach przed niepowodzeniem w biznesie. Bardzo często strach przed założeniem własnej działalności gospodarczej wynika ze zmartwienia czy potencjalny biznes właściwie odpowie na potrzeby i oczekiwania klientów – tym samym czy będzie on opłacalny finansowo.

Rycina 15. Przykłady zamkniętych podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji (Trąbki)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

3.3.3. Sfera środowiskowa

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa nie wykazała występowania szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Porównanie wskaźników pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 13. Porównanie wskaźników dla sfery środowiskowej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Pilawa

SFERA ŚRODOWISKOWA			
Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Średnia dla gminy
	Pilawa – centrum	Trąbki	
Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowo-cementowymi na 100 mieszkańców	10,49	10,77	22,13
Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	1 573,03	1 615,65	3 321,20
Liczba indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe (węgiel, miał, ekogroszek) w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	61,1%	55,2%	68,8%
Liczba indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe (węgiel, miał, ekogroszek) na 100 mieszkańców	16,81	8,45	18,31
Liczba stwierdzonych zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców	0,30	0,57	0,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa.

Materiały azbestowe ze względu na swoje właściwości fizykochemiczne stanowią szczególnie istotne zagrożenie zarówno dla środowiska przyrodniczego, jak również dla zdrowia ludzi. Licznie przeprowadzone na przestrzeni lat badania naukowe potwierdziły, że włókna azbestowe odznaczają się silnym działaniem nowotworowym, a długotrwała ekspozycja na nie może doprowadzić do tzw. pylicy azbestowej, często prowadzącej do śmierci. Osobami szczególnie narażonymi na oddziaływanie tego materiału są mieszkańcy oraz użytkownicy obiektów z pokryciami cementowo-azbestowymi, co związane jest przede wszystkim z powszechnością wykorzystywania tego materiału w dawnym budownictwie. Obecnie na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest 330 budynków mieszkalnych pokrytych płytami

cementowo-azbestowymi, z czego 140 obiektów znajduje się na podobszarze Pilawa – centrum a 190 obiektów na podobszarze rewitalizacji Trąbki.

Warto dodać, że Gmina Pilawa aktywnie działa na rzecz usuwania wyrobów azbestowych. W latach 2020-2022 dzięki dotacjom z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie z całego obszaru Gminy usuniętych zostało 405 Mg wyrobów azbestowych.

Przeprowadzone warsztaty rewitalizacyjne pozwoliły na identyfikację innego poważnego problemu sfery środowiskowej na obszarze rewitalizacji – zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Rozmowy z interesariuszami rewitalizacji wykazały, że największym zagrożeniem dla jakości powietrza nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale również całej Gminy stanowi tzw. emisja niska, czyli emisja gazów i pyłów z emiterów nieprzekraczających 40 m. Zgodnie z informacjami przekazanymi na warsztatach, problem złej jakości powietrza najbardziej przeszkadza mieszkańcom podczas okresy zimowego, kiedy to indywidualne źródła ciepła i paleniska wykorzystywane są w gospodarstwach domowych wykorzystywane są do celów grzewczych. Niestety bardzo często instalacje grzewcze to odznaczające się wysokim poziomem emisyjności i przestarzałe kotły na paliwo stałe – niekiedy mogące być w niedostatecznym stanie technicznym. Warto zaznaczyć, że władze Gminy Pilawa aktywnie wspierają mieszkańców na rzecz wymiany tzw. kopciuchów na nowoczesne i niskoemisyjne instalacje poprzez realizację programu „Czyste Powietrze”.

Tabela 14 Realizacja Programu „Czyste Powietrze” w Gminie Pilawa – stan na 31.12.2023 r.

Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie (szt.)	Liczba zawartych umów o dofinansowanie (szt.)	Kwota wypłaconych dotacji dla przedsięwzięć z terenu gminy	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć (szt.)
178	149	1 858 179,34	100

Źródło: www.pilawa.com.pl/ [dostęp z dnia 20.02.2024r.].

Innym czynnikiem złej jakości powietrza, który został wskazany podczas warsztatów rewitalizacyjnych jest wykorzystywanie przez mieszkańców nieodpowiedniego rodzaju paliwa lub też paliwa o słabej jakości, w tym m.in. niskiej jakości węgla kamiennego, odpadów komunalnych czy też mokrego drewna kawałkowego. Tego rodzaju nośniki stanowią duże zagrożenie, ponieważ w wyniku ich spalania do powietrza uwalnianych jest wiele szkodliwych związków, w tym m.in. pyłów zawieszonych, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu oraz benzo(a)pirenu. Wykorzystywanie przez mieszkańców nieodpowiedniego rodzaju paliwa wynika z wielu zróżnicowanych czynników. Według informacji przekazanych przez uczestników warsztatów rewitalizacyjnych, wpływ na to zjawisko ma przede wszystkim niska świadomość ekologiczna mieszkańców, jednak bardzo często czynnikiem dominującym są kwestie finansowe.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw, Gmina Pilawa znajduje się w strefie mazowieckiej (kod strefy: PL1404) – dla celów oceny jakości powietrza pod kątem zawartości: ozonu, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM_{2,5} i PM₁₀ oraz zawartego w tym pyłu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu.

Jako podstawę oceny uwzględnia się poziomy substancji określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 845): dopuszczalne, docelowe, celów długoterminowych oraz alarmowe. Dla wszystkich substancji podlegających ocenie określa się klasy:

- ⇒ w klasyfikacji podstawowej:
 - A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub docelowych,
 - C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe,
- ⇒ w klasyfikacji dodatkowej:
 - A1 – brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II tj. 20 µg/m³,
 - C1 – przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II tj. 20 µg/m³,
 - D1 – jeżeli poziom stężenia ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego,
 - D2 – jeżeli poziom stężenia ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki oceny jakości powietrza w strefie mazowieckiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi – zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2022, opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Tabela 15. Stan powietrza atmosferycznego w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi w strefie mazowieckiej w 2022 roku

OCHRONA ZDROWIA LUDZI											
Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹⁾	pył PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	pył PM _{2,5} ²⁾
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2,

²⁾ Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefy uzyskały klasę A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport wojewódzki za rok 2022.

Z powyższej tabeli wynika, że w 2022 roku na obszarze strefy mazowieckiej w kontekście ochrony zdrowia ludzi wystąpiło tylko przekroczenie benzo(a)pirenu. Należy jednak dodać, że Gmina Pilawa wyznaczona została jako obszar, na którym doszło do przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu (O₃).

Na terenie Gminy Pilawa funkcjonuje inteligentny system monitorowania jakości powietrza, który oparty jest o działające w czasie rzeczywistym sensory. Urządzenia całodobowo mierzą stężenie pyłów zawieszonych PM₁, PM_{2,5} i PM₁₀, a także temperaturę powietrza, wilgotność powietrza oraz ciśnienie atmosferyczne. Na obszarze rewitalizacji funkcjonują 2 sensory: przy ul. Leśnej na podobszarze rewitalizacji Pilawa – centrum oraz przy ul. Osadniczej na podobszarze rewitalizacji Trąbki.

Przeprowadzone warsztaty rewitalizacyjne pozwoliły na identyfikację innych problemów na obszarze rewitalizacji jakimi są duże natężenie ruchu drogowego oraz związany z tym wysoki poziom hałasu. Problemy te związane są przede wszystkim z przebiegającą przez obszar rewitalizacji drogą wojewódzką nr 805, stanowiącą połączenie z drogą ekspresową S17. Warto jednak dodać, że Gmina Pilawa podjęła działania na rzecz wyprowadzenia części ruchu z miasta Pilawa i w najbliższej przyszłości rozpocznie budowę obwodnicy Pilawy. Zrealizowana inwestycja pozwoli tym samym na odciążenie centrum miasta z dużego natężenia ruchu drogowego, a tym samym na redukcję emisji liniowej oraz zmniejszenie poziomu hałasu.

Przeprowadzone rozmowy z interesariuszami pozwoliły na wykazanie dodatkowego jakim jest zaśmiecanie przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji. Uzyskane informacje potwierdziła również przeprowadzona wizja lokalna obszaru rewitalizacji, podczas której w wielu miejscach zaobserwowano występowanie tego negatywnego zjawiska. Należy dodać, że zaśmiecanie nie tylko stanowi zagrożenie dla środowiska przyrodniczego, ale również znacząco wpływa na pogorszenie estetyki przestrzeni publicznej. Co więcej, ten rodzaj działania wskazuje, że mieszkańcy obszaru rewitalizacji nie czują odpowiedzialności za wspólną estetykę przestrzeni oraz stan środowiska przyrodniczego na tym obszarze, potwierdzając tym brak poczucia przynależności i tożsamości lokalnej.

Rycina 16. Przykład zaśmiecania przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji (Pilawa – centrum)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała znaczną koncentrację negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej na obszarze rewitalizacji. Większość przyjętych do analizy wskaźników osiągnęła znacznie gorsze wartości w zestawieniu ze średnią gminną, a ich szczegółowe porównanie przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 16. Porównanie wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Pilawa

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA			
Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Średnia dla gminy
	Pilawa – centrum	Trąbki	
Powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni na 100 mieszkańców	2 874,50	833,33	1 092,47
Liczba obiektów infrastruktury sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) na 100 mieszkańców	0,29	0,34	0,40
Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców	0,04	0,06	0,10
Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	0,18	0,34	0,46
Liczba centrów aktywności mieszkańców (świetlice, domy kultury, biblioteki, filie, remizy, itp.) na 100 mieszkańców	0,06	0,00	0,12
Liczba czynnych przystanków autobusowych na 100 mieszkańców	0,23	0,45	0,52
Liczba punktów sprzedaży alkoholu na 100 mieszkańców	0,23	0,17	0,19
Liczba podmiotów działających w podsekcji 64.92.Z PKD 2007 na 100 mieszkańców ¹	0,02	0,00	0,02
Liczba podmiotów działających w podsekcji 92.00.Z PKD 2007 na 100 mieszkańców ²	0,04	0,06	0,03

¹ Podmioty gospodarcze, do których zalicza się m.in. instytucje udzielające kredytów konsumpcyjnych nieobjęte pośrednictwem pieniężnym i poza systemem bankowym, a także udzielające pożyczek pod zastaw

² Podmioty gospodarcze, do których zalicza się m.in. podmioty podejmujące działalność w zakresie gier losowych i zakładów wzajemnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa.

Według danych Urzędu Miasta i Gminy Pilawa, w 2022 roku łączna powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni na obszarze rewitalizacji wyniosła 5,3 ha, stanowiąc tym samym 4,8% całkowitej powierzchni tych terenów w Gminie Pilawa. Analizując rozkład przestrzenny to znacznie więcej ogólnodostępnych terenów zieleni znajdowało się na podobszarze rewitalizacji Pilawa – centrum – 3,8 ha. Z kolei na podobszarze rewitalizacji Trąbki łączna powierzchnia tych terenów wyniosła 1,47 ha.

Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej pod kątem infrastruktury sportowej oraz ogólnodostępnych placów zabaw wykazała, że obszar rewitalizacji nie wypada korzystnie na tle całej Gminy. Zgodnie z danymi Urzędu Miasta i Gminy Pilawa, w 2022 roku na obszarze rewitalizacji łącznie zlokalizowanych było 10 obiektów sportowych, z czego 4 obiekty znajdowały się na podobszarze rewitalizacji Pilawa – centrum, a 6 na podobszarze rewitalizacji Trąbki. Obiekty sportowe położone na obszarze rewitalizacji łącznie stanowiły 23,2% wszystkich obiektów tego rodzaju w Gminie Pilawa. Z kolei biorąc pod uwagę ogólnodostępne place zabaw, to zgodnie z przekazanymi informacjami, w 2022 roku na analizowanym obszarze zlokalizowane były tylko 2 tego rodzaju obiekty – po jednym na każdym podobszarze rewitalizacji. Ogólnodostępne place zabaw znajdujące się na obszarze rewitalizacji stanowiły łącznie 18,2% tego rodzaju infrastruktury na terenie Gminy Pilawa.

W dalszej analizie sfery przestrzenno-funkcjonalnej dostrzega się również niewystarczającą liczbę centrów aktywności mieszkańców, będących miejscami o szczególnym potencjale w zakresie aktywizacji mieszkańców, a także ich wzajemnej integracji. Obecnie na obszarze rewitalizacji znajduje się tylko jeden obiekt, który można zaliczyć do lokalnych centrów aktywności mieszkańców – Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Pilawie, stanowiący lokalny ośrodek kulturalny. Natomiast na podobszarze rewitalizacji Trąbki brak jest obiektu o podobnym charakterze. Należy jednak dodać, że Gmina podjęła już działania w tym zakresie i w najbliższym czasie planuje budowę Domu Kultury w Trąbkach.

Analizując sferę przestrzenno-funkcjonalną dostrzega się również problem w zakresie dużej liczby punktów sprzedaży alkoholu – zwłaszcza na podobszarze rewitalizacji Pilawa – centrum. Biorąc pod uwagę wykazany w sferze społecznej problem alkoholizmu, liczba tego typu obiektów może dodatkowo pogłębiać to zjawisko. Według informacji pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Pilawie, w 2022 roku na obszarze rewitalizacji łącznie znajdowało się 6 punktów sprzedaży alkoholu – po 3 punkty w każdym z podobszarów rewitalizacji. Dlatego też niezwykle ważne podjęcie jest działań edukacyjnych mieszkańców w zakresie problemów uzależnień, tak aby zwiększyć ich wiedzę, świadomość oraz czujność na tego typu zjawiska.

Przeprowadzone rozmowy z uczestnikami warsztatów rewitalizacyjnych wykazały, że mieszkańcom brakuje ogólnodostępnych terenów zieleni oraz obiektów infrastruktury sportowej, gdzie mieliby oni możliwość nie tylko wypoczynku i aktywnego spędzania wolnego czasu, ale również wzajemnej integracji. Temat ten został poruszony na warsztatach przede wszystkim w kontekście dzieci i młodzieży, ponieważ to właśnie tej grupie wiekowej brakuje miejsc, gdzie mogliby zarówno spędzić aktywnie swój wolny czas jak również nawiązywać nowe znajomości i wzajemnie się integrować. Warto także zaznaczyć, że zgodnie z przekazanymi przez interesariuszy informacjami to właśnie najczęściej z powodu „nudy” młodzież sięga po alkohol lub inne nielegalne substancje.

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest kilka ważnych obiektów przestrzeni publicznej, w tym siedziby jednostek samorządowych. Na podobszarze rewitalizacji Pilawa – centrum znajdują się: Urząd Miasta i Gminy Pilawa, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Pilawie, Strażnica OSP Pilawa, Posterunek Policji w Pilawie, Poczta Polska, Publiczna Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Pilawie, Przedszkole Samorządowe w Pilawie im. Misia Uszatka, Żłobek Samorządowy w Pilawie, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Pilawie, a także Dworzec PKP w Pilawie. Z kolei na podobszarze rewitalizacji Trąbki zlokalizowane są: Publiczna Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima w Trąbkach, Kościół Rzymskokatolicki pw. św. Józefa, Huta Szkła „Czechy” filia Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej, oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Trąbkach.

Rycina 18. Budynki Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Pilawie oraz Urzędu Miasta i Gminy Pilawa

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

Ważnym elementem sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest zlokalizowana na obszarze rewitalizacji infrastruktura sportowa, w tym przede wszystkim Stadion Miejski w Pilawie oraz Boisko sportowe w Trąbkach. Obiekty te stanowią bardzo ważne miejsca nie tylko ze względów sportowych, ale również jako centra aktywizacji dzieci i młodzieży. Pomimo dużego potencjału, obiekty te wymagają przeprowadzenia modernizacji, przez co nie tylko poprawi się ich stan techniczny, ale również podniesie się ich standard.

Rycina 19. Stadion Miejski w Pilawie oraz Boisko sportowe w Trąbkach

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

Poza terenem boiska w Trąbkach mieszkańcy mają również możliwości podejmowania aktywności sportowej na terenie rekreacji, w obrębie którego znajduje się ścieżka ekologiczna. Dzięki temu mieszkańcy poza uprawianiem aktywności fizycznej, mogą również zwiększać swoją wiedzę w zakresie środowiska przyrodniczego. Dodatkowo miejsce to wyposażone zostało w elementy małej architektury, m.in. w postaci ławeczek co powoduje, że teren rekreacji posiada nie tylko potencjał w zakresie sportu, ale również jako miejsce do spotkań mieszkańców.

Rycina 20. Teren rekreacji wraz z ścieżką ekologiczną w Trąbkach

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

Z kolei na podobszarze Pilawa – centrum mieszkańcy poza Stadionem Miejskim mają możliwość wykorzystywania infrastruktury sportowej znajdującej się w obrębie Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Pilawie. Obecnie na terenie placówki znajdują się: wielofunkcyjne boisko sportowe, siłownia zewnętrzna, skatepark a także plac sprawnościowy. Należy jednak dodać, że ze względu na intensywną eksploatację, obiekty te wymagają przeprowadzenia działań modernizacyjnych.

Rycina 21. Infrastruktura sportowa w obrębie Szkoły Podstawowej w Pilawie (Pilawa – centrum)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

Miejszem o istotnym znaczeniu w strukturze funkcjonalno-przestrzennej jest również znajdujący się na podobszarze rewitalizacji Trąbki kompleks zabytkowych budynków i terenu Huty Szkła „Czechy”. Miejsce to określić można jako lokalny symbol rozwoju miejscowości Trąbki. Obecnie kompleks budynków odznacza się złym stanem technicznym i brakiem zagospodarowania. Warto jednak podkreślić, że miejsce to wskazywane było przez uczestników warsztatów jako teren nie tylko o wysokim potencjale do rozwoju funkcji historyczno-kulturalnych, ale również do rozwoju funkcji turystycznych oraz rekreacyjno-wypoczynkowych.

Wspominając o Hucie Szkła „Czechy”, należy również opowiedzieć o położonym obok całego kompleksu Parku w Trąbkach, stanowiącego miejsce wypoczynku lokalnej społeczności. Obecnie teren ten jest częściowo zagospodarowany, jednak w niedostatecznym stopniu, a istniejąca infrastruktura jest niewystarczająca i przestarzała. Temat Parku w Trąbkach został również poruszony podczas warsztatów rewitalizacyjnych, podczas których uczestnicy wskazywali na duży potencjał tego miejsca, zaznaczając jednak, że wymaga on odnowienia. Warto także dodać, że na podobszarze rewitalizacji Pilawa – centrum także znajduje się Park Miejski, który obecnie przeszedł proces odnowy i zagospodarowania.

Obszar rewitalizacji jest również miejscem lokalizacji kilku stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, które w znaczący sposób aktywizują lokalną społeczność. Jedną z takich organizacji jest znajdujący się na podobszarze rewitalizacji Pilawa – centrum klub seniora „Klub Senior+”, gdzie seniorzy mają możliwość spotkań oraz nawiązywania więzi społecznych. Funkcjonowanie klubu seniora jest niezwykle ważne, ponieważ bardzo często osoby starsze narażone są na poczucie samotności, a nawet marginalizację społeczną. Obecnie budynek siedziby klubu seniora jest odnowiony i odznacza się bardzo dobrym stanem technicznym, niestety przestrzeń wokół obiektu jest zaniedbana co znacznie zmniejsza walory estetyki przestrzennej. Brak odpowiedniego zagospodarowania przestrzeni wokół obiektu powoduje, że klub seniora nie może w pełni wykorzystać swojego potencjału, dlatego też ważne jest podjęcie odpowiednich działań w zakresie rozwoju nowej infrastruktury i zagospodarowania terenu.

Innym przykładem organizacji odznaczającej się bardzo wysokim potencjałem jest Orkiestra Dęta OSP Pilawa. Orkiestra stanowi bardzo ważny element lokalnego życia kulturalnego, uświetniając nie tylko imprezy okolicznościowe, ale także święta państwowe. Obecnie siedzibą tej organizacji jest pierwsze piętro budynku strażnicy OSP Pilawa. Niestety niewielka przestrzeń ta nie tylko utrudnia funkcjonowanie Orkiestry, ale również nie pozwala na jej dalszy rozwój.

Rycina 22. Budynki klubu seniora "Klub Senior+" oraz OSP Pilawa wraz z siedzibą Orkiestry Dętej OSP Pilawa (Pilawa – centrum)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

Ciekawym elementem struktury przestrzenno-funkcjonalnej jest również znajdujące się na podobszarze rewitalizacji Pilawa – centrum targowisko. Teren ten jest miejscem cyklicznych spotkań sprzedażowych, jednak przeprowadzone z uczestnikami warsztatów rozmowy wykazały, że posiada on znaczny potencjał do rozwoju innych funkcji. Obecnie jednak teren ten nie jest zagospodarowany – brak jest podstawowej infrastruktury, w tym utwardzenia i odpowiedniej ilości oświetlenia.

Rycina 23. Teren targowiska w Pilawie (Pilawa – centrum)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

Problemy występujące w sferze przestrzenno-funkcjonalnej zostały szczegółowo omówione zarówno podczas przeprowadzanych warsztatów rewitalizacyjnych, jak również podczas wizji lokalnej. Interesariusze rewitalizacji zwracali szczególną uwagę na niewystarczający stopień zagospodarowania obszaru rewitalizacji, zwłaszcza w kontekście infrastruktury oraz przestrzeni pełniących funkcję kulturalne, społeczne, usługowe oraz rekreacyjno-wypoczynkowe. To właśnie problem braku wystarczającej liczby miejsc spędzania wolnego czasu wraz z niedostateczną ilością elementów małej architektury wskazane zostały jako najistotniejszy kłopot sfery przestrzenno-funkcjonalnej.

Innym wskazanym przez interesariuszy problemem omawianej sfery jest niska estetyka przestrzeni publicznej, na którą wpływ mają nie tylko wspomniane już akty wandalizmu i zaśmiecania, ale również odznaczająca się złym stanem infrastruktura drogowa oraz brak ładu przestrzennego. Sytuacja ta obserwowana jest na całym obszarze rewitalizacji, gdzie podczas przeprowadzonej wizji lokalnej zauważono wiele spękań i ubytków nawierzchni drogowej, a czasem nawet jej braku co powodowało zabłocenie terenu. Uczestnicy warsztatów dodali również, że znaczącym problemem jest również niedostateczny poziom oświetlenia ciągów drogowych, co diametralnie zmniejsza poziom bezpieczeństwa pieszych.

Rycina 24. Przykład problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej obszaru rewitalizacji

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

3.3.5. Sfera techniczna

Problemy w sferze technicznej cechują się ścisłym powiązaniem z problemami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała częściowe występowanie koncentracji negatywnych zjawisk w sferze technicznej – zwłaszcza na podobszarze rewitalizacji Trąbki. Porównanie przyjętych do analizy wskaźników pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 17. Porównanie wskaźników dla sfery technicznej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Pilawa

SFERA TECHNICZNA			
Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla podobszaru rewitalizacji		Średnia dla gminy
	Pilawa – centrum	Trąbki	
Liczba obiektów komunalnych wymagających remontów z wyłączeniem urządzeń sieciowych (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców	0,00	0,06	0,06
Liczba obiektów przestrzeni publicznej (plac zabaw, skwery, zieleńce, place, inne ogólnodostępne przestrzenie publiczne) w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	0,00	0,06	0,02
Liczba obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) w ogólnej liczbie obiektów komunalnych	6,7%	33,3%	30,0%
Liczba obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców	0,02	0,06	0,08
Liczba obiektów komunalnych niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (mieszkania	15,6%	0,0%	36,7%

komunalne, obiekty użyteczności publicznej, itp.) w ogólnej liczbie obiektów komunalnych			
Liczba obiektów komunalnych niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, itp.) na 100 mieszkańców	0,05	0,00	0,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa.

Zgodnie z danymi Urzędu Miasta i Gminy Pilawa, w 2022 roku łącznie na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych było 8 obiektów komunalnych – 5 na podobszarze rewitalizacji Pilawa – centrum oraz 3 na podobszarze rewitalizacji Trąbki. Analizując stan techniczny budynków wykazano, że przeprowadzenia działań w zakresie remontu oraz termomodernizacji wymagają 2 budynki znajdujące się na podobszarze rewitalizacji Trąbki. Dodatkowo obiekty komunalne przeanalizowane zostały także pod kątem ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Według uzyskanych informacji, na obszarze rewitalizacji znajduje się tylko jeden budynek nie spełnia standardów dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

W przeprowadzonej analizie wskaźnikowej pod uwagę wzięto również stan techniczny obiektów przestrzeni publicznej, znajdujących się na obszarze rewitalizacji. W przypadku tego wskaźnika, koncentracja negatywnych zjawisk obserwowana była tylko na podobszarze rewitalizacji Trąbki, gdzie przeprowadzenia remontu wymaga jeden obiekt.

Zły stan techniczny obiektów oraz przestrzeni na obszarze rewitalizacji był jednym z głównych tematów poruszonych podczas przeprowadzanych warsztatów rewitalizacyjnych. Uczestnicy wskazywali, że niedostateczny stan techniczny budynków nie tylko zauważalnie wpływa na poziom estetyki przestrzeni znacząco ją pogarszając, ale również ogranicza możliwy rozwój lokalny obszaru rewitalizacji w związku z niewykorzystywaniem potencjału istniejących obiektów.

Jednym z przykładów niewykorzystanego potencjału ze względu na zły stan techniczny jest kompleks budynków Huty Szkła „Czechy”, położony na podobszarze rewitalizacji Trąbki. Obecnie budynki oraz tereny należące do kompleksu odznaczają się złym stanem technicznym i nie są zagospodarowane, jednak posiadają znaczny potencjał do rozwoju nowych usług i funkcji, w tym w zakresie turystyki, wypoczynku oraz rekreacji.

Rycina 25. Budynki należące do kompleksu Huty Szkła "Czechy" (Trąbki)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

Innym przykładem niewykorzystanego potencjału ze względu na zły stan techniczny jest znajdująca się poza obszarem rewitalizacji Wieża Ciśnień. Obiekt ten odznacza się niezwykle wysokim potencjałem ze względu na wartości historyczne, przez co stanowi lokalny symbol Pilawy. Obecnie jednak stan wieży określić można jako niedostateczny, co przede wszystkim przejawia się uszkodzeniami w elewacji oraz stolarki okiennej i drzwiowej. Przeprowadzenia działań remontowych wymaga również wnętrze wieży, co pozwoliłoby na kompleksową poprawę jej stanu, a docelowo nadanie jej nowych funkcji.

Rycina 26. Wieża ciśnieni w Pilawie (poza obszarem rewitalizacji)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

Przeprowadzone rozmowy z interesariuszami rewitalizacji wykazały, że obiektami wymagającymi podjęcia działań remontowych i modernizacyjnych są znajdujące się na obszarze rewitalizacji obiekty sportowe, w tym przede wszystkim: Stadion Miejski w Pilawie, Boisko sportowe w Trąbkach, teren rekreacji wraz ze ścieżką ekologiczną w Trąbkach, a także boisko i plac sprawnościowy na terenie Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Pilawie. Obiekty te ze względu na swoje funkcje odznaczają się dużym potencjałem w zakresie rozwoju lokalnego, wspierając kondycję fizyczną mieszkańców, a także ich integrując. Niestety obiekty sportowe wymagają przeprowadzenia działań modernizacyjnych i remontowych, które nie tylko poprawiłyby ich stan, ale również zwiększyły jakość i standard pełnionych przez nie funkcji.

Rycina 27. Przykład obiektów w złym stanie technicznym na obszarze rewitalizacji: Stadion Miejski w Pilawie, Boisko sportowe w Trąbkach, boisko sportowe oraz plac sprawnościowy na terenie Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Pilawie

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

Innym przykładem problemów sfery technicznej na obszarze rewitalizacji jest również budynek oraz teren Domu Handlowego byłego GS Pilawa. Obecnie stanowi własność Miasta i Gminy Pilawa. Obecnie obiekt ten pełni funkcje usługowe w zakresie kupna i sprzedaży towarów, jednak w związku z jego stanem technicznym w najbliższym czasie planowane jest jego wyburzenie. Teren zostanie zagospodarowany jako przestrzeń publiczna, służąca organizacji uroczystości oraz imprez w mieście Pilawa. Warto jednak wspomnieć o potencjale terenu wokół Domu Handlowego, który położony jest bezpośrednio obok Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury oraz Strażnicy OSP Pilawa. Również uczestnicy warsztatów wskazywali to miejsce jako lokalny potencjał, który po wyburzeniu budynku Domu Handlowego mógłby stać się nie tylko strefą kultury, ale również rekreacji, wypoczynku i wzajemnej integracji.

Rycina 28. Budynek oraz teren Domu Handlowego GS Pilawa (Pilawa – centrum)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 07.02.2024 r.

3.4. LOKALNE POTENCJAŁY OBSZARU

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji lokalne potencjały, czyli silne strony i możliwości danego obszaru, powinny zostać zawarte w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. Potencjały te widoczne są w różnych analizowanych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej czy środowiskowej. Zidentyfikowane potencjały przyczyniają się do pobudzenia lokalnego rozwoju obszaru rewitalizacji, nie zawsze występując wyłącznie na jego obszarze.

Na terenie Gminy Pilawa swoją siedzibę ma wiele instytucji publicznych, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych, które swoją działalnością wspierają rozwój lokalnej społeczności, poszerzają dostęp do kultury i rozrywki, aktywnych form spędzania czasu, a także wspierają osoby potrzebujące, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej.

Urząd Miasta i Gminy Pilawa – obiekt zlokalizowany w centralnej części miasta Pilawa przy Alei Wyzwolenia 158. W urzędzie mieszkańcy, przy wsparciu pracowników instytucji mają możliwość realizacji wielu spraw administracyjnych. W urzędzie można również skorzystać z pomocy lub porady pracowników, m.in. w zakresie programu „Czyste Powietrze”, w zakresie usuwania wyrobów azbestowych czy też zakładania i funkcjonowania organizacji pozarządowych. Dodatkowo poszczególne jednostki urzędu uczestniczą w organizacji i przygotowaniu wydarzeń kulturalnych, takich jak „Dzień Dziecka w Pilawie” czy też „Dni Pilawy”.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Pilawie – samorządowa instytucja kultury, której celem jest rozwój i zaspokajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców poprzez różne formy edukacji i zajęć, wychowania przez sztukę, a także promocję lokalnej kultury. W ramach swojej działalności ośrodek oferuje zróżnicowaną ofertę aktywności, dzięki czemu każdy mieszkaniec może wybrać najbardziej interesujące go zajęcia. Wśród stałej oferty ośrodka wymienić można m.in. zajęcia taneczne dla dzieci i dorosłych, zajęcia sportowe dla chłopców i dziewcząt, zajęcia karate, zajęcia jogi „Yoga z Agą” oraz warsztaty rozwijające wiedzę i umiejętności w zakresie majsterkowania „Mały Konstruktor”. Dodatkowo ośrodek angażuje się również w organizację wielu imprez lokalnych i państwowych, wydarzeń kulturalnych, koncertów i konkursów, wśród których wymienić można m.in. „Jarmark Bożonarodzeniowy”, „Dni Pilawy”, „Ferie z kulturą”, oraz „Wakacje z Kulturą”. Co więcej, w budynku ośrodka znajduje się również Kręgielnia, w

której mieszkańcy mogą nie tylko aktywnie spędzić czas, ale również wzajemnie się integrować.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Pilawie – samorządowa jednostka organizacyjna, działająca w strukturach instytucji kulturalnej, która zlokalizowana jest w budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Pilawie. Głównym celem instytucji jest rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców, a także upowszechnianie wiedzy i kultury na terenie Gminy Pilawa. W ramach swojej działalności, instytucja ta stara się ożywić środowisko czytelnicze poprzez organizację licznych aktywności, wśród których wymienić można m.in. spotkania z pisarzami, konkursy literackie, czy też lekcje biblioteczne. Instytucja ta działa również na rzecz promowania kultury i tradycji nie tylko regionu Mazowsza, ale również całego kraju, co przyczynić się ma do zwiększenia tożsamości i identyfikacji mieszkańców z małą ojczyzną oraz Polską. Warto również dodać, że biblioteka posiada swoje filie w miejscowościach Trąbki, Puznówka oraz Goław.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pilawie – samorządowa jednostka organizacyjna, realizująca zadania pomocy społecznej na terenie Gminy Pilawa. Głównym celem funkcjonowania jednostki jest pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężeniu trudnych i ciężkich sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości oraz uprawnienia. Co więcej, działalność ośrodka w celu zapobiegania powstawaniu takich sytuacji, będzie wspierać mieszkańców i rodziny w wysiłkach do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych oraz w ich usamodzielnianiu i integracji ze środowiskiem. Wśród oferowanych przez ośrodek świadczeń wyróżnić można zarówno świadczenia pieniężne, jak również niepieniężne.

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Pilawie – jednostka edukacyjna, zlokalizowana w centralnej części miasta Pilawa przy ul. Leśnej 6. Początki szkoły sięgają 1915 roku, kiedy to po wielu staraniach w prywatnym domu otwarto pierwszą polską szkołę na terenie dzisiejszej Pilawy. Obecnie szkoła jest bardzo prężną jednostką o silnym potencjale – poza edukacją, w szkole organizowanych i realizowanych jest wiele wydarzeń i projektów o zróżnicowanej tematyce, w tym min. projekt „Dziecięca Akademia Przyszłości”, której głównym celem było wyrównanie szans edukacyjnych uczniów. Dodatkowo w celu poszerzania zainteresowań oraz wiedzy uczniów, w szkole organizowanych jest wiele zajęć pozalekcyjnych, w tym m.in. koło geograficzne, koło plastyczne, koło informatyczne, logopedia, terapia pedagogiczna czy też zajęcia rozwijające kompetencje społeczne. Warto także dodać, że szkoła posiada rozwiniętą infrastrukturę sportową, dzięki czemu uczniowie mają możliwość uczęszczania także na SKS oraz gimnastykę korekcyjną.

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima w Trąbkach – jednostka edukacyjna założona w latach czterdziestych XIX wieku przez ówczesnych właścicieli Huty Szkła „Czechy”. Obecnie szkoła stanowi niezwykle ważny ośrodek, który poza edukacją oferuje uczniom także wiele innych możliwości, dzięki czemu mogą one rozwijać swoją pasję oraz zainteresowania. Tutaj

warto zaznaczyć, że szkoła brała udział w inicjatywie „Laboratoria Przyszłości” stworzonej przez Ministerstwo Edukacji i Nauki we współpracy z Centrum GovTech. Misją programu było stworzenie nowoczesnej szkoły, w której zajęcia prowadzone będą w ciekawy sposób przez co nie tylko zwiększy się chęć i zaangażowania uczniów w edukację, ale również pozwoli na odkrywanie ich talentów i zainteresowań.

Stadion Miejski w Pilawie – obiekt sportowy zlokalizowany na terenie miasta Pilawa przy ul. Spacerowej. Stadion jest największym obiektem sportowym miasta Pilawa, wykorzystywanym nie tylko do organizacji zajęć sportowych oraz meczów piłkarskich, ale również wydarzeń kulturalnych, w tym m.in. „Miejsko-Gminnego Dnia Dziecka” oraz „Dni Pilawy”. Co więcej stadion stanowi także siedzibę klubu sportowego UKS ISKRA Pilawa, będącego dumą lokalnej społeczności.

Boisko sportowe w Trąbkach – obiekt sportowy zlokalizowany w centralnej części miejscowości Trąbki. Boisko jest największym tego typu obiektem w miejscowości, połączonym ze ścieżką ekologiczną. Poza sportowym przeznaczeniem, obiekt ten wykorzystywany jest również do organizacji innych wydarzeń, wśród których wymienić można m.in. dożynki.

Teren rekreacji ze ścieżką ekologiczną w Trąbkach – obiekt sportowo-rekreacyjny zlokalizowany w centralnej części miejscowości Trąbki, połączony z boiskiem sportowym. Całość terenu wyposażona została w liczne elementy małej architektury, w tym m.in. ławeczki, kosze na śmieci oraz stojaki na rowery. Warto dodać, że w obrębie terenu funkcjonuje także ścieżka ekologiczna, dzięki której mieszkańcy mogą zwiększać swoją świadomość w zakresie środowiska przyrodniczego.

Elementem przestrzeni o wysokim potencjale rozwoju jest także zlokalizowany w miejscowości Trąbki **kompleks budynków Huty Szkła „Czechy”**. Położony w centralnej części miejscowości zespół budynków stanowi symbol lokalnego rozwoju i historii. Huta założona została w pierwszej połowie XIX wieku przez Ignacego Hordliczkę, który pochodził z Czech. Z uwagi na rozwój zakładu, w 1835 roku założył on osadę fabryczną huty szkła i kryształów zwanej „Huta Czechy”. Już od połowy XIX wieku, huta była największym zakładem produkcyjnym powiatu oraz jednym z największych w zaborze rosyjskim. Co więcej, w 1867 roku huta zdobyła srebrny medal za jakość wyrobów, wdrażanie postępu technicznego oraz organizację opieki nad pracownikami. Na skutek wielu czynników, w 1912 roku huta całkowicie upadła, a produkcję wznowiono dopiero 1915 roku. Niestety huta nie odzyskała już nigdy swojej pozycji. W zabytkowym kompleksie znajduje się wiele budynków, które w przeszłości miały zróżnicowane funkcje, w tym m.in. mieszkalne oraz sakralne. Niestety obecnie kompleks jest zaniedbany i nie pełni żadnej funkcji, co przede wszystkim związane jest ze złym stanem technicznym budynków oraz przestrzeni. Warto jednak dodać, że podjęcie odpowiednich działań remontowych i modernizacyjnych pozwoliłoby wykorzystać

ogromny potencjał tego miejsca poprzez nadanie mu nowych funkcji, w tym m.in. funkcji turystycznych czy rekreacyjnych.

Jednym z ciekawszych elementów przestrzeni jest również **Wieża Ciśnień**, zlokalizowana przy ul. Przemysłowej w Pilawie. Kolejowa wieża ciśnień wniesiona została według typowego projektu PKP w latach dwudziestolecia międzywojennego. Pilawska wieża ciśnień stanowi element otwartej w 1877 roku Nadwiślańskiej Kolei Żelaznej, które w tamtym okresie łączyła Warszawę z Cesarstwem Rosyjskim. Zachowana wieża jest charakterystycznym obiektem dla mieszkańców miasta Pilawa, którego rozwój ściśle powiązany jest z historią kolejnictwa na tym obszarze. Niestety obecnie wieża wymaga przeprowadzenia prac remontowych i modernizacyjnych, co potwierdza przede wszystkim stan elewacji. Odpowiednie działania naprawcze wraz z odpowiednim zagospodarowaniem pozwoliłyby na nadanie wieży nowych funkcji, dzięki czemu mogłaby ona przysłużyć się lokalnej społeczności. Należy przy tym dodać, że wieża ciśnień wraz z częścią dz. nr ewid. 1289/105 wpisana została do rejestru zabytków decyzją nr 1222/2014 z dnia 22.10.2014 r. pod nr A-1277.

W strukturze przestrzennej istotnym potencjałem są również tereny zielone, które nie tylko stanowią miejsca aktywnego wypoczynku, ale również wzajemnej integracji. Na obszarze rewitalizacji terenami zielonymi o największym potencjale są przede wszystkim tereny parkowe, czyli **Parki Miejski w Pilawie** oraz **Park w Trąbkach**. Miejsca te odznaczają się wysokimi walorami przyrodniczymi, które przyciągają mieszkańców do spędzania tam swojego wolnego czasu oraz podejmowania form aktywności. Należy jednak dodać, że Park w Trąbkach wymaga odnowienia – zwłaszcza elementy małej architektury odznaczają się niedostatecznym stanem technicznym.

Ciekawym elementem przestrzeni, który odznacza się wysokim potencjałem rozwoju jest także **teren targowiska w Pilawie**, zlokalizowany przy ul. Sportowej. Położony w bliskiej odległości od Dworca PKP teren wykorzystywany jest przez lokalną społeczność do celów handlowych. Obecnie jednak miejsce to nie jest odpowiednio zagospodarowane, przez co w znacznym stopniu zmniejsza jakość pełnionych przez nie funkcji. Odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni sprawiłoby, że teren nie tylko zyskałby poprawę stanu przestrzeni i zwiększył jakość obecnie pełnionej funkcji, ale również, aby stał się on miejscem integracji lokalnej społeczności, gdzie poprzez cykliczne spotkania handlowe mieliby oni szansę poznania się i nawiązanie więzi społecznych.

W sferze społecznej dużym potencjałem są liczne **organizacje pozarządowe i stowarzyszenia** funkcjonujące nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale również na terenie całej gminy. W Pilawie, Lipówkach, Wygodzie, Puznówce oraz Goćławiu działają jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, których zakres działalności dotyczy przede wszystkim ochrony i zapobiegania pożarom, a także ratownictwa ludzi i mienia. Dodatkowo jednostki OSP udzielają się także podczas różnych wydarzeń, w tym m.in. podczas „Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy”, „Dnia Dziecka” czy też „Dnia Rodziny”. Na terenie Gminy Pilawa, poza jednostkami OSP

funkcjonuje także wiele innych organizacji o zróżnicowanym zakresie i profilu działalności, wśród których wymienić można m.in. Stowarzyszenie „Akademia Łucznicza”, Związek Zawodowy Pracowników ZIGNAGO VETRO Polska S.A., Stowarzyszenia „Wartości”, Stopka Pilawa oraz Fundacja Rozwoju Edukacji Wzajemnej.

Omawiając potencjał stowarzyszeń i organizacji warto także wspomnieć o funkcjonującej na terenie Pilawy **Orkiestry Dętej OSP Pilawa**, której siedziba znajduje się w budynku OSP Pilawa. Orkiestra stanowi bardzo ważny element lokalnego życia kulturalnego, uświetniając nie tylko imprezy okolicznościowe, ale także święta państwowe. Niestety obecna siedziba, znajdująca się na poddaszu budynku OSP uniemożliwia dalszy rozwój tej organizacji i zrzeszanie kolejnych członków. Dlatego też niezbędna jest rozbudowa Strażnicy OSP Pilawa, dzięki której nie tylko Orkiestra zyskałaby znacznie większą przestrzeń do prowadzenia działalności, ale także poprzez dobudowanie dodatkowego garażu doposażenie jednostki OSP w nowy pojazd strażacki.

Omawiając ogromny potencjał stowarzyszeń należy również wspomnieć o funkcjonującej na terenie Trąbek **Orkiestrze Dętej OSP Trąbki**, stanowiącej swoistą wizytówkę miejscowości, a także dumę lokalnej społeczności. Działająca od 1952 roku orkiestra stanowi niezwykle istotny element lokalnego życia kulturalnego mieszkańców Trąbek, ale również całego powiatu. Systematyczna praca orkiestrantów i aktywny udział w wielu wydarzeniach z zakresu kultury spowodowały, że orkiestra dęta została laureatem tytułu honorowego "Zasłużony dla Powiatu Garwolińskiego" w dziedzinie "Kultura i sztuka", za oprawę muzyczną uroczystości patriotyczno-religijnych i imprez organizowanych przez Powiat Garwoliński oraz promocję powiatu na przeglądach powiatowych, wojewódzkich i ogólnopolskich.

W przypadku organizacji pozarządowych należy również zaznaczyć istotny potencjał **stowarzyszeń dedykowanych seniorom**. Obecnie na terenie Gminy Pilawa funkcjonuje klub seniora „Klub Senior+”, który zlokalizowany jest przy ul. Letniskowej 5 w Pilawie. W ramach Klubu została powołana Rada Seniora. Działalność tego rodzaju organizacji jest niezwykle istotna w rozwoju społecznym, ponieważ pozwala na realną aktywizację seniorów. Bardzo często osoby starsze narażone są na poczucie osamotnienia, a niekiedy nawet na marginalizację społeczną, co bezpośrednio wpływa na ich jakość życia i poczucie wartości. Dedykowane i specjalnie organizowane dla seniorów spotkania oraz wydarzenia pozwalają im na rozwijanie więzi społecznych, wzajemną integrację a także aktywne życie społeczne i kulturalne.

Gmina Pilawa posiada również w swoich zasobach możliwe do wykorzystania **potencjały w zakresie gospodarki oraz ochrony środowiska**. Na terenie gminy funkcjonuje kilka większych przedsiębiorstw, stanowiących miejsce zatrudnienia dla wielu mieszkańców. Wśród największych podmiotów gospodarczych wymienić można m.in.:

- ⇒ Akzo Nobel Decorative Paints Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Przemysłowej 3 w Pilawie – około 300 pracowników,
- ⇒ Zignago Vetro Polska S.A. z siedzibą przy ul. Osadniczej 8 w Trąbkach – około 720 pracowników,
- ⇒ Fol – Plast Zawadka Sp. K. z siedzibą przy Alei Wyzwolenia 2 A w Pilawie – około 80 pracowników,
- ⇒ Arbol z siedzibą przy ul. Osadniczej 101 w Trąbkach – około 160 pracowników,
- ⇒ Lamex Sp. K. z siedzibą przy ul. Radosnej 10 w Lipówkach – około 60 pracowników,
- ⇒ Metal – Top Odlewnia Żeliwa z siedzibą przy ul. Zaszosie 14 w Pilawie – około 22 pracowników.

Z kolei w zakresie ochrony środowiska, jako potencjał wskazać można podejmowane przez władzę gminy działania w tym zakresie. Przede wszystkim należy tutaj wskazać aktywnie prowadzone działania w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej i zwiększania efektywności energetycznej – większość budynków publicznych poddana została termomodernizacji oraz wyposażona mikroinstalacje OZE. Co więcej, gmina prowadzi również aktywne działania w zakresie edukacji ekologicznej wśród mieszkańców. W celu ochrony środowiska przyrodniczego, gmina realizuje także szereg programów strategicznych, w tym usuwania azbestu, tym samym systematycznie zmniejszając ilość tego niebezpiecznego i szkodliwego materiału na terenie całej gminy. Ponadto w gminie realizowany jest także rządowy program priorytetowy „Czyste Powietrze”, w ramach którego mieszkańcy mają możliwość uzyskać dofinansowanie na wymianę starych i nieefektywnych ekologicznie instalacji grzewczych.

Ważnym elementem, kształtującym lokalną tożsamość mieszkańców jest dziedzictwo kulturowe, na które składają się m.in. **obiekty zabytkowe**. W poniższej tabeli przedstawiony został wykaz zabytków nieruchomych na terenie Gminy Pilawa, wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Tabela 18. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków

Miejscowość	Część miejscowości	Obiekt	Ulica	Nr	Lokalizacja szczegółowa
Łuczniczka		Dwór Potockich w Łuczniczcy	Łuczniczka	10	
Łuczniczka		Mogiła powstańców			mogiła zlokalizowana jest przy drodze leśnej prowadzącej z Pilawy do Natolina

Pilawa		Wieża ciśnień			przy torach kolejowych, w kierunku północnym w odległości 100 m od przejazdu kolejowego
Pilawa	dworzec kolejowy	Dworzec kolejowy	Dworcowa		
Goćław		Mogiła powstańców			przy szosie nr 17 Warszawa-Lublin
Puznówka		Zbiorowa mogiła powstańców			przy drodze powiatowej nr 524 Osieck-Parysów biegnącej przez Puznówkę w kierunku Poschty.
Łuczniczka		Oficyna z zespołu dworsko-parkowego nr 11			
Goćław		Kwatera żołnierzy			cmentarz parafialny w Goćławiu
Goćław		Dom ze spichlerzem	Lipowa	60	
Goćław		Dom	3-go Maja	112	
Goćław		Dom	3-go Maja	105	
Goćław		Dom	3-go Maja	73	
Trąbki		Kościół rzymsko-katolicki p. w. Św. Józefa w Trąbkach	Graniczna	3a	
Trąbki		Huta Szkła "Czechy"	Osadnicza	57	
Trąbki		Rządca z zespołu Huty Szkła Czechy S.A. w Trąbkach	Osadnicza	59	
Trąbki		Pomnik ku czci założyciela Huty Szkła w Trąbkach			dz. niezab., ok. 100 m od domu osadników-Lepianka nr 24 po południowej stronie ul. Osadnicza
Trąbki		Dwór w zespole dworsko-parkowym w Trąbkach	Osadnicza	107	
Trąbki		Park w zespole dworsko-parkowym w Trąbkach	Osadnicza	107	
Kalonka		Dom nr 23			
Kalonka		Dom nr 24			
Lipówki		Dom	Starówka	5	
Lipówki		Dom nr 56			
Puznówka		Dom nr 43			
Puznówka		Dom nr 104			
Puznówka		Dom nr 103			
Puznówka		Dom nr 165			

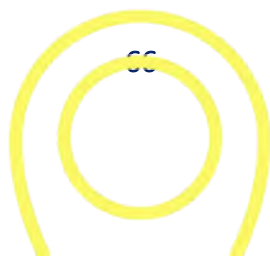
Trąbki		Figurka św. Nepomucena			na skwerku przed domami osadników po północnej stronie ul. Osadnicza w Trąbkach
Pilawa		Dom ob. w części południowej sklep	Dworcowa	3	
Pilawa		Dom	Al. Wyzwolenia	31	
Trąbki		Zespół 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza 14, 16, 18, 20, 22, 24, 61, 63, 65, 67, 69		
Łucznicza		Park przy Dworku Potockich w Łucznicy	Łucznicza	10	
Trąbki	Lepianki	Budynek mieszkalny	Ogrodowa	1	
Trąbki	Lepianki	Budynek mieszkalny	Ogrodowa	3	
Trąbki	Lepianki	Dom	Al. Owocowa	3	
Trąbki		Budynek administracyjny z zespołu huty szkła "Czechy"	Osadnicza	12	
Wygoda		Dom w zagrodzie nr 11			
Wygoda		Stodoła w zagrodzie nr 11			
Kalonka	Grzebowilk	Dom w zagrodzie nr 45			
Kalonka	Grzebowilk	Stodoła w zagrodzie nr 45			
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	14	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	16	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	20	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	22	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	24	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	18	

Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	61	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	63	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	65	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	67	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	69	

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Miasta i Gminy Pilawa.

Ponadto w zasobie obiektów zabytkowych Gminy Pilawa znajduje się 87 stanowisk archeologicznych, które również wpisane zostały do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Znaczącym potencjałem całego obszaru rewitalizacji mogą być również **obecnie niezagospodarowane przestrzenie**, które poprzez podjęcie odpowiednich działań, mogą zostać przystosowane do pełnienia nowych funkcji. Dzięki temu możliwe będzie stworzenie nowych miejsc dla lokalnej społeczności, łączących i integrujących mieszkańców. Przykładem takiego miejsca może być teren wokół przyszłego Domu Kultury w Trąbkach oraz teren, na którym znajduje się planowany do wyburzenia Dom Handlowy GS Pilawa. Odpowiednie zagospodarowanie tych terenów w przyszłości pozwoli na nadanie im nowych funkcji – przede wszystkim w zakresie kultury oraz wypoczynku i rekreacji, przysługując się tym samym lokalnej społeczności.

3.5. SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Prace przeprowadzone na poszczególnych etapach opracowywania dokumentu takie jak delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz przeprowadzona analiza wskaźnikowa, warsztaty rewitalizacyjne, wizja lokalna, konsultacje społeczne wraz z badaniem ankietowym, a także pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji potwierdziły koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych w granicach obszaru rewitalizacji, które znacząco hamują rozwój wszystkich podobszarów rewitalizacji, jak i całej gminy. Zatem potwierdziła się zasadność wyznaczenia obszaru rewitalizacji w jednostkach Pilawa – centrum oraz Trąbki.

Potrzeby rewitalizacyjne wynikają nie tylko z nagromadzenia zjawisk kryzysowych w granicach obszaru rewitalizacji, ale również z ich wzajemnego powiązania i oddziaływania. Występujące w sferze społecznej problemy (np. akty wandalizmu czy też spożywanie alkoholu i środków psychoaktywnych) częściowo wynikają z innych problemów (np. niedostatecznej liczby miejsc o funkcjach integracyjnych lub rekreacyjnych). Co więcej, bardzo często pomiędzy występującymi problemami zaobserwować można efekt synergii, czyli ich wzajemnego wzmacniania się. Problem starzejącego się społeczeństwa oraz odpływu ludności powiązane są z obniżającym się poziomem aktywności i integracji społecznej. Dodatkowo problemy te powiązane są także z negatywnymi zjawiskami sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, w tym nieodpowiednim zagospodarowaniem i przystosowaniem przestrzeni do potrzeb różnych grup wiekowych. Dlatego też przystępując do działań rewitalizacyjnych, należy zwrócić uwagę na zwiększenie atrakcyjności obszaru dla każdego mieszkańca – dzieci, młodzieży, młodych ludzi oraz seniorów.

Skalę problemów związanych z niedostateczną liczbą miejsc integracji i rekreacji, a także niewystarczającym wykorzystywaniem potencjału istniejących miejsc potwierdza zarówno niewystarczająca powierzchnia terenów zielonych, jak również liczba obiektów infrastruktury sportowej. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji nie mają możliwości szerszego wyboru miejsc, gdzie mogliby aktywnie spędzić czas, a także poznać się i wzajemnie zintegrować. Sytuacja ta powoduje u nich pewnego rodzaju obojętność na drugiego człowieka – pomiędzy mieszkańcami nie wykształciły się szczególnie silne relacje, przez co nie czują się oni ze sobą szczególnie związani. Niedostateczna liczba miejsc spędzania wolnego czasu, zwłaszcza wśród młodzieży przyczynia się do występowania niewłaściwych zachowań, w tym aktów wandalizmu i zaśmiecania. To właśnie najczęściej młodzież „z nudów” i pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych dewastuje przestrzeń publiczną. Brak poczucia tożsamości i więzi pomiędzy mieszkańcami przekłada się na brak poczucia odpowiedzialności za wspólne dobro – niestety powoduje to brak poszanowania przestrzeni publicznych, a także

pogorszenie estetyki przestrzeni. W związku z tym, w zakresie działań rewitalizacyjnych istnieje potrzeba zintegrowania lokalnej społeczności oraz zaangażowanie jej w organizację wspólnych miejsc i wydarzeń, dzięki czemu będą one odpowiadały na potrzeby wszystkich grup wiekowych.

Warto także zaznaczyć, że odznaczające się wysokim potencjałem obiekty sportowe odznaczają się niedostatecznym stanem technicznym i niewystarczającym zagospodarowaniem, tym samym wymagając działań modernizacyjnych. Podobna sytuacja dotyczy terenów zielonych, a zwłaszcza Parku w Trąbkach, który wymaga odnowy i odpowiedniego zagospodarowania. Co więcej, miejsca te nie posiadają zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń, przez co stają się mniej atrakcyjne dla mieszkańców. Istotne jest więc takie zaprojektowanie i zagospodarowanie tych przestrzeni, aby stały się one miejscami odpoczynku i rekreacji dla wszystkich grup wiekowych. Ważne jest także promowanie i wzmacnianie profilaktycznych aktywności sportowych, uczących pozytywnych postaw i współpracy.

Ze względu na duży udział osób starszych, a także osób ze szczególnymi potrzebami istnieje potrzeba dostosowania przestrzeni i obiektów do ich potrzeb. Działania te pozwolą na zwiększenie samodzielności tych osób, które nie tylko będą mogły w łatwiejszy sposób poruszać się po przestrzeni publicznej, ale również korzystać z oferty tej przestrzeni. Co więcej, działania te przyczynią się także do zwiększenia włączenia osób starszych oraz osób ze szczególnymi potrzebami do życia lokalnej społeczności, zmniejszając tym samym ich potencjalną marginalizację. Należy także dodać, że przy dostosowywaniu poszczególnych miejsc i obiektów do dostępności architektonicznej, zostaną one również dostosowane komunikacyjno-informacyjnie oraz cyfrowo.

Należy także podkreślić ogromny potencjał w postaci świadomych i aktywnych organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy, które mogą stanowić podstawę do tworzenia zintegrowanej i wzajemnie wspierającej się społeczności lokalnej. Dlatego też, bardzo ważne jest tworzenie warunków oraz przestrzeni do budowania i rozwoju kompetencji mieszkańców przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów – zarówno materialnych (np. obecnie niezagospodarowanych przestrzeni), jak i niematerialnych (zaangażowaniu funkcjonujących organizacji pozarządowych). Odpowiednio stworzone warunki pozwolą mieszkańcom na zwiększenie ich aktywności oraz rozwój inicjatyw oddolnych, wpływając pozytywnie nie tylko na obszar rewitalizacji, ale również całej Gminy Pilawa.

Z uwagi na istotny potencjał obiektów historycznych, dostrzega się potrzebę ich remontu oraz dostosowania do pełnienia nowych funkcji, tak aby przysługiwały się one nie tylko mieszkańcom obszaru rewitalizacji, ale również całej gminy. Przykładami obiektów historycznych, które odznaczają się ogromnym potencjałem są kompleks budynków Huty Szkła „Czechy” w Trąbkach, a także wieża ciśnień w Pilawie.

4. OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Na podstawie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, a także biorąc pod uwagę lokalne potencjały obszaru oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych zdefiniowano wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. Stanowi ona wyraz aspiracji władz samorządowych, mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji. Określa ona opis docelowego stanu obszaru po przeprowadzeniu zaplanowanych w niniejszym dokumencie działań rewitalizacyjnych.

Wizja stanowi wizualizację celu głównego, nadrzędnego względem celów rewitalizacji wskazanych w dokumencie, jednocześnie zawiera w sobie odniesienie do wszystkich sfer funkcjonowania obszaru, na których planowana jest rewitalizacja. Jest również pewnego rodzaju odpowiedzią na pytanie o powód i zasadność prowadzenia procesu rewitalizacji w danej jednostce.

Istotną rolą wizji jest także zjednoczenie interesariuszy rewitalizacji wokół pewnej idei. Zarówno mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak i funkcjonujące tam stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, jednostki administracyjne powinni utożsamiać się z określoną wizją. Wypracowana wizja powinna łączyć różne środowiska, które wspólnie będą pracowały nad jej urzeczywistnieniem.

Przyjmując powyższe założenie, wizja obszaru rewitalizacji w perspektywie do 2033 roku brzmi:

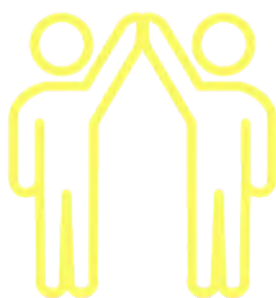
Przeprowadzone działania rewitalizacyjne przekształciły Trąbki oraz centrum Pilawy w nowoczesne i atrakcyjne miejsca do życia. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji stanowią pełną kreatywnych inicjatyw i aktywną społeczność, która realizuje się w nowocześnie zagospodarowanej przestrzeni, czując dumę ze swojej kultury i historii. Nowoczesna, bezpieczna i estetyczna przestrzeń sprawia, że mieszkańcy mogą rozwijać swoje pasje, realizować się zawodowo i sportowo, a także aktywnie wypoczywać. Osiągnięte poprzez kompleksową rewitalizację efekty rozprzestrzeniają się na dalsze części Miasta i Gminy Pilawa stymulując rozwój lokalny i poprawiając życie mieszkańców.

Dzięki przeprowadzonym działaniom rewitalizacyjnym, obszar rewitalizacji stał się nowoczesnym i atrakcyjnym miejscem do życia, skupiającym w swoich granicach dojrzałą, odpowiedzialną, a także aktywną i kreatywną społeczność. Warto dodać, że pozytywne efekty procesu rewitalizacji obserwowane są nie tylko w przypadku wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale także pozostałej części Gminy Pilawa. Aktywni i kreatywni mieszkańcy chętnie korzystają z odnowionej i funkcjonalnej przestrzeni urozmaiconej licznymi atrakcjami. Bogata oferta zajęć i wydarzeń kulturalnych, sportowych, edukacyjnych oraz integracyjnych znacząco zaktywizowała lokalną społeczność, pozwalając im nie tylko na aktywne spędzanie wolnego czasu, ale również rozwijanie swoich pasji i zainteresowań. Co więcej, podjęte działania przyczyniły się do umocnienia tożsamości lokalnej mieszkańców, a także do ich wzajemnej integracji – w tym integracji międzypokoleniowej. Przeprowadzone w ramach procesu rewitalizacji działania przyczyniły się również do zmniejszenia wielu innych problemów społecznych, takich jak wandalizm, zaśmiecanie, spożywanie alkoholu i środków psychoaktywnych w przestrzeni publicznej.

Wprowadzone w ramach procesu rewitalizacji działania wspierające i coachingowe spowodowały także stopniowe ożywienie gospodarcze zarówno obszaru rewitalizacji, jak i pozostałej części Gminy. Mieszkańcy coraz częściej decydują się na rozwój swoich działalności, nie bojąc się już potencjalnego niepowodzenia. Dodatkowo część mieszkańców, która wykazywała bierność w zakresie problemu bezrobocia wykazuje coraz większe chęci w podjęciu zatrudnienia.

Odnowiona przestrzeń publiczna zyskała nowe oblicze – stała się nowoczesna, atrakcyjna i estetyczna. Nowo zagospodarowane tereny tętnią życiem, będąc miejscami wypoczynku, rekreacji i spotkań mieszkańców w każdym wieku. Co więcej, przeprowadzone działania infrastrukturalne, w tym remonty i modernizacje obiektów nie tylko zwiększyły estetykę przestrzeni, ale również pozwoliły na nadanie im nowych funkcji lub też wzmocnienie już istniejących.

Warto także dodać, że dzięki przeprowadzonym działaniom znacząco zazieleniono przestrzeń publiczną, która nie tylko zwiększyła jej atrakcyjność, ale stała się także ważnym elementem adaptacyjnym do zmian klimatu.

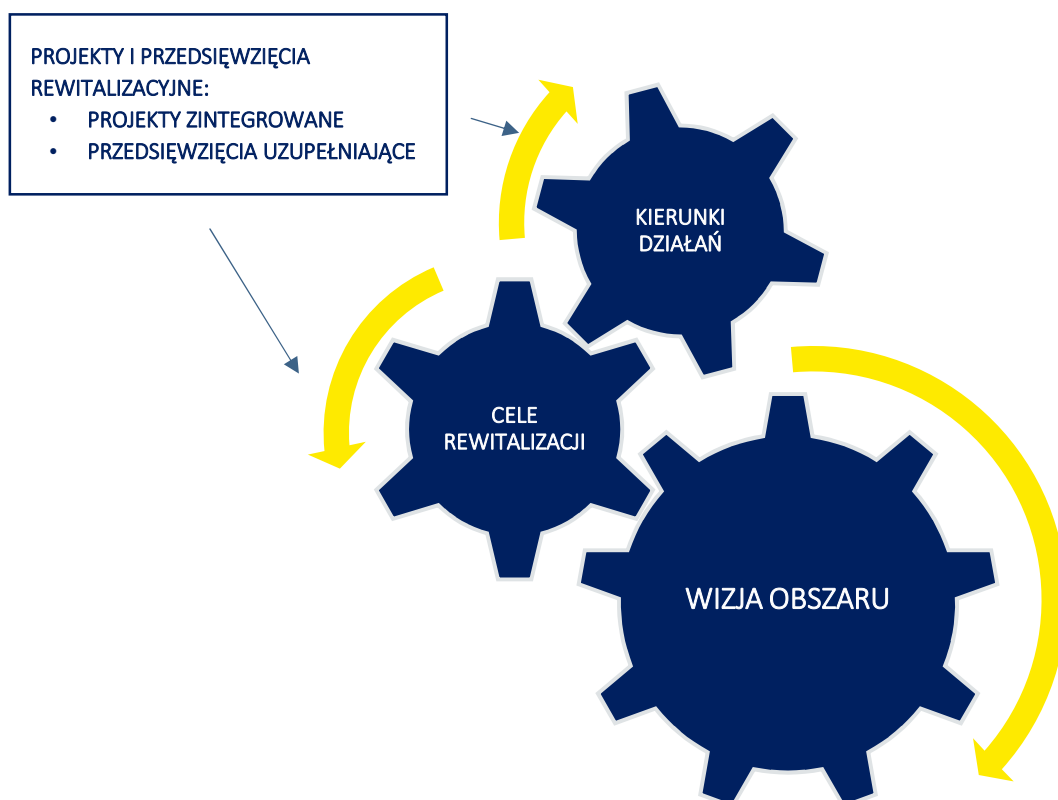
5. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2033 roku będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas warsztatów rewitalizacyjnych i wizji lokalnej umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Wskazane cele i kierunki działań stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Tym samym zapewnione zostało komplementarne podejście do rewitalizacji.

Cele i kierunki rewitalizacji będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazanych w rozdziale 6. Poniżej przedstawiono strukturę programowej części procesu rewitalizacji.

Rycina 29. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Dla obszaru rewitalizacji wyznaczono 21 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 założonych celów rewitalizacji.

Tabela 19. Cele i kierunki rewitalizacji

CEL 1: Razem tworzymy dobro! – aktywizacja i integracja mieszkańców	
Kierunek 1.1.	Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności
Kierunek 1.2.	Aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców
Kierunek 1.3.	Wzmocnienie poczucia przynależności i tożsamości lokalnej
Kierunek 1.4.	Włączenie mieszkańców w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji
Kierunek 1.5.	Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej
CEL 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców	
Kierunek 2.1.	Rozwój i poszerzenie usług społecznych dostępnych dla mieszkańców
Kierunek 2.2.	Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych i sportowych zgodnie z potrzebami mieszkańców
Kierunek 2.3.	Rozwój i poszerzenie usług kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom
Kierunek 2.4.	Zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń społecznych, kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom
Kierunek 2.5.	Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców
Kierunek 2.6.	Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców
Kierunek 2.7.	Wsparcie mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości
Kierunek 2.8.	Poprawa dostępu i jakości usług funkcjonujących organizacji pozarządowych
CEL 3: Nowoczesna przestrzeń dla każdego! – poprawa jakości przestrzeni i środowiska	
Kierunek 3.1.	Zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej
Kierunek 3.2.	Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej
Kierunek 3.3.	Wykorzystanie potencjału niezagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej i nadanie im nowych funkcji
Kierunek 3.4.	Poprawa stanu technicznego i modernizacja elementów przestrzeni publicznej
Kierunek 3.5.	Odnowienie i zagospodarowanie elementów przestrzeni publicznej
Kierunek 3.6.	Polepszenie jakości środowiska przyrodniczego, w tym adaptacja do zmian klimatu
Kierunek 3.7.	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa
Kierunek 3.8.	Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu

Źródło: opracowanie własne.

6. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Istotnym ich aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poczucia przynależności lokalnej oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w Gminie Pilawa zostały zaplanowane w taki sposób, aby ich realizacja zmierzała do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji, w szczególności w sferze społecznej, a nie wyłącznie do poprawy estetyki przestrzeni czy modernizacji zdegradowanych obiektów. Zaplanowano katalog działań, na który składa się 8 podstawowych projektów zintegrowanych oraz 3 przedsięwzięcia uzupełniające. Projekty podstawowe to te, które w zasadniczy sposób przyczynią się do odwrócenia negatywnych trendów na obszarze, natomiast projekt uzupełniający ma charakter głównie infrastrukturalny, jednak jego realizacja przyczyni się do bezpośredniej poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji i nie tylko.

Projekty zintegrowane to grupy powiązanych ze sobą tematycznie działań, zarówno infrastrukturalnych, jak i nieinfrastrukturalnych, które służą realizacji wspólnego celu. Tworzą one mikroprogramy, w ramach których modernizacja kubatury i przestrzeni stworzy warunki do zapobiegania zanikowi niektórych funkcji, umożliwi wprowadzenie nowych funkcji społecznych, sprzyjać będzie budowaniu więzi społecznych i przywróceniu równowagi życia społecznego. Projekty zintegrowane realizowane będą przez Gminę Pilawa we współpracy z interesariuszami rewitalizacji. Na tym etapie zakres projektów, a także katalog potencjalnych partnerów zostały zdefiniowane w sposób generalny. Po zakończeniu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji i uwzględnieniu ewentualnych uwag, planuje się niezwłoczne przystąpienie do realizacji fazy przygotowawczej projektów zintegrowanych. W szczególności planowane są spotkania z potencjalnymi partnerami projektów, w celu zapewnienia ich udziału w planowaniu, a docelowo w realizacji projektów zintegrowanych. Wówczas zostaną doprecyzowane założenia projektów w taki sposób, żeby były one realizowane dla mieszkańców i z mieszkańcami (przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, lokalnymi liderami, beneficjentami końcowymi procesu rewitalizacji).

W związku z potencjalną możliwością występowania w poddawanych rewitalizacji obiektach gatunków zwierząt chronionych na mocy rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, w przypadku działań modernizacyjnych i termomodernizacyjnych przed ich rozpoczęciem należy dokonać ich przeglądu ze specjalistą ornitologiem i chiropterologiem pod kątem występowania obu grup zwierząt. Ponadto, gdy konieczne byłoby zniszczenie stanowisk ptaków lub nietoperzy, należy uzyskać zezwolenie na czynności zakazane w stosunku do chronionych gatunków zwierząt – zgodnie z art. 56 ustawy o ochronie przyrody oraz przewidzieć właściwe działania kompensujące.

Należy także dodać, że związku z planowanym wykorzystaniem obiektów zabytkowych w procesie rewitalizacji, działania prowadzone będą zgodnie z następującymi zasadami:

1. przy remontach i adaptacjach obiektów zabytkowych należy uwzględnić konieczność zachowania ich ukształtowanego historycznie wyglądu, przywrócenia utraconych/zdegradowanych elementów. W przypadku elewacji posiadających detal architektoniczny, elewacji ceglanych, konstrukcji szachulcowych wykluczone jest docieplenie zewnętrzne,
2. przy odtwarzaniu stolarki okiennej i drzwiowej należy w pierwszej kolejności dążyć do zachowania elementów oryginalnych, dopiero jeśli jest to niemożliwe dokonywać wymiany na wzór stolarki oryginalnej, a w wypadku jej braku posiłkować się zachowaną ikonografią lub analogiami obiektów o podobnym charakterze i czasie powstania,
3. Z uwagi na to, iż adaptacja obiektów zabytkowych na nowe funkcje oraz ich modernizacja są zadaniami bardzo indywidualnymi, przed opracowaniem dokumentacji docelowej podmiot realizujący zadanie zwróci się o wstępne zaopiniowanie zakresu prac przez konserwatora zabytków, który na wstępnym etapie może udzielić także wytycznych co do planowanych prac.

6.1. LISTA PLANOWANYCH PODSTAWOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Tabela 20. Opis projektu zintegrowanego nr 1

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1	
Nowe oblicze hutniczej historii! – adaptacja budynku starej Huty Szkła „Czechy” wraz z odnowieniem Parku w Trąbkach	
Nazwa wnioskodawcy	
Miasto i Gmina Pilawa, podmiot prywatny	
Potencjalni partnerzy	
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Organizacje pozarządowe ⇒ Jednostki oświatowe ⇒ Jednostki kulturalne ⇒ Podmioty prywatne 	
Lokalizacja przedsięwzięcia	
ul. Osadnicza w Trąbkach – podobszar rewitalizacji Trąbki	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ wysoki poziom bezrobocia oraz duży poziom ubóstwa, ⇒ niski poziom integracji mieszkańców, ⇒ brak poczucia przynależności i tożsamości lokalnej, ⇒ niewystarczająca liczba miejsc do spotkań mieszkańców i spędzania wolnego czasu, ⇒ niewystarczające zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału istniejących miejsc i obiektów, ⇒ zły stan obiektów przestrzeni publicznej, ⇒ brak funkcjonalności obiektów o wysokim potencjale na skutek złego stanu technicznego, ⇒ zaburzenie estetyki przestrzeni na skutek złego stanu technicznego obiektów 	
Cel przedsięwzięcia	
<p>Celem niniejszego przedsięwzięcia jest poprawa stanu technicznego budynku starej Huty Szkła „Czechy” w Trąbkach, dzięki czemu możliwe będzie wykorzystanie jego potencjału i nadanie mu nowej funkcji jako ośrodka weselno-konferencyjno-noclegowo-restauracyjnego. Przeprowadzenie działań remontowych, a także nadanie obiektowi nowych funkcji spowoduje, że miejsce to stanie się ośrodkiem służącym nie tylko lokalnej społeczności, ale również mieszkańcom całej gminy – a nawet osób spoza jej terenu. Co więcej, w ramach prac planuje się stworzenie na terenie obiektu izby pamięci poświęconej starej hucie, dzięki której możliwe będzie ożywienie wśród mieszkańców dumy z lokalnej historii i zwiększenie poziomu tożsamości lokalnej.</p> <p>Dodatkowo celem przedsięwzięcia jest odnowienie znajdującego się obok budynku starej huty Parku w Trąbkach. Tereny zielone stanowią niezwykle istotną przestrzeń, nie tylko z punktu widzenia środowiska przyrodniczego jako lokalne zbiorowiska fauny i flory, ale również poprzez budowę małej infrastruktury jako miejsca odpoczynku i rekreacji lokalnej społeczności. Dlatego też celem odnowienia parku jest zwiększenie jego funkcjonalności, tak aby stał się on miejscem służącym mieszkańcom.</p> <p>Realizacja całości projektu przyczyni się do poprawy estetyki przestrzeni, dzięki czemu zwiększy się nie tylko jej funkcjonalność, ale również atrakcyjność. Co więcej, odnowienie zieleni parkowej wraz z wprowadzeniem nowych nasadzeń wpłynie na jakość środowiska przyrodniczego, w tym na jego odporność na zmiany klimatu.</p>	

Zakres realizowanych zadań

W ramach niniejszego przedsięwzięcia planuje się realizację zarówno działań infrastrukturalnych, dzięki którym możliwe będzie wykorzystanie potencjału istniejących miejsc i obiektów, jak również nieinfrastrukturalnych, służących zarówno lokalnej społeczności, mieszkańcom całej gminy, jak również osób spoza jej terenu.

Projekt składał się będzie z następujących modułów:

Moduł I: Adaptacja budynku starej Huty Szkła „Czechy” w Trąbkach

Zakres prac realizowanych w ramach niniejszego modułu obejmował będzie działania infrastrukturalne, których celem będzie poprawa stanu technicznego budynku starej Huty Szkła „Czechy” w Trąbkach, a tym samym dostosowanie go do pełnienia nowych funkcji. Dodatkowo planowane prace obejmują również zakup wyposażenia obiektu, tak aby w pełni wykorzystać potencjał tego miejsca. Przystępując do realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej.

Planowane prace obejmowały będą następujące działania:

- ⇒ wykonanie iniekcji fundamentów,
- ⇒ naprawa pokrycia dachowego, więźby dachowej oraz orynowania,
- ⇒ kompleksowy remont elewacji budynku,
- ⇒ wymiana odtworzeniowa stolarki okiennej wraz z uzupełnieniem brakujących otworów okiennych,
- ⇒ wykonanie zewnętrznej stolarki drzwiowej,
- ⇒ kompleksowy remont wnętrza budynku wraz z podłączeniem do infrastruktury technicznej,
- ⇒ zagospodarowanie wnętrza budynku w niezbędne elementy wyposażenia,
- ⇒ stworzenie izby pamięci,
- ⇒ wykonanie instalacji grzewczej budynku, w tym montaż źródła ciepła,
- ⇒ wykonanie instalacji odgromowej i elektrycznej,
- ⇒ remont instalacji kominowej,
- ⇒ rozwój instalacji odprowadzających wody opadowe i roztopowe,
- ⇒ zagospodarowanie terenu wokół obiektu w tym montaż elementów małej architektury,
- ⇒ utwardzenie terenu wokół obiektu, wraz z wydzieleniem do 100 miejsc parkingowych,
- ⇒ wydzielenie na terenie miejsc do gromadzenia odpadów stałych z możliwością ich segregacji,
- ⇒ montaż oświetlenia terenu,
- ⇒ remont ogrodzenia.

Realizacja zaplanowanych działań pozwoli na poprawę stanu technicznego budynku starej Huty Szkła „Czechy”, dzięki czemu możliwe będzie nadanie mu nowych funkcji usługowych, tak aby stał się on ośrodkiem weselno-konferencyjno-noclegowo restauracyjnym. Dodatkowo dzięki utworzeniu na jego terenie izby pamięci, podkreślony zostanie historyczny aspekt tego miejsca, który pomoże budować poczucie przynależności terytorialnej lokalnych mieszkańców. Co więcej, tak duża inwestycja pozwoli na rozwój nowych miejsc pracy na obszarze rewitalizacji, przyczyniając się tym samym do zmniejszenia poziomu bezrobocia oraz powiązanego z nim zjawiska ubóstwa.

Moduł II: Odnowienie Parku w Trąbkach

W ramach niniejszego modułu planuje się przeprowadzenie działań infrastrukturalnych, służących

kompleksowej odnowie terenu Parku w Trąbkach wraz z odpowiednim zagospodarowaniem uwzględniającym funkcje rekreacyjne. Przystępując do realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej.

Planowane do realizacji prace obejmują następujące działania:

- ⇒ odnowienie istniejących alei parkowych, w tym wykonanie nawierzchni z zastosowaniem dywanów kamiennych,
- ⇒ rozbudowę alei parkowych,
- ⇒ wymianę istniejących elementów małej architektury, w tym wprowadzenie nowych elementów m.in. hamaków, ławek, koszy na śmieci, postojów na rowery,
- ⇒ renowację trawników, w tym m.in. proces wertykulacji, usuwanie mchu, aeracja, dosianie trawy,
- ⇒ wprowadzenie nowych nasadzeń, w tym m.in. krzewów i gazonów kwiatowych,
- ⇒ montaż nowoczesnego i energooszczędnego oświetlenia,
- ⇒ montaż monitoringu.

Realizacja zaplanowanych w ramach niniejszego modułu zadań wpłynie na podniesienie atrakcyjności parku, który nie tylko stanie się miejscem wypoczynku i aktywnego spędzania wolnego czasu, ale pozwoli również na wzajemną integrację mieszkańców, co pozytywnie wpłynie na więzi społeczne. Dodatkowo rozwój terenów zielonych wpłynie nie tylko na poprawę estetyki przestrzeni publicznej, ale również na jakość środowiska przyrodniczego adaptując go do zmian klimatu.

W związku z potencjalną możliwością występowania w poddawanych rewitalizacji miejscach gatunków zwierząt chronionych na mocy rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, w przypadku działań modernizacyjnych i termomodernizacyjnych przed ich rozpoczęciem dokonany zostanie ich przegląd ze specjalistą ornitologiem i chiropterologiem pod kątem występowania obu grup zwierząt. Ponadto, gdy konieczne byłoby zniszczenie stanowisk ptaków lub nietoperzy, uzyskane zostanie zezwolenie na czynności zakazane w stosunku do chronionych gatunków zwierząt – zgodnie z art. 56 ustawy o ochronie przyrody oraz przewidzieć właściwe działania kompensujące.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt realizowany będzie w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach. Koncepcje architektonicznej adaptacji budynku starej Huty Szkła „Czechy” oraz zagospodarowania terenu parku zawierały będą rozwiązania umożliwiające swobodne korzystanie z przestrzeni osobom dotkniętym różnymi formami niepełnosprawności, osobom starszym, itp.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Cel 1: Razem tworzymy dobro! – aktywizacja i integracja mieszkańców

Kierunek 1.1. Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności

Kierunek 1.2. Wzmocnienie poczucia przynależności i tożsamości lokalnej

Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców

Kierunek 2.2. Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych i sportowych zgodnie z potrzebami mieszkańców

Kierunek 2.3. Rozwój i poszerzenie usług kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom

Cel 3: Nowoczesna przestrzeń dla każdego! – poprawa jakości przestrzeni i środowiska

Kierunek 3.1. Zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej

Kierunek 3.2. Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej

Kierunek 3.3. Wykorzystanie potencjału niezagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej i nadanie im nowych funkcji

Kierunek 3.4. Poprawa stanu technicznego i modernizacja elementów przestrzeni publicznej	
Kierunek 3.5. Odnowienie i zagospodarowanie elementów przestrzeni publicznej	
Kierunek 3.6. Polepszenie jakości środowiska przyrodniczego, w tym adaptacja do zmian klimatu	
Kierunek 3.8. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu	
Ramy realizacji przedsięwzięcia	
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 25.000.000,00 zł Moduł II: 2.500.000,00 zł łącznie: 27.500.000,00 zł <i>(szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)</i>	Moduł I: 2024-2030 Moduł II: 2026-2033
Prognozowane rezultaty	
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ wykorzystanie potencjału istniejących elementów przestrzeni publicznej poprzez nadanie im nowej funkcji, ⇒ poprawa stanu technicznego, wpływając tym samym na funkcjonalność i estetykę obiektów oraz przestrzeni, ⇒ zapewnienie miejsc do aktywnego spędzania czasu dla wszystkich grup społecznych, a tym samym tworzenie warunków do rozwoju wzajemnej integracji, ⇒ zwiększenie oferty usług dedykowanych mieszkańcom, ⇒ zwiększenie tożsamości lokalnej mieszkańców, ⇒ zmniejszenie poziomu bezrobocia oraz powiązanego z nim zjawiska ubóstwa, ⇒ zwiększenie jakości środowiska przyrodniczego 	
Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba budynków zaadaptowanych do pełnienia nowych funkcji	1 szt.
Liczba miejsc odnowionych i poddanych dodatkowemu zagospodarowaniu	1 szt.
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba osób korzystających z infrastruktury zrewitalizowanego budynku starej Huty Szkła „Czechy” w Trąbkach	10 000 os./rok
Liczba osób korzystających z terenu odnowionego terenu Parku w Trąbkach	5 000 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 21. Opis projektu zintegrowanego nr 2

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2	
Kultura z historią w tle – zagospodarowanie terenu wokół przyszłego Domu Kultury w Trąbkach wraz z utworzeniem ścieżki historii	
Nazwa wnioskodawcy	
Miasto i Gmina Pilawa	
Potencjalni partnerzy	
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Organizacje pozarządowe ⇒ Jednostki oświatowe ⇒ Jednostki kulturalne ⇒ Podmioty prywatne 	
Lokalizacja przedsięwzięcia	
ul. Osadnicza w Trąbkach – podobszar rewitalizacji Trąbki	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ niski poziom integracji wśród mieszkańców, ⇒ brak poczucia przynależności i tożsamości lokalnej, ⇒ niewystarczająca liczba miejsc do spotkań mieszkańców i spędzania wolnego czasu, ⇒ niski poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczne, ⇒ niewystarczające zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału istniejących miejsc, ⇒ niska estetyka i ład przestrzeni publicznej 	
Cel przedsięwzięcia	
<p>Celem niniejszego przedsięwzięcia jest kompleksowe zagospodarowanie terenu wokół przyszłego Domu Kultury w Trąbkach, tak aby stał się on miejscem gdzie mieszkańcy nie tylko mogliby aktywnie angażować się w życie społeczne i kulturalne, ale również spędzić swój wolny czas i odpocząć. Co więcej, w celu zachowania niezwykle ciekawej historii miejscowości Trąbki, która to związana jest z rozwojem Huty Szkła „Czechy”, na terenie tym planowane jest utworzenie ścieżki historii upamiętniającej najważniejsze wydarzenia od XIX wieku. Dzięki przeprowadzonym działaniom mieszkańcy zyskają nie tylko nowoczesne i funkcjonalne miejsce, gdzie będą mogli rozwijać swoje pasje i zainteresowania, ale również wzajemnie się integrować z historią miejscowości w tle. Takie działanie z pewnością wpłynie na zwiększenie dumy z lokalnej historii, a tym samym na przynależność i tożsamość terytorialną mieszkańców.</p>	
Zakres realizowanych zadań	
<p>Z uwagi na obecny brak ośrodka kultury na terenie Trąbek, w najbliższym czasie planowana jest budowa Domu Kultury przy ul. Osadniczej. Jednak poza obiektem, niezwykle istotne jest wykorzystanie potencjału terenu wokół niego, które poprzez odpowiednie zagospodarowanie zyska funkcjonalność i przysłuży się lokalnej społeczności. W ramach niniejszego projektu planuje się przeprowadzenie zarówno działań infrastrukturalnych, jak również społecznych i kulturalnych.</p> <p>Projekt składał się będzie z następujących modułów:</p> <p style="text-align: center;">Moduł I: Kompleksowe zagospodarowanie terenu wokół Domu Kultury w Trąbkach</p> <p>W ramach niniejszego modułu przewiduje się do realizacji działania infrastrukturalne, których celem będzie kompleksowe zagospodarowanie terenu wokół wybudowanego Domu Kultury w Trąbkach. Przystępując do realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej.</p>	

Planowane do realizacji prace obejmowały będą następujące działania:

- ⇒ oczyszczenie terenu i przygotowanie pod nowe zagospodarowanie,
- ⇒ utworzenie infrastruktury pieszej,
- ⇒ zagospodarowanie terenu, w tym montaż ławek, stojaków na rowery, koszy na śmieci i innych elementów małej architektury,
- ⇒ montaż solarnej stacji ładowania urządzeń elektronicznych,
- ⇒ montaż energooszczędnego oświetlenia,
- ⇒ montaż monitoringu,
- ⇒ wprowadzenie nowych nasadzeń, w tym krzewów, gazonów kwiatowych i innych form roślinności.

Dzięki realizacji planowanych działań, przyszły Dom Kultury w Trąbkach zyska nowoczesną i funkcjonalną przestrzeń do rozwoju i promowania kultury. Miejsce to wraz z nowymi elementami zagospodarowania znacząco zwiększą atrakcyjność i estetykę przestrzeni publicznej, w której mieszkańcy nie tylko będą chcieli się angażować w życie społeczne i kulturalne, ale również odpocząć i wzajemnie się integrować. Całość projektu dopełniła będzie wprowadzona zieleń do przestrzeni, która nie tylko wpływała będzie na estetykę, ale również adaptowała teren do zmian klimatu.

Moduł II: Utworzenie ścieżki historii rozwoju Trąbek

Zakres prac realizowanych w ramach niniejszego modułu obejmował będzie działania infrastrukturalne, których celem będzie utworzenie na terenie przyszłego Domu Kultury w Trąbkach ścieżki historii Trąbek, która upamiętniała będzie najważniejsze wydarzenia rozwoju tej miejscowości, nierozzerwalnie połączone z Huta Szklą „Czechy”.

Planowane do realizacji działania obejmowały będą następujące prace:

- ⇒ utworzenie infrastruktury pieszej,
- ⇒ montaż nowoczesnych i interaktywnych tablic informacyjno-edukacyjnych w zakresie historii Trąbek i Huty Szklą „Czechy”,
- ⇒ montaż tablic przedstawiających fotografie poświęcone historii Trąbek i Huty Szklą „Czechy”,
- ⇒ montaż energooszczędnego oświetlenia,
- ⇒ montaż monitoringu,
- ⇒ wprowadzenie nowych nasadzeń, w tym krzewów, gazonów kwiatowych i innych form roślinności.

Realizacja zaplanowanych działań pozwoli na stworzenie miejsca upamiętniającego historię rozwoju miejscowości Trąbki – miejscowości, która nierozzerwalnie związana jest z powstałą z XIX wieku Huta Szklą „Czechy”. Miejsce to więc stanie się ostoją lokalnej historii, dzięki której lokalni mieszkańcy będą mogli poczuć dumę ze swojego pochodzenia i dziedzictwa, a tym samym zwiększyć swoją przynależność terytorialną. Działanie to spowoduje również zwiększenie poziomu integracji między mieszkańcami, w tym integracji międzypokoleniowej, ponieważ starsi mieszkańcy będą mogli w miejscu tym przekazywać swoją wiedzę na temat rozwoju miejscowości młodszym mieszkańcom.

Moduł III: Wprowadzenie oferty zajęć i wydarzeń w zakresie kultury, edukacji i historii

Planowane w ramach niniejszego modułu działania nieinfrastrukturalne opierać się będą na wprowadzeniu zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń, oferowanych w ramach funkcjonowania przyszłego Domu Kultury w Trąbkach. Planowane do wprowadzenia aktywności dedykowane będą

wszystkim mieszkańcom, tak aby każdy mógł angażować się w życie społeczne i kulturalne wzajemnie się przy tym integrując. W ramach funkcjonowania ośrodka kultury, przy wykorzystaniu nowoczesnej przestrzeni planuje się organizację wielu wydarzeń, w tym m.in. rodzinnych pikników, jarmarków, koncertów plenerowych, a także kina letniego. Do wprowadzenia nowej oferty aktywności wykorzystana zostanie również utworzona ścieżka historii Trąbek, w ramach której młodzi uczniowie Szkoły Podstawowej im. Juliana Tuwima będą mogli uczyć się historii swojej miejscowości.

Należy dodać, że planowana do wprowadzenia oferta zajęć i wydarzeń zostanie w dalszej perspektywie czasu uszczegółowiona i poszerzona. W proces planowania przyszłej oferty zaangażowani zostaną nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale również całej Gminy Pilawa, którzy na zasadach konsultacji społecznych będą mogli decydować o planowanych do organizacji wydarzeniach, a także przekazywać swoje pomysły.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany realizowany będzie w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach. Koncepcja zagospodarowania terenu wokół przyszłego Domu Kultury w Pilawie, a także utworzenia ścieżki historii Trąbek będzie zawierała rozwiązania umożliwiające swobodne korzystanie z przestrzeni wszystkim osobom, w tym również tych dotkniętych różnymi formami niepełnosprawności, osobom starszym, osobom z wózkami dziecięcymi itp.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Cel 1: Razem tworzymy dobro! – aktywizacja i integracja mieszkańców

Kierunek 1.1. Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności

Kierunek 1.2. Aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców

Kierunek 1.3. Wzmocnienie poczucia przynależności i tożsamości lokalnej

Kierunek 1.4. Włączenie mieszkańców w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji

Kierunek 1.5. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej

Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców

Kierunek 2.3. Rozwój i poszerzenie usług kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom

Kierunek 2.4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń społecznych, kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom

Kierunek 2.5. Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców

Cel 3: Nowoczesna przestrzeń dla każdego! – poprawa jakości przestrzeni i środowiska

Kierunek 3.1. Zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej

Kierunek 3.2. Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej

Kierunek 3.3. Wykorzystanie potencjału niezagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej i nadanie im nowych funkcji

Kierunek 3.5. Odnowienie i zagospodarowanie elementów przestrzeni publicznej

Kierunek 3.6. Polepszenie jakości środowiska przyrodniczego, w tym adaptacja do zmian klimatu

Kierunek 3.7. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 15.000.000,00 zł	Moduł I: 2030-2032
Moduł II: 1.000.000,00 zł	Moduł II: 2030-2032
Moduł III: 1 000.000,00 zł	Moduł III: 2033
łącznie: 17.000.000,00 zł	

<i>(szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)</i>	
Prognozowane rezultaty	
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ wykorzystanie potencjału istniejących elementów przestrzeni publicznej poprzez nadanie im nowej funkcji, ⇒ zapewnienie miejsc do aktywnego spędzania czasu dla wszystkich grup społecznych, a tym samym tworzenie warunków do rozwoju wzajemnej integracji, ⇒ zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń kulturalnych, ⇒ zwiększenie tożsamości lokalnej mieszkańców, ⇒ zwiększenie jakości środowiska przyrodniczego 	
Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba miejsc nowo zagospodarowanych	1 szt.
Liczba nowo utworzonych obiektów	1 szt.
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba zajęć wydarzeń kulturalnych organizowanych na nowo zagospodarowanym terenie	20 szt./rok
Liczba uczestników zajęć i wydarzeń organizowanych w oparciu o nowo zagospodarowaną przestrzeń	5 000 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 22. Opis projektu zintegrowanego nr 3

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3	
Mały i duży może aktywnym być! – integracja międzypokoleniowa mieszkańców poprzez zagospodarowanie terenu klubu seniora Klub Senior+ w Pilawie oraz modernizację infrastruktury sportowej na terenie Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Pilawie	
Nazwa wnioskodawcy	
Miasto i Gmina Pilawa	
Potencjalni partnerzy	
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Organizacje pozarządowe ⇒ Jednostki oświatowe 	
Lokalizacja przedsięwzięcia	
ul. Leśna 4 w Pilawie – podobszar rewitalizacji Pilawa – centrum ul. Letniskowa 5 w Pilawie – podobszar rewitalizacji Pilawa – centrum	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ niski poziom integracji mieszkańców, w tym integracji międzypokoleniowej, ⇒ niski poziom zaangażowania mieszkańców w życie społeczne, ⇒ starzenie się społeczeństwa, ⇒ odpływ ludzi młodych z terenu gminy, ⇒ niewystarczające zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału istniejących miejsc oraz obiektów, 	

- ⇒ niska jakość infrastruktury drogowej,
- ⇒ niedostateczny stan obiektów sportowych,
- ⇒ zaburzenie estetyki przestrzeni na publicznej na skutek złego stanu elementów infrastruktury

Cel przedsięwzięcia

Celem niniejszego przedsięwzięcia jest stworzenie warunków do rozwoju międzypokoleniowej integracji, która możliwa jest ze względu na usytuowanie budynków – oba znajdują się koło siebie. W ramach działań zaproponowane zostaną więc rozwiązania, których celem będzie wykorzystanie zarówno potencjału seniorów, jak również dzieci i młodzieży, tym samym integrując różne grupy wiekowe.

Celem przedsięwzięcia jest również poprawa przestrzeni wokół obiektów, która obecnie odznacza się niedostatecznym stanem technicznym. W związku z tym, celem projektu jest odpowiednie zagospodarowanie terenu wokół klubu seniora, a także modernizacja boiska sportowego i placu sprawnościowego, które znajdują się na terenie szkoły. Przeprowadzone prace nie tylko zwiększą funkcjonalność przestrzeni, ale także poprawią jej estetykę i znacznie ją uatrakcyjnią.

Zakres realizowanych zadań

W ramach niniejszego przedsięwzięcia planowane są zarówno działania infrastrukturalne, jak również społeczne. W pierwszym etapie projektu przeprowadzone zostaną działania związane z zagospodarowaniem terenu klubu seniora i modernizacją infrastruktury sportowej na terenie szkoły, tak by teren był dostępny dla wszystkich interesariuszy. Ostatnim etapem będzie wdrożenie nowej oferty zajęć i wydarzeń – zarówno integrujących, ukulturalniających, jak również edukacyjnych.

Projekt składał się będzie z następujących modułów:

Moduł I: Zagospodarowanie terenu wokół budynku Klub Senior+ w Pilawie

Zakres prac realizowanych w ramach niniejszego modułu obejmował będzie działania infrastrukturalne, których celem będzie poprawa stanu przestrzeni terenu wokół budynku Klub Senior+ w Pilawie. Działanie to przeprowadzone zostanie poprzez odpowiednie zagospodarowanie terenu wokół budynku, tak aby poprawić nie tylko jego funkcjonalność, ale również estetykę. Przystępując do realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej.

Planowane do realizacji prace obejmowały będą następujące działania:

- ⇒ odpowiednie przygotowanie terenu pod zagospodarowanie,
- ⇒ utwardzenie terenu, w tym wydzielenie przestrzeni parkingowej,
- ⇒ montaż elementów małej architektury, w tym m.in. stojaków na rowery, koszy na śmieci, ławek, stolików do gry w szachy/chińczyka,
- ⇒ remont ogrodzenia,
- ⇒ wprowadzenie nowych nasadzeń zieleni,
- ⇒ montaż energooszczędnego oświetlenia,
- ⇒ montaż monitoringu.

Przewidziane do realizacji działania infrastrukturalne przyczynią się nie tylko do zwiększenia funkcjonalności przestrzeni wokół budynku klubu seniora, ale również do poprawy estetyki przestrzeni – znacząco zwiększając jej atrakcyjność. Dodatkowo dzięki nowym elementom małej architektury, seniorzy będą mieli większe możliwości do podejmowania nowych inicjatyw, a tym samym aktywizowania się.

Moduł II: Modernizacja boiska sportowego i placu sprawnościowego na terenie Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Pilawie

Niniejszy moduł obejmuje w swoim zakresie działania infrastrukturalne, których celem jest poprawa stanu technicznego elementów infrastruktury sportowej na terenie Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Pilawie – boiska sportowego oraz placu sprawnościowego. Działanie to zrealizowane zostanie dzięki przeprowadzeniu działań modernizacyjnych, których celem będzie zarówno poprawa stanu technicznego tych obiektów, jak również zwiększenie ich funkcjonalności:

Planowane do realizacji prace obejmowały będą następujące zadania:

- ⇒ wymiana płyty boiska sportowego,
- ⇒ wymiana płyty placu sprawnościowego,
- ⇒ utworzenie lodowiska mobilnego,
- ⇒ wprowadzenie nowych elementów, w tym m.in. bramek do piłki nożnej wraz z kompletem siatek, słupków boiskowych z chorągiewkami, koszy koszykarskich, piłkochwyłów, itp.
- ⇒ modernizacja trybun znajdujących się na boisku sportowym,
- ⇒ montaż nowych elementów sportowych na placu sprawnościowym.

Moduł III: Wprowadzenie nowej oferty kulturalno-edukacyjnej, stymulującej międzypokoleniową integrację i aktywność społeczną

W ramach niniejszego modułu przewiduje się opracowanie i wprowadzenie nowej oferty zajęć i wydarzeń kulturalnych, których celem będzie nie tylko zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców, ale również międzypokoleniowa integracja dzieci, młodzieży i seniorów. Co więcej, wprowadzona oferta obejmowała będzie także elementy edukacyjne, dzięki którym młodszy mieszkańcy będą mieli możliwość poprawić stan swojej wiedzy i umiejętności – a to właśnie przy pomocy doświadczonych seniorów!

W okresie wiosenno-letnim do planowanych aktywności wykorzystane zostaną nowe elementy przestrzeni, w tym m.in. stoliki do gry w szachy/chińczyka, gdzie seniorzy wraz z dziećmi i młodzieżą będą mogli organizować wspólne rozgrywki czy też turnieje pokoleniowe. W ramach oferty wykorzystane zostaną także zmodernizowane elementy infrastruktury sportowej na terenie szkoły, dzięki którym podczas ciepłych dni dzieci, młodzież oraz seniorzy będą mogli wspólnie rozwijać aktywność sportową. Co więcej, dzięki dobrze wyposażonemu budynkowi klubu seniora planowana jest organizacja cyklicznych zajęć kulinarnych i cukierniczych, podczas których dzieci i młodzież będą mogli przy pomocy seniorów rozwijać nowe zainteresowania.

Warto również wspomnieć o ofercie edukacyjnej dla młodszych mieszkańców, dla których planowane jest wprowadzenie zajęć edukacyjnych – zarówno w szkole, jak i klubie seniora. Na dodatkowych zajęciach dzieci wspólnie z seniorami będą mogły wspólnie odrabiać zadania domowe, a także poruszać trudniejsze dla nich zagadnienia.

Należy zaznaczyć, że planowana do wdrożenia oferta zajęć i wydarzeń zostanie w dalszej perspektywie czasu znacząco poszerzona. W proces planowania przyszłej oferty zaangażowani zostaną zarówno mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak również całej Gminy Pilawa, którzy na zasadach konsultacji społecznych będą mogli decydować o planowanych do organizacji wydarzeń, a także przekazywać swoje pomysły.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt realizowany będzie w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach. Koncepcja zagospodarowania terenu wokół budynku klubu seniora, a także modernizacji infrastruktury sportowej w obrębie szkoły podstawowej zawierała będzie rozwiązania umożliwiające swobodne korzystanie z przestrzeni osobom dotkniętym różnymi formami

niepełnosprawności, osobom starszym, osobom z wózkami dziecięcymi, itp. Działania z zakresu dostępności obejmowały będą także elementy małej architektury, które dostosowane zostaną do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym m.in. ławeczek, które wyposażone zostaną w oparcie i profilowane siedziska.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Cel 1: Razem tworzymy dobro! – aktywizacja i integracja mieszkańców

Kierunek 1.1. Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności

Kierunek 2.1. Aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców

Kierunek 1.4. Włączenie mieszkańców w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji

Kierunek 1.5. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej

Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców

Kierunek 2.2. Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych i sportowych zgodnie z potrzebami mieszkańców

Kierunek 2.3. Rozwój i poszerzenie usług kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom

Kierunek 2.4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń społecznych, kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom

Kierunek 2.5. Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców

Kierunek 2.8. Poprawa dostępu i jakości usług funkcjonujących organizacji pozarządowych

Cel 3: Nowoczesna przestrzeń dla każdego! – poprawa jakości przestrzeni i środowiska

Kierunek 3.1. Zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej

Kierunek 3.2. Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej

Kierunek 3.4. Poprawa stanu technicznego i modernizacja elementów przestrzeni publicznej

Kierunek 3.5. Odnowienie i zagospodarowanie elementów przestrzeni publicznej

Kierunek 3.8. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 1.200.000,00 zł	Moduł I: 2024-2026
Moduł II: 1.500.000,00 zł	Moduł II: 2024-2026
Moduł III: 2.000.000,00 zł	Moduł III: 2027-2033
łącznie: 4.700.000,00 zł <i>(szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)</i>	

Prognozowane rezultaty

- ⇒ poprawa stanu technicznego przestrzeni, znacząco wpływając na jej funkcjonalność i atrakcyjność,
- ⇒ poprawa stanu technicznego elementów infrastruktury sportowej,
- ⇒ zapewnienie miejsc i przestrzeni do aktywnego spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup społecznych,
- ⇒ zwiększenie skali działalności organizacji pozarządowych i stowarzyszeń,
- ⇒ zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń, stymulujących rozwój integracji społecznej, a zwłaszcza międzypokoleniowej,
- ⇒ pobudzenie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców

Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba miejsc nowo zagospodarowanych	1 szt.

Liczba elementów infrastruktury sportowej poddanych modernizacji	2 szt.
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba zajęć i wydarzeń kulturalno-edukacyjnych organizowanych w oparciu o zrewitalizowane obiekty	10 szt./rok
Liczba uczestników zajęć i wydarzeń kulturalno-edukacyjnych organizowanych w oparciu o zrewitalizowane obiekty	7 000 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 23. Opis projektu zintegrowanego nr 4

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 4	
Kultura to podstawa! – zagospodarowanie terenu przyległego do Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury wraz z rozbudową budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Pilawie	
Nazwa wnioskodawcy	
Miasto i Gmina Pilawa	
Potencjalni partnerzy	
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Organizacje pozarządowe ⇒ Jednostki oświatowe ⇒ Jednostki kulturalne ⇒ Kluby sportowe ⇒ Podmioty prywatne 	
Lokalizacja przedsięwzięcia	
Aleja Wyzwolenia 124 – podobszar rewitalizacji Pilawa – centrum Teren przy ul. Letniskowej w Pilawie – podobszar rewitalizacji Pilawa – centrum	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ powszechny problem alkoholizmu i narkomanii, ⇒ występowanie aktów wandalizmu, ⇒ niski poziom integracji mieszkańców, ⇒ niewystarczająca liczba miejsc do spotkań mieszkańców i spędzania wolnego czasu, ⇒ niski poziom zaangażowania mieszkańców w życie społeczne, ⇒ niski poziom rozwoju gospodarczego, ⇒ niedostateczne wsparcie małych przedsiębiorstw, ⇒ niewystarczające zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału istniejących miejsc i obiektów, ⇒ niewystarczająca powierzchnia ogólnodostępnych terenów zielonych, ⇒ brak możliwości rozwoju organizacji pozarządowych 	
Cel przedsięwzięcia	

Celem niniejszego przedsięwzięcia jest stworzenie miejsca kultury, gdzie mieszkańcy nie tylko mogliby spędzić swój wolny czas, realizować swoje pasje i rozwijać zainteresowania, ale również wzajemnie się przy tym integrować. Cel ten zrealizowany zostanie poprzez zagospodarowanie terenu przyległego do Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Pilawie (teren po planowanym wyburzeniu Domu Handlowego GS Pilawa) oraz rozbudowy budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Pilawie. Realizacja zaplanowanych działań pozwoli znacząco zwiększyć skalę działalności kulturalnej na terenie Pilawy.

Zagospodarowanie terenu przyległego do Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Pilawie pozwoli na znaczne zwiększenie skali działalności tej jednostki, która będzie miała możliwość organizowania zajęć i wydarzeń kulturalnych na świeżym powietrzu. Dzięki temu mieszkańcy będą mogli nie tylko wypocząć na świeżym powietrzu w otoczeniu zieleni, ale również zaktywizować się poprzez liczne zajęcia i wydarzenia.

Z kolei rozbudowa budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Pilawie pozwoli nie tylko na zwiększenie skali działalności tej organizacji poprzez utworzenie dodatkowego miejsca dla wozu strażackiego, ale również pozwoli zwiększyć wielkość siedziby Orkiestry Dętej OSP Pilawa. Realizacja zadania pozwoli więc poszerzyć skalę i możliwości tych organizacji.

Zakres realizowanych zadań

W ramach niniejszego projektu zintegrowanego planowane jest utworzenie miejsca kultury, gdzie mieszkańcy będą nie tylko mogli aktywnie spędzić swój czas wolny, ale również rozwijać swoje pasje i zainteresowania przy wzajemnej integrować. Co więcej, podjęte działania przyczynią się również do zwiększenia skali działalności jednostki kultury – Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Pilawie, a także organizacji pozarządowych – Ochotniczej Straży Pożarnej w Pilawie i Orkiestry Dętej OSP Pilawa.

Projekt składał się będzie z następujących modułów:

Moduł I: Zagospodarowanie terenu przy Miejsko-Gminny Ośrodku Kultury w Pilawie (teren po planowanym wyburzeniu Domu Handlowego GS Pilawa)

Zakres prac realizowanych w ramach niniejszego modułu obejmował będzie działania infrastrukturalne, mające na celu odpowiednie i kompleksowe zagospodarowanie terenu przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Pilawie, na który obecnie położony jest Dom Handlowy po byłym GS Pilawa. Po przeprowadzeniu działań wyburzeniowych planowane jest odpowiednie zagospodarowanie tego terenu, tak aby możliwe było nadanie mu nowych funkcji. Przystępując do realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie działań przygotowawczych, obejmujących dokumentację projektową.

Działania infrastrukturalne obejmowały będą następujące prace:

- ⇒ oczyszczenie i przygotowanie terenu pod nowe zagospodarowanie,
- ⇒ utworzenie infrastruktury pieszo-rowerowej,
- ⇒ modernizacja infrastruktury wokół terenu wraz z wydzieleniem miejsc parkingowych,
- ⇒ utworzenie muszli koncertowej,
- ⇒ zagospodarowanie terenu poprzez montaż m.in. stolików, ławek, stojaków na rowery, koszy na śmieci, stolików do gry w szachy/chińczyka oraz innych elementów małej architektury,
- ⇒ montaż solarnej stacji ładowania urządzeń elektronicznych,
- ⇒ montaż energooszczędnego oświetlenia,
- ⇒ montaż monitoringu,
- ⇒ wprowadzenie nowych nasadzeń, w tym krzewów, gazonów kwiatowych i innych form roślinności.

Planowane do realizacji działania infrastrukturalne przyczynią się do stworzenia nowoczesnego i funkcjonalnego miejsca wypoczynku i kultury, gdzie organizacja licznych zajęć i wydarzeń przyczyni się do aktywizacji mieszkańców – rozwijania ich pasji i zainteresowań. Całość projektu dopełniały będą nowe nasadzenia, które poza funkcją estetyczną, stanowiły również będą elementy adaptacyjne do zmian klimatu.

Moduł II: Rozbudowa budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Pilawie

W ramach niniejszego modułu planowane jest przeprowadzenie działań infrastrukturalnych, których celem jest rozbudowa budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Pilawie. Realizacja prac pozwoli nie tylko na stworzenie dodatkowego miejsca na wóz strażacki, ale również na powiększenie aktualnej siedziby Orkiestry Dętej OSP Pilawa. Przystąpienie do prac wymagało będzie przeprowadzenia działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej.

Planowane działania infrastrukturalne obejmują następujące prace:

- ⇒ rozbudowa budynku OSP obejmująca jego poszerzenie oraz podniesienie,
- ⇒ rozbudowę pokrycia dachowego wraz z systemem rynnowym,
- ⇒ kompleksowy remont wnętrza budynku, w tym zagospodarowanie w nowoczesne elementy wyposażenia,
- ⇒ podłączenie mediów i innej infrastruktury technicznej,
- ⇒ montaż energooszczędnego oświetlenia.

Przeprowadzone działania pozwolą na zwiększenie powierzchni użytkowej budynku Ochotniczej Straży Pożarnej, dzięki czemu możliwe stworzona zostanie dodatkowa przestrzeń na nowy wóz strażacki, co przełoży się na poziom bezpieczeństwa mieszkańców. Co więcej, podniesienie i poszerzenie budynku pozwoli na powiększenie obecnej siedziby Orkiestry Dętej OSP Pilawa, która tym samym będzie miała możliwość dalszego rozwoju i zwiększania skali swojej działalności.

Moduł III: Sezonowa oferta zajęć i wydarzeń, stymulujących aktywność społeczną i kulturalną mieszkańców, a także lokalną gospodarkę

W ramach niniejszego modułu przewiduje się opracowanie i wprowadzenie oferty zajęć i wydarzeń, która dostosowana zostanie do zmieniających się pór roku. W okresie wiosenno-letnim na nowo zagospodarowanym terenie przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury organizowane będą liczne zajęcia i wydarzenia, wśród których wymienić można koncerty plenerowe, pikniki rodzinne, a także plenerowe zajęcia plastyczne. Co więcej, wykorzystując nową i funkcjonalną przestrzeń w letnie wieczory planuje się organizację kina plenerowego, którego repertuar wybierany będzie przez mieszkańców za pośrednictwem ustalonych przez Gminę Pilawa mediów społecznościowych.

W okresie wiosenno-letnim nowo zagospodarowany teren wykorzystywany będzie także przez funkcjonującą obok Ochotniczą Straż Pożarną w Pilawie. W ramach organizowanych przez organizację zajęć, mieszkańcy będą mieli możliwość m.in. nauki udzielania pierwszej pomocy. Co więcej, w celu wsparcia mieszkańców, a zwłaszcza młodzieży mierzącej się z problemami uzależnień, planowana jest również organizacja cyklu spotkań poświęconych tej tematyce.

Z kolei w okresie jesieni i zimy zajęcia organizowane będą w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury, gdzie mieszkańcy będą mogli uczestniczyć w zajęciach muzycznych, plastycznych oraz edukacyjnych. W ramach oferty wykorzystany zostanie także potencjał Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Pilawie, która organizowała będzie wieczorki czytelnicze. Dodatkowo w celu aktywizacji gospodarczej obszaru rewitalizacji planuje się organizację zajęć informacyjno-edukacyjnych dla

mieszkańców w zakresie zakładania działalności gospodarczej oraz rynku pracy.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Realizacja wszystkich modułów projektu zintegrowanego odbędzie się w sposób zapewniający dostępność zarówno na płaszczyźnie inwestycyjnej, jak i nie inwestycyjnej. Podczas realizacji modułów wykorzystane zostaną rozwiązania z zakresu dostępności architektonicznej (m.in. zagospodarowanie terenu w taki sposób, aby umożliwić korzystanie z niego wszystkim mieszkańcom, w tym m.in. osobom ze szczególnymi potrzebami, seniorom) oraz dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej (m.in. stosowanie rozwiązań pozwalających na uczestnictwo osób o różnych możliwościach, wiedzy oraz różnego rodzaju niepełnosprawnościami – w tym ruchowymi i intelektualnymi).

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Cel 1: Razem tworzymy dobro! – aktywizacja i integracja mieszkańców

Kierunek 1.1. Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności

Kierunek 1.2. Aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców

Kierunek 1.4. Włączenie mieszkańców w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji

Kierunek 1.5. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej

Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców

Kierunek 2.2. Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych i sportowych zgodnie z potrzebami mieszkańców

Kierunek 2.3. Rozwój i poszerzenie usług kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom

Kierunek 2.4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń społecznych, kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom

Kierunek 2.5. Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców

Kierunek 2.7. Wsparcie mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości

Kierunek 2.8. Poprawa dostępu i jakości usług funkcjonujących organizacji pozarządowych

Cel 3: Nowoczesna przestrzeń dla każdego! – poprawa jakości przestrzeni i środowiska

Kierunek 3.1. Zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej

Kierunek 3.2. Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej

Kierunek 3.3. Wykorzystanie potencjału niezagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej i nadanie im nowych funkcji

Kierunek 3.4. Poprawa stanu technicznego i modernizacja elementów przestrzeni publicznej

Kierunek 3.5. Odnowienie i zagospodarowanie elementów przestrzeni publicznej

Kierunek 3.6. Polepszenie jakości środowiska przyrodniczego, w tym adaptacja do zmian klimatu

Kierunek 3.7. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa

Kierunek 3.8. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 5.500.000,00 zł	Moduł I: 2027-2029
Moduł II: 3.500.000,00 zł	Moduł II: 2024-2026
Moduł III: 2.000.000,00 zł	Moduł III: 2030-2033
łącznie: 11.000.000,00 zł	
<i>(szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)</i>	

Prognozowane rezultaty

<ul style="list-style-type: none"> ⇒ zapewnienie miejsc integracji i aktywnego spędzania czasu dla wszystkich grup społecznych i wiekowych, ⇒ zapewnienie zróżnicowanej oferty wydarzeń kulturalnych, sportowych i społecznych, integrujących lokalną społeczność i zwiększających jej aktywność, ⇒ zmniejszenie występowania aktów wandalizmu i przeciwdziałanie nałogom zwłaszcza wśród młodzieży, ⇒ wykorzystanie potencjału istniejących miejsc i obiektów, a także zwiększenie ich funkcjonalności, ⇒ zwiększenie poziomu bezpieczeństwa, ⇒ zwiększenie skali działalności organizacji pozarządowych oraz liczby inicjatyw oddolnych, ⇒ zwiększenie jakości środowiska przyrodniczego 	
Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba miejsc poddanych zagospodarowaniu	1 szt.
Liczba obiektów poddanych rozbudowie	1 szt.
Liczba dodatkowych miejsc postojowych na wozy strażackie	1 szt.
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba zajęć i wydarzeń kulturalnych organizowanych na nowo zagospodarowanym terenie przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Pilawie	20 szt./rok
Liczba uczestników zajęć i wydarzeń kulturalnych organizowanych na nowo zagospodarowanym terenie przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Pilawie	10 000 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 24. Opis projektu zintegrowanego nr 5

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 5	
Rekreacja i sport idą razem w parze! – utworzenie Strefy sportu i rekreacji w Trąbkach	
Nazwa wnioskodawcy	
Miasto i Gmina Pilawa	
Potencjalni partnerzy	
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Organizacje pozarządowe ⇒ Jednostki oświatowe ⇒ Kluby sportowe ⇒ Podmioty prywatne 	
Lokalizacja przedsięwzięcia	
ul. Osadnicza 12A w Trąbkach – podobszar rewitalizacji Trąbki	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
⇒ powszechny problem alkoholizmu i narkomanii,	

- ⇒ występowanie aktów wandalizmu,
- ⇒ niski poziom integracji mieszkańców,
- ⇒ niewystarczająca liczba miejsc do spotkań mieszkańców i spędzania wolnego czasu,
- ⇒ niski poziom zaangażowania mieszkańców w życie społeczne,
- ⇒ niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców,
- ⇒ niewystarczające zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału istniejących miejsc i obiektów,
- ⇒ niska jakość infrastruktury drogowej,
- ⇒ niedostateczny stan obiektów sportowych,
- ⇒ zaburzenie estetyki przestrzeni z uwagi na niedostateczny stan techniczny miejsc i obiektów

Cel przedsięwzięcia

Celem przedsięwzięcia jest utworzenie w Trąbkach Strefy sportu i rekreacji, na terenie której mieszkańcy nie tylko mieliby możliwość aktywnego wypoczynku, ale również wzajemnej integracji. Przedsięwzięcie to zostanie zrealizowane poprzez kompleksową modernizację położonych obok siebie obiektów sportowych – Boiska sportowego oraz terenu rekreacji w Trąbkach, które obecnie odznaczają się niedostatecznym stanem technicznym. Na terenie strefy zmodernizowana zostanie także istniejąca przestrzeń wypoczynkowa wraz z miejscem do organizacji grillowania, gdzie mieszkańcy przy jednoczesnym odpoczynku będą mieli możliwość nawiązywania więzi społecznych. Nowo zagospodarowane i odpowiednio wyposażone obiekty pozwolą na stworzenie nowoczesnej i funkcjonalnej przestrzeni, z której korzystać będą mogli wszyscy mieszkańcy.

Strefa stanie się także miejscem aktywizacji mieszkańców, którzy dzięki nowej ofercie zajęć i wydarzeń, będą mogli z zaangażowaniem uczestniczyć w życiu społecznym. Takie działania przyczynią się nie tylko do wzajemnej integracji mieszkańców, ale również zachęcą ich do podejmowania własnych działań oddolnych, służących całej lokalnej społeczności. Co więcej, strefa stanie się miejscem promocji zdrowego stylu życia wśród mieszkańców, co pomoże w przeciwdziałaniu wielu negatywnych zjawisk, w tym m.in. spożywania alkoholu czy środków psychoaktywnych.

Warto również dodać, że w ramach modernizacji terenurekreacji planowane jest także odnowienie znajdującej się w jej obrębie ścieżki ekologicznej wraz z dodaniem do jej zasobów nowych elementów informacyjno-edukacyjnych. Działanie to stanowić będzie odpowiedź na zdiagnozowane problemy sfery środowiskowej – zwłaszcza problemu niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców.

Zakres realizowanych zadań

Niniejszy projekt zintegrowany zakłada utworzenie Strefy sportu i rekreacji w Trąbkach, gdzie mieszkańcy wykorzystując zmodernizowaną i unowocześnioną przestrzeń będą mogli zarówno aktywnie spędzić swój wolny czas i wzajemnie się integrować, jak również zaaktywizować się i zwiększyć swój poziom uczestnictwa w życiu społecznym.

Projekt składał się będzie z następujących modułów:

Moduł I: Modernizacja Boiska sportowego w Trąbkach

Zakres prac realizowanych w ramach Modułu I obejmował będzie działania infrastrukturalne, mające na celu poprawę stanu technicznego Boiska sportowego w Trąbkach, dzięki czemu stanie się on nowoczesnym i funkcjonalnym obiektem sportowym. Przystępując do realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej.

Planowane prace obejmowały będą następujące działania:

- ⇒ montaż nowoczesnego systemu nawadniania i odwadniania murawy,
- ⇒ modernizacja istniejącej infrastruktury oraz wprowadzenie nowych elementów, w tym m.in. bramek do piłki nożnej wraz z kompletem siatek oraz słupków boiskowych z chorągiewkami,
- ⇒ budowa nowoczesnego i energooszczędnego oświetlenia boiska,
- ⇒ budowa trybun wraz z zadaszeniem,
- ⇒ zakup kosiarki,
- ⇒ montaż monitoringu,
- ⇒ remont ogrodzenia,
- ⇒ utworzenie ścieżek dla pieszych,
- ⇒ utwardzenie terenu wokół obiektu wraz utworzeniem strefy parkingowej.

Zmodernizowane boisko stanie się miejscem aktywizacji sportowej lokalnej społeczności, wchodzącej w skład Strefy sportu i rekreacji. Przeprowadzone działania infrastrukturalne przyczynią się do poprawy stanu technicznego obiektu, wpływając tym samym na jego funkcjonalność oraz atrakcyjność.

Moduł II: Modernizacja terenu rekreacji w Trąbkach

Zakres prac realizowanych w ramach niniejszego modułu obejmował będzie działania infrastrukturalne, których celem będzie poprawa stanu elementów i przestrzeni Otwartej Strefy Aktywności w Trąbkach. Przystępując do realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzanie działań przygotowawczych projektu, obejmujących dokumentację projektową.

Planowane prace będą obejmowały:

- ⇒ wymianę urządzeń sportowych siłowni zewnętrznej, które odznaczają się złym stanem technicznym i doposażenie jej nowymi elementami,
- ⇒ wprowadzenie nowych nasadzeń zieleni,
- ⇒ montaż elementów małej architektury, w tym m.in. stojaków na rowery, punktów ładowania sprzętów elektronicznych, koszy na śmieci,
- ⇒ montaż nowoczesnego i energooszczędnego oświetlenia,
- ⇒ montaż monitoringu,
- ⇒ remont ogrodzenia,
- ⇒ utworzenie ścieżek dla pieszych.

Realizacja planowanych działań przyczyni się do unowocześnienia terenu rekreacji, a tym samym zwiększenia jego funkcjonalności i atrakcyjności. Nowoczesna przestrzeń stanowić będzie odpowiedź na potrzeby mieszkańców chcących aktywnie spędzić swój wolny czas.

Moduł III: Odnowienie i doposażenie ścieżki ekologicznej w Trąbkach

W ramach niniejszego modułu planowane jest przeprowadzenie działań infrastrukturalnych, których celem będzie odnowienie funkcjonującej na terenie Trąbek ścieżki ekologicznej. Działanie to zrealizowane zostanie poprzez doposażenie ścieżki o nowe elementy informacyjno-edukacyjne w zakresie środowiska, dzięki którym mieszkańcy będą mieli możliwość poszerzenia swojej wiedzy w zakresie przyrody.

Planowane prace obejmowały będą następujące prace:

- ⇒ montaż elementów małej architektury, w tym m.in. stojaków na rowery, punktów ładowania sprzętów elektronicznych, koszy na śmieci,
- ⇒ montaż domków dla owadów, domków dla ptaków, karmników, itp.,

- ⇒ montaż nowoczesnych i interaktywnych tablic informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony przyrody, zmian klimatycznych i zasobach wodnych,
- ⇒ wprowadzenie nowych nasadzeń, w tym zagospodarowanie przestrzeni na łąkę kwietną,
- ⇒ odnowienie przestrzeni do grillowania,
- ⇒ montaż nowoczesnego i energooszczędnego oświetlenia,
- ⇒ montaż monitoringu,
- ⇒ remont ogrodzenia,
- ⇒ utworzenie ścieżek dla pieszych.

Moduł IV: Wprowadzenie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń stymulujących aktywność społeczną i sportową mieszkańców

W ramach niniejszego modułu przewiduje się wprowadzenie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń dedykowanych nie tylko mieszkańcom obszaru rewitalizacji, ale również całej Gminy Pilawa. Wdrożenie nowej oferty wydarzeń pozwoli nie tylko na zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców, ale również wzajemnej integracji. Co więcej, poświęcenie części oferty na edukację przyrodniczą znacząco zwiększy świadomość ekologiczną mieszkańców, której niski poziom był jednym z głównych problemów zidentyfikowanych w sferze środowiskowej. Dedykowane dla wszystkich grup społecznych i wiekowych aktywności odpowiadać więc będą nie na jedno, ale na kilka zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji problemów – zwłaszcza problemów społecznych.

Realizacja niniejszego modułu polegała będzie na wprowadzeniu nowej oferty zajęć i wydarzeń o zróżnicowanym charakterze, która opierała się będzie o nowo zagospodarowaną i funkcjonalną przestrzeń.

W oparciu o zmodernizowaną infrastrukturę Boiska sportowego oraz terenu rekreacji planowana jest organizacja zajęć i wydarzeń sportowych, dzięki którym nie tylko możliwe będzie promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia, ale również wzajemnej integracji – w tym integracji międzypokoleniowej. W ramach nowej oferty, na terenie boiska planuje się organizację cyklicznych treningów piłkarskich, z których korzystać mogliby mieszkańcy w każdym wieku – dzieci, młodzież i seniorzy. Następnie nabyte podczas treningów umiejętności będą mogły być wykorzystane w organizowanych turniejach piłkarskich, w tym tych międzypokoleniowych. Natomiast przy wykorzystaniu nowoczesnej infrastruktury terenu rekreacji planuje się organizację cyklicznych zajęć gimnastycznych oraz zajęć jogi na świeżym powietrzu, gdzie mieszkańcy mogliby nie tylko zaktywizować się sportowo, ale również wzajemnie zintegrować.

Z kolei na odnowionej i doposażonej przestrzeni ścieżki ekologicznej planuje się organizowanie zajęć i wydarzeń skupiających uwagę na niezwykle ważnej edukacji ekologicznej. W ramach działań przewiduje się organizację w okresie letnim festynów ekologicznych, podczas których mieszkańcom przybliżona zostanie edukacja ekologiczna. Dodatkowo w uwagi na bliską odległość Szkoły Podstawowej im. Juliana Tuwima w Trąbkach, w ramach oferty planuje się również organizację „zielonych zajęć”, czyli zajęć poświęconych tematyce przyrodniczej na świeżym powietrzu. Integracyjnym punktem ścieżki ekologicznej będzie także utworzona łąka kwietna, o którą będą mogli dbać wszyscy mieszkańcy. W celach integracyjnych wykorzystana zostanie również przestrzeń do grillowania, która posłuży do organizacji „Rodzinnego Grillowania”.

Warto dodać, że planowana do wdrożenia oferta zajęć i wydarzeń zostanie w dalszej perspektywie czasu znacząco poszerzona. W proces planowania przyszłej oferty zaangażowani zostaną nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale także całej gminy, którzy na zasadach konsultacji społecznych będą mogli decydować o planowanych do realizacji wydarzeniach, a także przekazywać swoje pomysły.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Realizacja wszystkich modułów projektu zintegrowanego odbędzie się w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach – zarówno na płaszczyźnie inwestycyjnej, jak i nie inwestycyjnej. Podczas wykonywania modułów wykorzystane zostaną rozwiązania z zakresu dostępności architektonicznej, cyfrowej, a także informacyjno-komunikacyjnej, tak aby można było zaangażować wszystkich mieszkańców, a tym samym niwelując tym samym możliwość wystąpienia marginalizacji społecznej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Cel 1: Razem tworzymy dobro! – aktywizacja i integracja mieszkańców

Kierunek 1.1. Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności

Kierunek 1.2. Aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców

Kierunek 1.4. Włączenie mieszkańców w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji

Kierunek 1.5. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej

Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców

Kierunek 2.2. Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych i sportowych zgodnie z potrzebami mieszkańców

Kierunek 2.3. Rozwój i poszerzenie usług kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom

Kierunek 2.4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń społecznych, kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom

Kierunek 2.5. Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców

Kierunek 2.6. Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców

Cel 3: Nowoczesna przestrzeń dla każdego! – poprawa jakości przestrzeni i środowiska

Kierunek 3.1. Zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej

Kierunek 3.2. Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej

Kierunek 3.4. Poprawa stanu technicznego i modernizacja elementów przestrzeni publicznej

Kierunek 3.5. Odnowienie i zagospodarowanie elementów przestrzeni publicznej

Kierunek 3.6. Polepszenie jakości środowiska przyrodniczego, w tym adaptacja do zmian klimatu

Kierunek 3.8. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 8.000.000,00 zł	Moduł I: 2027-2029
Moduł II: 2.500.000,00 zł	Moduł II: 2027-2029
Moduł III: 1.500.000,00 zł	Moduł III: 2027-2029
Moduł IV: 2.000.000,00	Moduł IV: 2030-2033
łącznie: 14.000.000,00 zł	
<i>(szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)</i>	

Prognozowane rezultaty

- ⇒ zapewnienie miejsc integracji i aktywnego spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup wiekowych
- ⇒ zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń, aktywizujących i integrujących lokalną społeczność,
- ⇒ przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu,
- ⇒ zmniejszenie występowania aktów wandalizmu i przeciwdziałanie nałogom – zwłaszcza

<p>wśród młodzieży, ⇒ wykorzystanie potencjału istniejących miejsc i obiektów, a także zwiększenie ich funkcjonalności ⇒ zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców, ⇒ zwiększenie jakości środowiska przyrodniczego</p>	
Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba zmodernizowanych/odnowionych miejsc lub obiektów	3 szt.
Liczba zajęć i wydarzeń organizowanych na terenie Strefy sportu i rekreacji	30 szt./rok
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba osób korzystających z infrastruktury Strefy sportu i rekreacji	2 000 os./rok
Liczba uczestników zajęć i wydarzeń organizowanych na terenie Strefy sportu i rekreacji	3 000os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 25. Opis projektu zintegrowanego nr 6

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 6	
Sportowa Gmina – Aktywni mieszkańcy! – utworzenie Kompleksu Sportu i Rekreacji poprzez zagospodarowanie terenu Stadionu miejskiego w Pilawie	
Nazwa wnioskodawcy	
Miasto i Gmina Pilawa	
Potencjalni partnerzy	
⇒ Organizacje pozarządowe ⇒ Jednostki oświatowe ⇒ Kluby sportowe ⇒ Podmioty prywatne	
Lokalizacja przedsięwzięcia	
ul. Spacerowa 5 w Pilawie – podobszar rewitalizacji Pilawa – centrum	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
⇒ powszechny problem alkoholizmu i narkomanii, ⇒ występowanie aktów wandalizmu, ⇒ postępujący proces odpływu mieszkańców, ⇒ niski poziom integracji mieszkańców, ⇒ niewystarczająca liczba miejsc do spotkań mieszkańców i spędzania wolnego czasu, ⇒ niski poziom zaangażowania mieszkańców w życie społeczne, ⇒ niewystarczające zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału istniejących miejsc i obiektów, ⇒ niska estetyka przestrzeni publicznej, ⇒ niska jakość infrastruktury drogowej,	

⇒ niedostateczny stan obiektów sportowych

Cel przedsięwzięcia

Celem przedsięwzięcia rewitalizacyjnego jest stworzenie zintegrowanej Strefy Sportu i Rekreacji w Pilawie – miejsca spotkań i integracji mieszkańców, w którym będą oni mieli możliwość aktywnego wypoczynku i skorzystania ze zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń. Zaplanowany do realizacji cel osiągnięty zostanie poprzez modernizację Stadionu miejskiego w Pilawie, a także kompleksowe zagospodarowanie terenu w jego obrębie. Dzięki przeprowadzonym działaniom stadion stanie się nowoczesnym obiektem sportowym, umożliwiającym nie tylko grę w piłkę nożną, ale również uprawianie lekkoatletyki – zwiększając tym samym jego funkcjonalność i potencjał. Co więcej, dzięki odpowiedniemu zagospodarowaniu obecnie niewykorzystywanego terenu, w obrębie stadionu powstaną nowe elementy infrastruktury sportowej – baseny letnie oraz boisko do piłki plażowej. Dodatkowo w ramach zagospodarowania nieużytkowanego terenu wydzielona zostanie także przestrzeń do wypoczynku, gdzie mieszkańcy będą mogli odpocząć przy jednoczesnym nawiązywaniu więzi społecznych.

Docelowo Strefa Sportu i Rekreacji w Pilawie stać się ma miejscem pobudzającym aktywność sportową i społeczną mieszkańców. W tym zakresie planowanych jest wiele form aktywności w postaci zajęć i wydarzeń dedykowanych dla wszystkich grup społecznych i wiekowych, co nie tylko wpłynie na zwiększenie integracji społecznej, ale również na zniwelowanie wielu innych negatywnych zjawisk, w tym m.in. publiczne spożywanie alkoholu i środków psychoaktywnych czy też wandalizmu. Warto również dodać, że funkcjonalna i służąca mieszkańcom przestrzeń może być również rozwiązaniem problemu odpływu mieszkańców z obszaru rewitalizacji – odpowiednio zagospodarowana przestrzeń będzie bowiem odpowiedzią na potrzeby mieszkańców.

W sferze technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej celem jest modernizacja oraz poprawa stanu technicznego Stadionu miejskiego w Pilawie, a także kompleksowe zagospodarowanie terenu w jego obrębie, wykorzystując tym samym ogromny potencjał całego miejsca. Całość działań przyczyni się do rozwoju nowoczesnej infrastruktury sportowej, służącej lokalnej społeczności. Co więcej, przeprowadzone działania infrastrukturalne znacząco poprawią estetykę przestrzeni i zwiększą jej atrakcyjność.

Warto również dodać, że w ramach prac planowane jest wprowadzenie nowych nasadzeń roślinności, w tym m.in. krzewów – rozwijając tym samym potencjał adaptacyjny do zmian klimatu.

Zakres realizowanych zadań

Niniejszy projekt zintegrowany zakłada utworzenie nowoczesnej i funkcjonalnej Strefy Sportu i Rekreacji, gdzie mieszkańcy nie tylko mieliby możliwość aktywnie spędzić swój wolny czas, ale również nawiązywać znajomości i wzajemnie się integrować. Dodatkowo w ramach funkcjonowania kompleksu wdrożona zostanie zróżnicowana oferta zajęć i wydarzeń, które nie tylko sportowo zaktywizują mieszkańców, ale również zachęcą ich do podejmowania inicjatyw oddolnych.

Projekt składał się będzie z następujących modułów:

Moduł I: Modernizacja Stadionu miejskiego w Pilawie

W ramach niniejszego modułu przewiduje się działania infrastrukturalne związane z poprawą stanu technicznego Stadionu miejskiego w Pilawie. Obecnie stadion jest największym obiektem sportowym miasta Pilawa, wykorzystywanym przede wszystkim na potrzeby klubu sportowego „UKS Iskra Pilawa”. Niestety obecny stan techniczny nie pozwala na zwiększenie skali działalności obiektu, a także zmniejsza komfort użytkujących go osób – przede wszystkim w kontekście bezpieczeństwa.

W ramach niniejszego przedsięwzięcia planuje się następujące działania:

- ⇒ montaż nowoczesnego systemu nawadniania i odwadniania murawy płyty głównej,
- ⇒ wyposażenie boiska piłkarskiego w nowoczesne elementy, w tym. bramki do piłki nożnej wraz z kompletem siatek oraz słupki boiskowe z chorągiewkami,
- ⇒ modernizację trybun,
- ⇒ budowę infrastruktury lekkoatletycznej, w tym m.in. bieżni wraz z obudową,
- ⇒ montaż nowoczesnego i energooszczędnego oświetlenia stadionu,
- ⇒ montaż monitoringu,
- ⇒ zakup kosiarki,
- ⇒ utwardzenie terenu wokół stadionu,
- ⇒ montaż elementów małej architektury, w tym m.in. stojaków na rowery, punktów ładowania sprzętów elektronicznych, koszy na śmieci,
- ⇒ rozbudowa oraz modernizacja ogrodzenia wokół stadionu,
- ⇒ wprowadzenie nowych nasadzeń, w tym m.in. krzewów.

Zmodernizowany Stadion miejski w Pilawie stanie się miejscem aktywizacji sportowej mieszkańców, wchodzącej w skład Kompleksu Sportu i Rekreacji. Przeprowadzone działania infrastrukturalne przyczynią się do poprawy stanu obiektu i jego unowocześnienia, co pozwoli nie tylko na zwiększenie jego funkcjonalności i skali działalności, ale również na poprawę komfortu jego użytkowania. Dodatkowo przeprowadzone działania wpłyną na poprawę estetyki i atrakcyjności lokalnej przestrzeni.

Moduł II: Kompleksowe zagospodarowanie terenu w obrębie Stadionu miejskiego w Pilawie

Zakres prac realizowanych w niniejszego modułu obejmował będzie działania infrastrukturalne związane z zagospodarowaniem terenu w obrębie Stadionu miejskiego w Pilawie, który obecnie jest niezagospodarowany i nie pełni żadnej funkcji. Przed przystąpieniem do realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej dotyczącej przekształcenia części terenu oraz wprowadzenia nowych obiektów i elementów małej architektury.

Planowane prace obejmowały będą następujące działania:

- ⇒ oczyszczenie i przygotowanie terenu pod nowe zagospodarowanie,
- ⇒ wydzielenie części terenu pod budowę basenów letnich, w tym częściowo wyposażonych w zjeżdżalnię,
- ⇒ wydzielenie części terenu pod budowę boiska do gry w piłkę plażową,
- ⇒ wydzielenie części terenu do wypoczynku,
- ⇒ montaż energooszczędnego oświetlenia,
- ⇒ montaż monitoringu,
- ⇒ utwardzenie terenu wokół nowo zagospodarowanej przestrzeni,
- ⇒ montaż elementów małej architektury, w tym m.in. stojaków na rowery, punktów ładowania sprzętów elektronicznych, koszy na śmieci,
- ⇒ utworzenie węzła sanitarnego,
- ⇒ rozbudowa i modernizacja ogrodzenia.

Realizacja zaplanowanych działań infrastrukturalnych przyczyni się do powstania nowoczesnego, atrakcyjnego i dostosowanego dla wszystkich mieszkańców terenu wypoczynku i rekreacji. Nowo zagospodarowana przestrzeń wraz infrastrukturą sportową stanie się miejscem aktywizacji sportowej mieszkańców, gdzie poza spędzaniem wolnego czasu będą mieli oni możliwość nawiązywania więzi społecznych. Całość terenu dostosowana zostanie dla osób ze szczególnymi

potrzebami, co nie tylko pozwoli na zaktywizowanie tych osób, ale również pomoże w przeciwdziałaniu wykluczenia i marginalizacji społecznej. Wprowadzone w przestrzeń elementy małej architektury znacząco zwiększą także estetykę i atrakcyjność całego terenu.

Moduł III: Wprowadzenie oferty zajęć i wydarzeń aktywizujących mieszkańców

W ramach niniejszego modułu przewiduje się wprowadzenie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń dedykowanych nie tylko mieszkańcom obszaru rewitalizacji, ale również całej Gminy Pilawa. Nowa oferta zajęć i wydarzeń pozwoli na sportową i społeczną aktywizację mieszkańców przy ich jednoczesnej integracji. Dedykowane dla wszystkich grup społecznych i wiekowych aktywności odpowiadać będą nie na jedno, a na kilka problemów zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji.

Wykorzystując zmodernizowaną infrastrukturę Stadionu miejskiego w Pilawie planuje się wprowadzenie oferty zajęć sportowych, które nie tylko przyczynić się mają do promocji zdrowego trybu życia, ale również do wzajemnej integracji lokalnej społeczności. W ramach nowej oferty przewiduje się organizację na terenie stadionu zajęć sportowych dedykowanych dla każdej grupy wiekowej, w tym m.in. treningów biegowych, treningów lekkoatletycznych, zajęć fitness czy też jogi. Dodatkowo na stadionie planowana jest także organizacja wydarzeń, które zaktywizują i integrują mieszkańców, w tym m.in. spartakiad, międzyszkolnych zawodów sportowych czy też pokoleniowych turniejów piłkarskich, dzięki którym możliwe będzie budowanie międzypokoleniowych więzi.

Wprowadzanie nowej oferty zajęć i wydarzeń oparte będzie również o infrastrukturę basenów letnich oraz boiska do piłki plażowej, powstałych na nowo zagospodarowanej przestrzeni w obrębie stadionu. W ramach funkcjonowania basenów letnich planuje się wprowadzenie m.in. zajęć z aquaerobiku czy też nauki pływania, które dedykowane będą dla wszystkich mieszkańców. Z kolei na boisku do piłki plażowej organizowane będą liczne zawody oraz turnieje, które nie tylko zaktywizują sportowo mieszkańców, ale pozwolą również na ich wzajemną integrację.

Warto dodać, że planowana do wdrożenia oferta zajęć i wydarzeń zostanie w dalszej perspektywie czasu znacząco poszerzona. W proces planowania przyszłej oferty zaangażowani zostaną nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale również całej gminy, którzy na zasadach konsultacji społecznych będą mogli decydować o planowanych do organizacji wydarzeniach, a także przekazywać swoje pomysły.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Realizacja poszczególnych modułów projektu zintegrowanego odbędzie się w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach – zarówno na płaszczyźnie inwestycyjnej, jak i nie inwestycyjnej. Utworzenie Strefy Sportu i Rekreacji obejmowało będzie rozwiązania umożliwiające swobodne korzystanie osobom z różnymi formami niepełnosprawności, osobom starszym, osobom z wózkami dziecięcymi itp. Ponadto także oferta zajęć i wydarzeń dostosowana zostanie do osób ze szczególnymi potrzebami, tak aby zapobiegać zjawiskom wykluczenia i marginalizacji społecznej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Cel 1: Razem tworzymy dobro! – aktywizacja i integracja mieszkańców

Kierunek 1.1. Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności

Kierunek 1.2 Aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców

Kierunek 1.4. Włączenie mieszkańców w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji

Kierunek 1.5. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej

Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców

Kierunek 2.2. Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych i sportowych zgodnie z potrzebami mieszkańców

Kierunek 2.3. Rozwój i poszerzenie usług kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom

Kierunek 2.4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń społecznych, kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom

Kierunek 2.5. Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców

Cel 3: Nowoczesna przestrzeń dla każdego! – poprawa jakości przestrzeni i środowiska

Kierunek 3.1. Zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej

Kierunek 3.2. Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej

Kierunek 3.4. Poprawa stanu technicznego i modernizacja elementów przestrzeni publicznej

Kierunek 3.5. Odnowienie i zagospodarowanie elementów przestrzeni publicznej

Kierunek 3.6. Polepszenie jakości środowiska przyrodniczego, w tym adaptacja do zmian klimatu

Kierunek 3.8. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 10.000.000,00 zł Moduł II: 12.000.000,00 zł Moduł III: 2.500.000,00 zł Łącznie: 24.500.000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2027-2029 Moduł II: 2025-2028 Moduł III: 2029-2033

Prognozowane rezultaty

- ⇒ zapewnienie miejsc integracji i aktywnego spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup wiekowych
- ⇒ zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń, aktywizujących i integrujących lokalną społeczność,
- ⇒ zmniejszenie występowania aktów wandalizmu i przeciwdziałanie nałogom – zwłaszcza wśród młodzieży,
- ⇒ przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu,
- ⇒ wykorzystanie potencjału istniejących miejsc i obiektów, a także zwiększenie ich funkcjonalności

Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba zmodernizowanych obiektów	1 szt.
Liczba miejsc poddanych dodatkowemu zagospodarowaniu	2 szt.
Liczba zajęć i wydarzeń organizowanych na terenie Strefy Sportu i Rekreacji	10 szt./rok
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba osób korzystających z infrastruktury Strefy Sportu i Rekreacji	10 000 os./rok
Liczba uczestników zajęć i wydarzeń organizowanych na terenie Strefy Sportu i Rekreacji	30 000 os./rok

Sposób oceny prognozowanych rezultatów

Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 26. Opis projektu zintegrowanego nr 7

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 7	
Razem tworzymy wspólnotę! – utworzenie Centrum Usług Społecznych	
Nazwa wnioskodawcy	
Miasto i Gmina Pilawa	
Potencjalni partnerzy	
⇒ Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ⇒ Organizacje pozarządowe	
Lokalizacja przedsięwzięcia	
ul. Aleja Wyzwolenia 158 – podobszar rewitalizacji Pilawa – centrum	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
<p>Zróżnicowane problemy sfery społecznej, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none">⇒ wysoki poziom bezrobocia,⇒ duży poziom ubóstwa,⇒ powszechny problem alkoholizmu i narkomanii,⇒ niski poziom zaangażowania mieszkańców w życie społeczne⇒ potrzeba wsparcia osób ze szczególnymi potrzebami	
Cel przedsięwzięcia	
<p>Celem niniejszego przedsięwzięcia jest utworzenie Centrum Usług Społecznych na terenie Gminy Pilawa poprzez przekształcenie w tą instytucję Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pilawie. Nowa jednostka służyć będzie rozwojowi i integracji usług społecznych organizowanych i świadczonych na terenie gminy.</p> <p>Ponadto celem przedsięwzięcia jest również utworzenie odpowiednio zagospodarowanej przestrzeni społecznej, która stanie się miejscem spotkań lokalnej społeczności, a także miejscem rozwoju działań wspierających o charakterze samopomocowym i wolontaryjnym.</p>	
Zakres realizowanych zadań	
<p>Niniejsze przedsięwzięcie obejmuje swoim zakresem przede wszystkim wdrożenie działań o charakterze społecznym, tak aby kompleksowo odpowiadać na problemy i potrzeby wszystkich mieszkańców.</p> <p>Przedsięwzięcie obejmowało będzie dwa moduły:</p> <p style="text-align: center;">Moduł I: Centrum Usług Społecznych</p> <p>Niniejszy moduł obejmuje utworzenie Centrum Usług Społecznych w budynku przy ul. Aleja Wyzwolenia 158 w Pilawie. Centrum powstanie poprzez przekształcenie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pilawie wraz z rozszerzeniem zakresu jego działalności. Zadaniem jednostki będzie wdrożenie i koordynowanie międzysektorowego lokalnego systemu realizacji usług społecznych, a także integracja, rozwój i poszerzenie usług społecznych uwzględniających potrzeby osób, rodzin czy też poszczególnych grup społecznych.</p> <p>Należy pamiętać, że pomoc społeczna to zadania, których celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych. Wychodząc naprzeciw zróżnicowanym potrzebom mieszkańców, Centrum Usług Społecznych uwzględni w tym obszarze wsparcie w</p>	

szczegółności:

- ⇒ osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, wymagających wsparcia psychologicznego oraz prawnego – usługa doradztwa i konsultacji psychologicznych oraz prawnych,
- ⇒ osobom starszym – zawarte są tu zarówno usługi opiekuńcze stałe, jak i świadczone w ramach opieki wytchnieniowej dla opiekunów faktycznych.

Ponadto Centrum Usług Społecznych będzie prowadziło usługi m.in. z zakresu:

1. Wsparcia osób z niepełnosprawnościami, osób z problemami ruchowymi:

Usługi zdrowotne z zakresu fizjoterapii z przeznaczeniem dla osób, dla których nie ma możliwości zrealizowania tego typu usług finansowanych ze środków publicznych lub zakres tych usług wykracza poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej.

2. Promocji i ochrony zdrowia:

Katalog świadczeń służących zachowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia oraz inne działania medyczne, wynikające z procesu leczenia. Obszar ten obejmuje działania o charakterze informacyjnym, profilaktycznym i diagnostycznym.

3. Wsparcia rodziny:

Szereg działań wspierających rodziny w trudnej sytuacji materialnej, z trudnościami w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zawierające także pomoc logopedy oraz pedagoga wspomagającą prawidłowy rozwój dzieci.

4. Edukacji publicznej:

Działania wspierające rozwój jednostek poprzez poszerzanie wiedzy na temat zdrowego stylu życia oraz umiejętności społecznych, wzmacniających proces integracji i aktywizacji społecznej.

Moduł II: Kompleksowe zagospodarowanie i doposażenie Centrum Usług Społecznych

Niniejszy moduł obejmuje kompleksowe zagospodarowanie i doposażenie utworzonego Centrum Usług Społecznych w niezbędne do jego funkcjonowania elementy, w tym m.in. materiały biurowe, sprzęty elektroniczne, wyposażenie meblarskie oraz inne, które doprecyzowane zostaną w dalszym etapie prac.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizowane będzie w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach. Doposażenie, a także zagospodarowanie siedziby Centrum Usług Społecznych zawierały będą rozwiązania umożliwiające swobodne korzystanie z przestrzeni osobom dotkniętym różnymi formami niepełnosprawności, osobo starszym itp.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Cel 1: Razem tworzymy dobro! – aktywizacja i integracja mieszkańców

Kierunek 1.2. Aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców

Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców

Kierunek 2.1. Rozwój i poszerzenie usług społecznych dostępnych dla mieszkańców

Kierunek 2.5. Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania

wolnego czasu wśród mieszkańców

Kierunek 2.7. Wsparcie mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości

Cel 3: Nowoczesna przestrzeń dla każdego! – poprawa jakości przestrzeni i środowiska

Kierunek 3.2. Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej

Kierunek 3.7. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa

Ramy realizacji przedsięwzięcia	
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 2.000.000,00 zł Moduł II: 2.000.000,00 zł łącznie: 4.000.000,00 zł <i>(szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)</i>	Moduł I: 2026-2029 Moduł II: 2030-2033
Prognozowane rezultaty	
<ul style="list-style-type: none">⇒ przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,⇒ wzmacnianie kapitału społecznego,⇒ promocja i ochrona zdrowia,⇒ wspieranie rodziny,⇒ wspieranie osób ze szczególnymi potrzebami,⇒ wpieranie osób starszych,⇒ wspieranie osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej,⇒ pobudzanie aktywności społecznej,⇒ aktywizacja mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych,⇒ poprawa zdrowia psychicznego oraz kształtowanie pozytywnych postaw, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.	
Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba nowych usług społecznych wprowadzonych w ramach Centrum Usług Społecznych	6 szt.
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba osób korzystających z wprowadzonej oferty społecznej	100 os./ rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

6.2. CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, GPR powinien zawierać również charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenia negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. Uzupełniające przedsięwzięcia mają wspierające znaczenie dla realizacji celów programu. Realizacja tych przedsięwzięć pozytywnie wpłynie na obszar rewitalizacji i przyczyni się do większej integracji interwencji rewitalizacyjnej, poprzez bezpośrednie powiązania z celami i kierunkami działań rewitalizacji. Co więcej, realizacja przedsięwzięć uzupełniających umożliwi wejście w proces rewitalizacji nowym interesariuszom, w tym partnerom społeczno-gospodarczym.

Wśród przedsięwzięć uzupełniających realizujących kierunki działań w:

Celu 1. Razem tworzymy dobro! – aktywizacja i integracja mieszkańców wymienić można:

- ✓ organizację wydarzeń aktywizujących mieszkańców,
- ✓ rozwój oferty edukacyjnej i zajęć pozaszkolnych,
- ✓ organizację szkoleń dla bezrobotnych mających na celu podnoszenie kwalifikacji lub przebranżowienie,
- ✓ aktywizację osób starszych w tym projekty wspierające seniorów poprzez organizację dla nich przestrzeni,
- ✓ kształtowanie lokalnej tożsamości,
- ✓ organizację wydarzeń edukacyjnych oraz integracyjnych wzmacniających więzi społeczne,
- ✓ zaangażowanie mieszkańców do wspólnego projektowania i tworzenia przestrzeni publicznych poprzez organizację konsultacji społecznych, czy też warsztatów partycypacyjnych,
- ✓ wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych oraz organizację działań edukacyjnych i obywatelskich;

Celu 2. Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców:

- ✓ organizację wydarzeń społecznych oraz oferowanie różnego rodzaju aktywności rekreacyjnych, sportowych czy kulturalnych,
- ✓ wspieranie inicjatyw służących zachowaniu lokalnego dziedzictwa kulturowego.
- ✓ akcje edukacyjne we współpracy z instytucjami rynku pracy,
- ✓ organizowanie szkoleń dla bezrobotnych mających na celu podnoszenie kwalifikacji lub przebranżowienie,
- ✓ prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony środowiska, w tym organizacja warsztatów ekologicznych;

Celu 3. Nowoczesna przestrzeń dla każdego! – poprawa jakości przestrzeni i środowiska:

- ✓ poprawę warunków życia mieszkańców i mieszkańek obszaru rewitalizacji poprzez zwiększanie jego dostępności i bezpieczeństwa, w tym likwidację barier architektonicznych,
- ✓ rozwój terenów zielonych,
- ✓ rozwój obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych,
- ✓ poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych i użyteczności publicznej,
- ✓ poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej.

Przykłady przedsięwzięć uzupełniających w ramach powyższych działań:

Tabela 27. Opis przedsięwzięcia uzupełniającego nr 1

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1	
Modernizacja wieży ciśnień w Pilawie wraz z adaptacją pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji	
Podmiot realizujący	
Miasto i Gmina Pilawa	
Lokalizacja	
ul. Przemysłowa, Pilawa – poza obszarem rewitalizacji	
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań	
<p>Cel 1: Razem tworzymy dobro! – aktywizacja i integracja mieszkańców Kierunek 1.2. Aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców Kierunek 1.3. Wzmocnienie poczucia przynależności i tożsamości lokalnej</p> <p>Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców Kierunek 2.3. Rozwój i poszerzenie usług kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom Kierunek 2.4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń społecznych, kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom</p> <p>Cel 3: Nowoczesna przestrzeń dla każdego! – poprawa jakości przestrzeni i środowiska Kierunek 3.1. Zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej Kierunek 3.2. Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej Kierunek 3.4. Poprawa stanu technicznego i modernizacja elementów przestrzeni publicznej Kierunek 3.5. Odnowienie i zagospodarowanie elementów przestrzeni publicznej Kierunek 3.8. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu</p>	
Szacowana wartość przedsięwzięcia	
2.500.000,00 zł	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 28. Opis przedsięwzięcia uzupełniającego nr 2

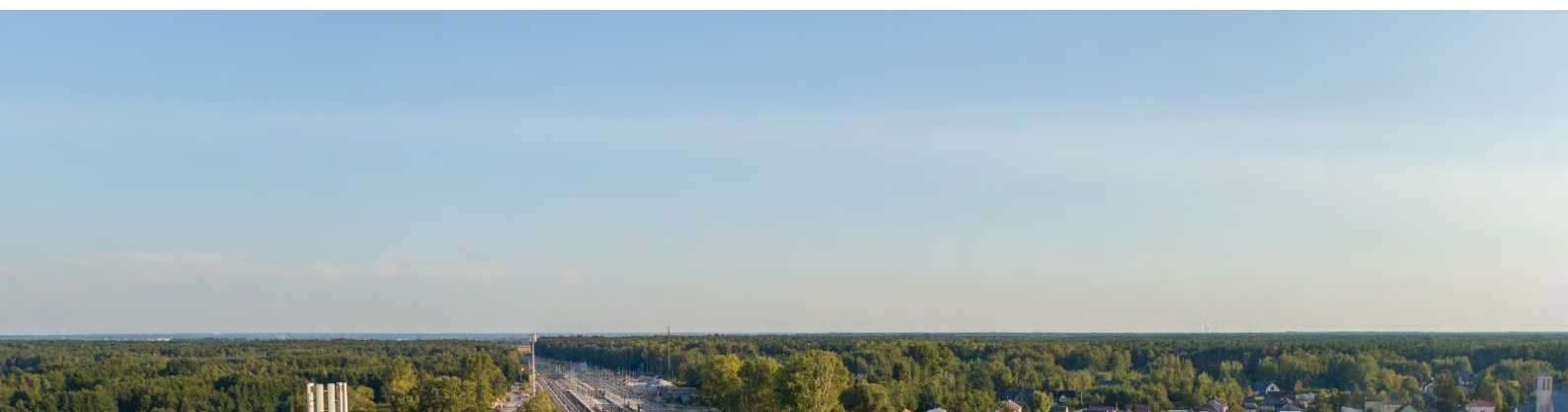
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2	
Nasz Rynek! - zagospodarowanie terenu targowiska w Pilawie	
Podmiot realizujący	
Miasto i Gmina Pilawa	
Lokalizacja	
ul. Sportowa w Pilawie – podobszar rewitalizacji Pilawa – centrum	
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań	
<p>Cel 1: Razem tworzymy dobro! – aktywizacja i integracja mieszkańców Kierunek 1.1. Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności Kierunek 1.2. Aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców Kierunek 1.5. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej</p> <p>Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców Kierunek 2.4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń społecznych, kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom Kierunek 2.5. Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców Kierunek 2.7. Wsparcie mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>Cel 3: Nowoczesna przestrzeń dla każdego! – poprawa jakości przestrzeni i środowiska Kierunek 3.1. Zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej Kierunek 3.2. Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej Kierunek 3.5. Odnowienie i zagospodarowanie elementów przestrzeni publicznej Kierunek 3.6. Polepszenie jakości środowiska przyrodniczego, w tym adaptacja do zmian klimatu Kierunek 3.8. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu</p>	
Szacowana wartość przedsięwzięcia	
3.000.000,00 zł	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 29. Opis przedsięwzięcia uzupełniającego nr 3

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 3	
Doposażenie terenu przy Publicznej Szkole Podstawowej im. Juliana Tuwima w Trąbkach	
Podmiot realizujący	
Miasto i Gmina Pilawa	
Lokalizacja	
Ul. Osadnicza 4 w Trąbkach – podobszar rewitalizacji Trąbki	
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań	
Cel 3: Nowoczesna przestrzeń dla każdego! – poprawa jakości przestrzeni i środowiska Kierunek 3.1. Zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej Kierunek 3.2. Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej Kierunek 3.3. Wykorzystanie potencjału niezagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej i nadanie im nowych funkcji Kierunek 3.5. Odnowienie i zagospodarowanie elementów przestrzeni publicznej Kierunek 3.8. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania wolnego czasu	
Szacowana wartość przedsięwzięcia	
800.000,00 zł	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

7. OPIS SPOSOBU REALIZACJI PRZEZ GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku ma przede wszystkim wymiar lokalny. Dokument odpowiada na problemy zidentyfikowane na całym obszarze rewitalizacji, kreując tym samym rozwój na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, jaką jest Gmina Pilawa.

W poniższej tabeli przedstawiono opis sposobu realizacji poszczególnych dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym i lokalnym poprzez przewidziane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji działania wraz odpowiadającymi im celami i kierunkami działań rewitalizacyjnych.

Tabela 30. Opis dokumentów strategicznych gminy realizowanych przez Gminny Program Rewitalizacji

Dokumenty na poziomie regionalnym
Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze
<p>W dokumencie nakreślono wizję przyszłościowego rozwoju regionu: Mazowsze z Warszawą, Warszawa ku Europie. Wizja ta możliwa jest do osiągnięcia poprzez wykonanie głównego celu Strategii – Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałe i zrównoważone przestrzenne rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska. Według Strategii osiągnięcie celu nadrzędnego będzie możliwe poprzez wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów miejskich i wiejskich województwa, zwiększenie produktywności, rozwój innowacji i cyfryzacji, przy jednoczesnym zapewnieniu dostępu do usług publicznych o wysokiej jakości na terenie całego województwa.</p> <p>Powyższą wizję i cel nadrzędny odzwierciedlają następujące cele strategiczne:</p> <p>Cel 1: Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii</p> <p>Cel 2: Dostępne i mobilne Mazowsze Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego</p> <p>Cel 3: Zielone, niskoemisyjne Mazowsze Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody</p> <p>Cel 4: Mazowsze zintegrowane społecznie Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki</p> <p>Cel 5: Mazowsze bogate kulturowo Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i</p>

turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia

Warto również dodać, że w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze wśród wyzwań dla rozwoju województwa mazowieckiego, w obszarach horyzontalnych wskazuje się rewitalizację obszarów zdegradowanych. Dodatkowo Strategia wskazuje, że w celu podniesienia jakości przestrzeni oraz zachowania ładu przestrzennego wspierana będzie kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miast i wsi.

Podstawowe regulacje:	GPR realizuje wyszczególnione cele/kierunki w przedsięwzięciach:	
<p>Cel 1: Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze</p> <p><u>1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości</u></p> <p>2. Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji</p> <p>3. Cyfryzacja gospodarki</p> <p>4. Rozwój konkurencyjnej gospodarki</p> <p><u>5. Rozwój miast jako centrów aktywności gospodarczej</u></p> <p><u>6. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich</u></p> <p><i>*objaśnienie: podkreślone cele świadczą o ich realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji</i></p>	<p>PZ nr 1 PZ nr 4 PZ nr 7 PU nr 2</p>	<p>Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców Kierunek 2.7. Wsparcie mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości</p>
<p>Cel 2: Dostępne i mobilne Mazowsze</p> <p><u>7. Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni</u></p> <p><u>8. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanymi</u></p> <p>9. Udrożnienie sytemu</p>	<p>PZ nr 1 PZ nr 2 PZ nr 3 PZ nr 4 PZ nr 5 PZ nr 6 PU nr 2 PU nr 3</p>	<p>Cel 3: Nowoczesna przestrzeń dla każdego! – poprawa jakości przestrzeni i środowiska Kierunek 3.1. Zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej Kierunek 3.2. Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej Kierunek 3.4. Poprawa stanu technicznego i modernizacja elementów przestrzeni publicznej Kierunek 3.5. Odnowienie i zagospodarowanie elementów przestrzeni publicznej</p>

<p>tranzytowego i ograniczenie ruchu tranzytowego na pozostałych trasach</p>		
<p>Cel 3: Zielone, niskoemisyjne Mazowsze</p> <p>10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska</p> <p>11. Proekologiczna transformacja energetyki</p> <p><u>12. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu</u></p> <p><u>13. Poprawa jakości środowiska</u></p> <p><u>14. Podnoszenie efektywności energetycznej</u></p>	<p>PZ nr 1 PZ nr 2 PZ nr 4 PZ nr 5 PZ nr 6 PU nr 2</p>	<p>Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców Kierunek 2.6. Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców</p> <p>Cel 3: Nowoczesna przestrzeń dla każdego! – poprawa jakości przestrzeni i środowiska Kierunek 3.6. Polepszenie jakości środowiska przyrodniczego, w tym adaptacja do zmian klimatu</p>
<p>Cel 4: Mazowsze zintegrowane społecznie</p> <p><u>15. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</u></p> <p><u>16. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych</u></p> <p><u>17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców</u></p> <p>18. Rozwój priorytetowych dla województwa dziedzin nauki</p> <p><u>19. Włączenie i integracja społeczna</u></p>	<p>PZ nr 1 PZ nr 2 PZ nr 3 PZ nr 4 PZ nr 5 PZ nr 6 PZ nr 7 PU nr 2 PU nr 3</p>	<p>Cel 1: Razem tworzymy dobro! – aktywizacja i integracja mieszkańców Kierunek 1.1. Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności Kierunek 1.2. Aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców Kierunek 1.4. Włączenie mieszkańców w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji Kierunek 1.5. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej</p> <p>Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców Kierunek 2.1. Rozwój i poszerzenie usług społecznych dostępnych dla mieszkańców Kierunek 2.2. Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych i sportowych</p>

		<p>zgodnie z potrzebami mieszkańców</p> <p>Kierunek 2.3. Rozwój i poszerzenie usług kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom</p> <p>Kierunek 2.4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń społecznych, kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom</p> <p>Kierunek 2.5. Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców</p> <p>Kierunek 2.7. Wsparcie mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>Kierunek 2.8. Poprawa dostępu i jakości usług funkcjonujących organizacji pozarządowych</p>
<p>Cel 5: Mazowsze bogate kulturowo</p> <p><u>20. Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego</u></p> <p><u>21. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa</u></p> <p><u>22. Upowszechnienie kultury i twórczości</u></p> <p><u>23. Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej</u></p>	<p>PZ nr 1</p> <p>PZ nr 2</p> <p>PZ nr 4</p> <p>PU nr 1</p>	<p>Cel 1: Razem tworzymy dobro! – aktywizacja i integracja mieszkańców</p> <p>Kierunek 1.2. Aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców</p> <p>Kierunek 1.3. Wzmocnienie poczucia przynależności i tożsamości lokalnej</p> <p>Kierunek 1.5. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej</p> <p>Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców</p> <p>Kierunek 2.3. Rozwój i poszerzenie usług kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom</p> <p>Kierunek 2.4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń społecznych, kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim</p>

		<p>mieszkańcom</p> <p>Kierunek 2.5. Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców</p> <p>Kierunek 2.8. Poprawa dostępu i jakości usług funkcjonujących organizacji pozarządowych</p>
--	--	--

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Mazowieckiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego to dokument określający politykę zagospodarowania przestrzennego samorządu województwa. Wspólnie ze strategią rozwoju województwa stanowi on podstawę prowadzenia polityki rozwoju.

W ramach planowania przestrzennego, w Planie określone zostały postulaty i rekomendacje do podmiotów realizujących politykę przestrzenną na obszarze województwa. Zapisy te mogą stanowić propozycje rozwiązań przestrzennych przy formułowaniu stanowisk i wniosków samorządu województwa do polityki przestrzennej państwa oraz jako fakultatywne elementy wykorzystane w dokumentach planistycznych gmin.

W Planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Mazowieckiego postulaty i rekomendacje planowania przestrzennego dotyczą następujących obszarów tematycznych:

6.1. Sieć TEN-T

6.2. Transport kolejowy

6.3. Transport drogowy

6.4. Transport zbiorowy

6.5. Transport rowerowy

6.6. Transport lotniczy

6.7. Ochrona środowiska i zasobów przyrody

6.8. Opieka i ochrona dziedzictwa kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej.

**objaśnienie: podkreślone cele świadczą o ich realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji*

Dokumenty na poziomie lokalnym

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pilawa na lata 2024-2033

Powyższa Strategia jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Miastem i Gminą Pilawa, która określa jej strategiczne kierunki rozwoju na lata 2024-2033 oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne czy środki finansowe.

Misja Miasta i Gminy Pilawa brzmi następująco: „*Miasto i Gmina Pilawa kierując się zasadami zrównoważonego rozwoju łączy lokalne tradycje z nowoczesnością, zapewniając wszystkim mieszkańcom bezpieczną przestrzeń do życia, pracy i wypoczynku. Pilawa – na torze do wspólnej*

przyszłości!”.

Z kolei wizja rozwoju Miasta i Gminy Pilawa w 2033 roku brzmi: „*Miasto i Gmina Pilawa w 2033 roku jest miejscem bezpiecznym i atrakcyjnym, w którym troska o tradycję i tożsamość lokalną wspiera otwartość na zmiany – to miejsce bardzo dobrze skomunikowane, chętnie korzystające z nowoczesnych rozwiązań z zakresu ochrony środowiska i rozwoju gospodarczego, przyjazne dla nowych mieszkańców i inwestorów. Pilawa oraz jej mieszkańcy wspólnie stworzyli wspierającą się społeczność, silną gospodarkę oraz zrównoważone środowisko przyrodnicze.*”

Podstawowe regulacje:	GPR realizuje wyszczególnione cele w przedsięwzięciach:	Realizowane cele i kierunki rewitalizacji:
<p>Cel strategiczny I: Miasto i Gmina Pilawa na torach proekologicznej transformacji energetycznej, dostępna komunikacyjnie i spójna przestrzennie</p> <p>Cel operacyjny 1.1. <u>Zapewnienie racjonalnej gospodarki wodnej poprzez rozbudowę i modernizację sieci wodno-kanalizacyjnej, rozwój systemów melioracji oraz retencjonowania wody</u></p> <p>Cel operacyjny 1.2. Rozwijanie dostępności komunikacyjnej Miasta i Gminy, w tym poprzez rozwój transportu zbiorowego</p> <p>Cel operacyjny 1.3. Nowoczesna i rozbudowana infrastruktura techniczna i sieciowa</p> <p>Cel operacyjny 1.4. <u>Zrównoważony rozwój w oparciu o energię pozyskiwaną ze źródeł odnawialnych, ochronę przyrody oraz prawidłową gospodarkę odpadami</u></p>	<p>PZ nr 1 PZ nr 2 PZ nr 4 PZ nr 5 PZ nr 6 PU nr 2</p>	<p>Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców Kierunek 2.6. Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców</p> <p>Cel 3: Nowoczesna przestrzeń dla każdego! – poprawa jakości przestrzeni i środowiska Kierunek 3.6. Polepszenie jakości środowiska przyrodniczego, w tym adaptacja do zmian klimatu</p>
<p>Cel strategiczny II: Miasto i Gmina Pilawa: wzmacniająca konkurencyjność i przedsiębiorczość – prowadząca aktywny marketing terytorialny</p> <p>Cel operacyjny 2.1.</p>	<p>PZ nr 1</p>	<p>Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców Kierunek 2.7. Wsparcie mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości</p>

<p><u>Wzmacnianie konkurencyjności i stwarzanie warunków do rozwoju przedsiębiorczości</u></p> <p>Cel operacyjny 2.2. Prowadzenie aktywnych działań marketingowych zmierzających do promocji zamieszkania i inwestowania na terenie Miasta i Gminy oraz ochrony dziedzictwa lokalnego</p>	<p>PZ nr 4 PZ nr 7 PU nr 2</p>	
<p>Cel strategiczny III: Miasto i Gmina Pilawa bezpiecznym miejscem do życia z bogatą ofertą usług społecznych i kulturalnych</p> <p><u>Cel operacyjny 3.1. Rozwój oferty i poprawa dostępności wysokiej jakości usług społecznych</u></p> <p><u>Cel operacyjny 3.2. Integracja społeczna oraz rozwój kapitału ludzkiego</u></p> <p><u>Cel operacyjny 3.3. Zróżnicowana oferta kulturalna, rekreacyjna i sportowa</u></p>	<p>PZ nr 1 PZ nr 2 PZ nr 3 PZ nr 4 PZ nr 5 PZ nr 6 PZ nr 7 PU nr 1 PU nr 2 PU nr 3</p>	<p>Cel 1: Razem tworzymy dobro! – aktywizacja i integracja mieszkańców</p> <p>Kierunek 1.1. Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności Kierunek 1.2. Aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców Kierunek 1.4. Włączenie mieszkańców w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji Kierunek 1.5. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej</p> <p>Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców</p> <p>Kierunek 2.1. Rozwój i poszerzenie usług społecznych dostępnych dla mieszkańców Kierunek 2.2. Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych i sportowych zgodnie z potrzebami mieszkańców Kierunek 2.3. Rozwój i poszerzenie usług kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom Kierunek 2.4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń społecznych, kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim</p>

		<p>mieszkańcom</p> <p>Kierunek 2.5. Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców</p> <p>Kierunek 2.7. Wsparcie mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>Kierunek 2.8. Poprawa dostępu i jakości usług funkcjonujących organizacji pozarządowych</p>
--	--	---

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Pilawa 2020-2030

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2020–2030 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Miasta i Gminy Pilawa, a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ramach dokumentu wskazana została wizja rozwoju Miasta i Gminy Pilawa, określona następująco: *„Miasto i Gmina Pilawa jako miejsce przyjazne stwarzające mieszkańcom Miasta i Gminy Pilawa możliwości rozwoju, zaspokajanie ich potrzeb oraz dążenie do integracji społecznej”.*

Realizacja celów strategii spowoduje, że Miasto i Gmina Pilawa zapewni swoim mieszkańcom możliwość realizowania swoich dążeń społecznych, a aktywne organizacje społeczne będą dostawcą usług społecznych oraz wspierać będą instytucje publiczne w zapobieganiu pojawiającym się problemom społecznym i reagowaniu w sytuacjach kryzysowych.

Podstawowe regulacje:	GPR realizuje wyszczególnione cele w przedsięwzięciach:	Realizowane cele i kierunki rewitalizacji:
<p>Cel strategiczny 1: Zwiększenie funkcjonalności i systemu wsparcia osób i ich rodzin dotkniętych bezrobociem i zagrożonych długoterminowym pozostaniem bez pracy</p> <p><u>Cel operacyjny 1.1: Wspieranie bezrobotnych w działaniach służących ich usamodzielnieniu</u></p> <p><u>Cel operacyjny 1.2: Zmniejszanie psychospołecznych skutków bezrobocia osób pozostających bez pracy i ich rodzin</u></p> <p><u>Cel operacyjny 1.3: Budowanie sieci współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwiązywania problemów bezrobocia</u></p>	<p>PZ nr 4</p> <p>PZ nr 7</p>	<p>Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców</p> <p>Kierunek 2.7. Wsparcie mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości</p>

<p>Cel strategiczny 2: Rozwój systemu profilaktyki opieki nad rodziną i dzieckiem</p> <p><u>Cel operacyjny 2.1: Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy</u></p> <p><u>Cel operacyjny 2.2: Zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy i tworzenie warunków kontroli społecznej w sytuacji przemocy (kierowanie do specjalistycznych ośrodków)</u></p> <p><u>Cel operacyjny 2.3: Upowszechnienie informacji o problemie przemocy rodzinnej oraz o możliwościach uzyskania pomocy (spotkania, pikniki o tematyce przeciwdziałania przemocy, internet)</u></p>	<p>PZ nr 7</p>	<p>Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców</p> <p>Kierunek 2.1. Rozwój i poszerzenie usług społecznych dostępnych dla mieszkańców</p>
<p>Cel strategiczny 3: Budowa zintegrowanego systemu pomocy rodzinie dysfunkcyjnej</p> <p><u>Cel operacyjny 3.1: Utworzenie systemu wsparcia dla pozostania dziecka w rodzinie biologicznej</u></p> <p><u>Cel operacyjny 3.2: Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców z zachowaniem priorytetu prarodzinnych form opieki zastępczej</u></p> <p><u>Cel operacyjny 3.3: Wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych</u></p>	<p>PZ nr 7</p>	<p>Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców</p> <p>Kierunek 2.1. Rozwój i poszerzenie usług społecznych dostępnych dla mieszkańców</p>
<p>Cel strategiczny 4: Zintegrowany system pomocy i wsparcia środowiskowego osobom starszym</p> <p><u>Cel operacyjny 4.1: Wzrost udziału osób starszych w życiu społecznym i kulturalnym gminy</u></p>	<p>PZ nr 1 PZ nr 2 PZ nr 3 PZ nr 4 PZ nr 5</p>	<p>Cel 1: Razem tworzymy dobro! – aktywizacja i integracja mieszkańców</p> <p>Kierunek 1.1. Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności</p> <p>Kierunek 1.2 Aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców</p>

<p><u>Cel operacyjny 4.2: Wsparcie rodzin w zapewnianiu opieki nad osobami starszymi, wymagającymi pomocy w postaci usług opiekuńczych</u></p> <p><u>Cel operacyjny 4.3: Utrzymanie sprawności (usprawnienie) osób starszych i niepełnosprawnych z powodu wieku</u></p>	<p>PZ nr 6 PZ nr 7</p>	<p>Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców</p> <p>Kierunek 2.1. Rozwój i poszerzenie usług społecznych</p> <p>Kierunek 2.2. Rozwój i poszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych i sportowych zgodnie z potrzebami mieszkańców</p> <p>Kierunek 2.3. Rozwój i poszerzenie usług kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom</p> <p>Kierunek 2.4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń społecznych, kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom</p> <p>Kierunek 2.5. Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców</p>
<p>Cel strategiczny 5: Zwiększenie funkcjonalności systemu wsparcia osobom i rodzinom z problem uzależnień z uwzględnieniem uzależnień dzieci i młodzieży</p> <p><u>Cel operacyjny 5.1: Udzielenie rodzinom, w których występują problemy uzależnień w szczególności problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, ochrony przed przemocą w rodzinie</u></p> <p><u>Cel operacyjny 5.2: Prowadzenie działań informacyjnych, edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii</u></p>	<p>PZ nr 4 PZ nr 7</p>	<p>Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców</p> <p>Kierunek 2.1. Rozwój i poszerzenie usług społecznych dostępnych dla mieszkańców</p> <p>Kierunek 2.3. Rozwój i poszerzenie usług kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom</p> <p>Kierunek 2.4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć i wydarzeń społecznych, kulturalnych i edukacyjnych dedykowanych wszystkim mieszkańcom</p> <p>Kierunek 2.5. Promowanie kultury, edukacji, zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców</p>

<p>Cel operacyjny 5.3: Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów i klubów integracji społecznej</p>		
<p>Cel strategiczny 6: Wspieranie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych</p> <p><u>Cel operacyjny 6.1: Ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez rehabilitację dzieci i młodzież z różnymi rodzajami niepełnosprawności</u></p> <p><u>Cel operacyjny 6.2: Wspieranie działań na rzecz tworzenia warunków do zachowania samodzielności życiowej osób niepełnosprawnych intelektualnie i fizycznie oraz osób psychicznie chorych</u></p> <p><u>Cel operacyjny 6.3: Wspieranie rodzin, w których występuje problem niepełnosprawności, choroby psychicznej lub/oraz zaburzeń psychicznych</u></p>	<p>PZ nr 7</p>	<p>Cel 2: Mieszkańcy na pierwszym miejscu! – rozwój zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty usług dla mieszkańców</p> <p>Kierunek 2.1. Rozwój i poszerzenie usług społecznych dostępnych dla mieszkańców</p>

Źródło: opracowanie własne.

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów operacyjnych i strategicznych wskazanych w powyższych dokumentach. Realizowane przedsięwzięcia pośrednio lub bezpośrednio wpisują się w założenia przeanalizowanych dokumentów. Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji pozostają spójne z zapisami przeanalizowanych dokumentów programowych i strategicznych.

8. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

8.1. KOMPLEKSOWOŚĆ PROGRAMU

Przez rewitalizację należy rozumieć proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, **prowadzony w sposób kompleksowy**, poprzez zintegrowane działania szczególnie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Proces ten jest skoncentrowany terytorialnie oraz prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji zgodnie z przyjętym programem rewitalizacji. Założeniami procesu rewitalizacji są: interdyscyplinarność, kompleksowość, partnerstwo oraz reakcja na kryzys.

Kompleksowo prowadzone działania uwzględniają projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych, które skupione są na **aspekcie społecznym z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego**. Planowane przedsięwzięcia uwzględniają najpilniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji i ich długofalowe oddziaływanie warunkujące osiągnięciem kompleksowości interwencji. W trakcie wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

8.2. KONCENTRACJA PROGRAMU

Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Pilawa zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk, w szczególności w sferze społecznej, ale również w sferze gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Z kolei diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji dodatkowo pozwoliła na identyfikację negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej.

Wszystkie planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą prowadzone na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. W celu wsparcia prowadzonego procesu rewitalizacji dopuszcza się realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, również zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji. Wyjątek stanowi przedsięwzięcie uzupełniające nr 1, obejmujące modernizację wieży ciśnień w Pilawie, zlokalizowanej poza obszarem rewitalizacji.

8.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku wspierają proces rewitalizacji w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie i zewnętrznie. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest widoczna w obecnie wdrażanych działaniach o charakterze rewitalizacyjnym lub planowanych do realizacji.

Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia są komplementarne w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania.

8.3.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.

Większość planowanych do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zlokalizowanych jest w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji – pomimo, iż działania są prowadzone w różnych częściach obszaru, to znacząco oddziałują pomiędzy sobą prowadząc do efektu synergii.

Z uwagi na dostępne zasoby o wysokim potencjale w bliskim sąsiedztwie wyznaczonego obszaru, jeden projekt realizowany będzie poza granicami obszaru rewitalizacji, tj. Projekt uzupełniający nr 1 „Modernizacja wieży ciśnień w Pilawie wraz z adaptacją pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji”. Warto jednak zauważyć, że z uwagi na charakter projektu, jego realizacja wpłynie pozytywnie na rozwiązanie części zidentyfikowanych problemów na obszarze rewitalizacji, co przede wszystkim związane jest ogromną wartością historyczną i zabytkową obiektu.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej wiązać się będzie z wprowadzeniem mechanizmów analizy następstw decyzji przestrzennych w skali gminy i otoczenia dla skuteczności Programu Rewitalizacji. Warto zaznaczyć, że realizowane projekty będą oddziaływały na cały obszar dotknięty kryzysem, a nie wyłącznie punktowo. Zakładają one możliwość korzystania z nowej infrastruktury publicznej nie tylko przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale i całej gminy. Należy również zaznaczyć, że realizacja zaplanowanych przedsięwzięć nie będzie skutkować przenoszeniem się problemów na inne obszary, co mogłoby prowadzić do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna czy marginalizacja.

Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przedstawiona została w załączniku nr 1 do Gminnego Programu Rewitalizacji.

8.3.2. Komplementarność problemowa

Prowadzone działania rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku dążyć do założonej w Programie wizji oraz przyczyniać się do realizacji celów rewitalizacji. Powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami rewitalizacji, a także ich pożądane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny przedstawiono w rozdziale 6.1. Z kolei spójność pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z kierunkami działań, które realizują, została przedstawiona w rozdziale 6.2. Komplementarność problemową przedsięwzięć zapewnia się również stosując mechanizm powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy w innych sferach, co wpłynie na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały również opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. W rezultacie będą one stanowiły odpowiedź na występujące problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 31. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
		społecznej	gospodarczej	środowiskowej	przestrzenno-funkcjonalnej	technicznej
PZ nr 1	Nowe oblicze hutniczej historii! – adaptacja budynku starej Huty Szkła „Czechy” wraz z odnowieniem Parku w Trąbkach					
PZ nr 2	Kultura z historią w tle – zagospodarowanie terenu wokół przyszłego Domu Kultury w Trąbkach wraz z utworzeniem ścieżki historii					
PZ nr 3	Mały i duży może aktywnym być! – integracja międzypokoleniowa mieszkańców poprzez zagospodarowanie terenu klubu seniora Klub Senior+ w Pilawie oraz modernizację infrastruktury sportowej na terenie Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Pilawie					
PZ nr 4	Kultura to podstawa! – zagospodarowanie terenu przyległego do Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury wraz z rozbudową budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Pilawie					
PZ nr 5	Rekreacja i sport idą razem w parze! – utworzenie Strefy sportu i rekreacji w Trąbkach					
PZ nr 6	Sportowa Gmina – Aktywni mieszkańcy! – utworzenie Kompleksu Sportu i Rekreacji poprzez zagospodarowanie terenu Stadionu miejskiego w Pilawie					
PZ nr 7	Razem tworzymy wspólnotę! – utworzenie Centrum Usług Społecznych					
PU nr 1	Modernizacja wieży ciśnień w Pilawie wraz z adaptacją pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji					

PU nr 2	Nasz Rynek! - zagospodarowanie terenu targowiska w Pilawie					
PU nr 3	Doposażenie terenu przy Publicznej Szkole Podstawowej im. Juliana Tuwima w Trąbkach					

Źródło: opracowanie własne.

Każde podstawowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się z kilku powiązanych ze sobą działań (modułów) mających charakter zarówno infrastrukturalny, jak i miękki, tworząc w ten sposób projekt zintegrowany. Ma to przeciwdziałać również fragmentacji działań tj. tzw. „rewitalizacji technicznej” lub „rewitalizacji społecznej”, które to pojęcia są błędnie stosowane, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa.

Ponadto poszczególne projekty zintegrowane są powiązane pomiędzy sobą, co zwiększa komplementarność zaplanowanych do realizacji działań. Niniejszy dokument zakłada również realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mają na celu wsparcie i dopełnienie projektów podstawowych, bezpośrednio ukierunkowanych na osiągnięcie celów strategicznych. Ma to prowadzić do osiągnięcia efektu synergii i zachowania kompleksowości podejmowanej interwencji. Powiązania pomiędzy przedsięwzięciami podstawowymi oraz ich zależność z pozostałymi przedsięwzięciami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	PZ nr 1	PZ nr 2	PZ nr 3	PZ nr 4	PZ nr 5	PZ nr 6	PZ nr 7	PU nr 1	PU nr 2	PU nr 3
PZ nr 1	Nowe oblicze hutniczej historii ! – adaptacja budynku starej Huty Szkła „Czechy” wraz z odnowieniem Parku w Trąbkach										
PZ nr 2	Kultura z historią w tle – zagospodarowanie terenu wokół przyszłego Domu Kultury w Trąbkach wraz z utworzeniem ścieżki historii										
PZ nr 3	Mały i duży może aktywnym być! – integracja międzypokoleniowa mieszkańców poprzez zagospodarowanie terenu klubu seniora Klub Senior+ w Pilawie oraz modernizację infrastruktury										

	sportowej na terenie Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Pilawie									
PZ nr 4	Kultura to podstawa! – zagospodarowanie tereny przyległego do Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury wraz z rozbudową budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Pilawie									
PZ nr 5	Rekreacja i sport idą razem w parze! – utworzenie Strefy sportu i rekreacji w Trąbkach									
PZ nr 6	Sportowa Gmina – Aktywni mieszkańcy! – utworzenie Kompleksu Sportu i Rekreacji poprzez zagospodarowanie terenu Stadionu miejskiego w Pilawie									
PZ nr 7	Razem tworzymy wspólnotę! – utworzenie Centrum Usług Społecznych									
PU nr 1	Modernizacja wieży ciśnień w Pilawie wraz z adaptacją pomieszczeń do pełnienia nowych									

	funkcji										
PU nr 2	Nasz Rynek! - zagospodarowanie terenu targowiska w Pilawie										
PU nr 3	Doposażenie terenu przy Publicznej Szkole Podstawowej im. Juliana Tuwima w Trąbkach										

Źródło: opracowanie własne.

8.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku z procedurami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Pilawa na lata 2024-2033. Wspólnymi organami w realizacji obu wymienionych dokumentów będzie Burmistrz Miasta i Gminy Pilawa, odpowiedzialny za stymulowanie i koordynację działań, a także odpowiednie komórki Urzędu Miasta i Gminy, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy, którym zadania wynikające z Programu będą zlecane w taki sposób, aby wykonywały je podmioty mające do tego najlepsze kompetencje.

Realizacja poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, obejmujących działania prowadzone na terenie wpisanym do rejestru zabytków lub w obiektach indywidualnych wpisanych do rejestru zabytków, będzie poprzedzona uzyskaniem pozwolenia Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy i działaniu osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy programu w ramach Komitetu Rewitalizacji.

Szczegółowy opis systemu zarządzania, monitorowania i oceny efektywności wdrażanych działań przedstawiony został w rozdziale 10 i 12.

8.3.4. Komplementarność międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie, stąd działania rewitalizacyjne zaplanowane w niniejszym Programie są komplementarne z działaniami prowadzonymi w perspektywach finansowych Unii Europejskiej w latach 2004-2006, 2007-2013, 2014-2020 oraz 2021-2027. Stanowią one kontynuację i uzupełnienie wcześniejszych projektów. Przedstawione projekty wynikały z realizacji poprzedniego Programu Rewitalizacji, innych dokumentów lub pozytywnie wpływały na efekty rewitalizacji, choć nie były przewidziane w programie. Ponadto wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich projektów pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków, co wzmocni efektywność i skuteczność podejmowanych działań. Realizowane przedsięwzięcia obejmowały wyznaczony obszar rewitalizacji lub pośrednio wpływały na sytuację społeczno-gospodarczą.

Tabela 33. Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich

Perspektywa finansowa 2004-2006				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przykanalikami i przepompowniami ścieków w Pilawie	2 969 618,55 zł	1 329 637,31 zł	Miasto i Gmina Pilawa
2.	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Wygoda w km. 1+300,00 do 1+744,20	279 943,00 zł	161 443,00 zł	Gmina Pilawa
Perspektywa finansowa 2007-2013				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Rozwój społeczno-gospodarczy gminy Pilawa poprzez rozbudowę gminnej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	7 828 938,82 zł	3 191 754,66 zł	Miasto i Gmina Pilawa
2.	Przebudowa systemu dróg jako element wzrostu atrakcyjności społeczno-gospodarczej Miasta i Gminy Pilawa	1 460 711,31 zł	1 214 861,49 zł	Miasto i Gmina Pilawa
3.	Nasze Przedszkole - wyrównywanie szans rozwojowych dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Pilawa	697 746,96 zł	593 084,92 zł	Miasto i Gmina Pilawa
4.	Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w Gminie Pilawa	616 559,12 zł	374 864,90 zł	Miasto i Gmina Pilawa
5.	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Mieście i gminie Pilawa	411 787,90 zł	350 019,71 zł	Gmina Pilawa
6.	„Otwarcie na sukces” - bezrobotni mieszkańcy Gminy Pilawa	50 000,00 zł	42 500,00 zł	Miasto i Gmina Pilawa
7.	Energia słoneczna przyszłością Mazowsza	5 631 763,90 zł	3 493 705,31 zł	Miasto i Gmina Pilawa
8.	Pokonaj bariery	590 031,70 zł	501 526,95 zł	Miasto i Gmina Pilawa/ Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
9.	Bawimy się, rozwijamy i uczymy	196 874,67 zł	167 343,47 zł	Gmina Pilawa
10.	Wirtualna Społeczność Szkolna Publicznego Gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Trąbkach	45 678,84 zł	38 827,01 zł	Gmina Pilawa /Publiczne Gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Trąbkach

Perspektywa finansowa 2014-2020				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Pilawa – etap II	7 743 343,23 zł	3 978 038,51 zł	Miasto i Gmina Pilawa
2.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Pilawa	4 849 927,54 zł	2 869 963,05 zł	Miasto i Gmina Pilawa
3.	"Aktywni na rynku pracy - żłobek samorządowy w Gminie Pilawa"	2 338 698,56 zł	1 863 561,59 zł	Miasto i Gmina Pilawa
4.	Kompetencje kluczowe uczniów w Gminie Pilawa	1 913 846,58 zł	1 531 077,26 zł	Miasto i Gmina Pilawa
5.	Ograniczenie niskiej emisji i zwiększenie efektywności energetycznej poprzez wymianę źródeł ciepła i termomodernizację budynków w Mieście i Gminie Pilawa	2 396 949,50 zł	1 498 278,00 zł	Miasto i Gmina Pilawa
6.	Wsparcie usług społecznych dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Pilawa	402 500,00 zł	322 000,00 zł	Miasto i Gmina Pilawa
7.	Rozwój mobilności miejskiej poprzez budowę centrum przesiadkowego przy Dworcu PKP w Pilawie	10 641 431,35 zł	6 292 155,52 zł	Miasto i Gmina Pilawa
8.	Rozbudowa budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Pilawie	8 561 177,98 zł	2 944 339,92 zł	Miasto i Gmina Pilawa
9.	Pokonać ograniczenia!	336 755,00 zł	269 404,00 zł	Miasto i Gmina Pilawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

Pozytywnym akcentem będzie uzupełnienie i kontynuacja działań rewitalizacyjnych prowadzonych w poprzednim Programie. W latach 2016-2023 Gmina Pilawa prowadziła rewitalizację za pomocą ówczesnie obowiązującego Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa. Program obejmował realizację 17 przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Gminny Program Rewitalizacji zachowuje ciągłość programową w odniesieniu do przedsięwzięć zrealizowanych i zaplanowanych w latach 2016-2023, wśród których wymienić można m.in.:

- „Pokonaj Bariery” – aktywizacja zawodowa mieszkańców obszarów zdegradowanych w Pilawie,
- Pilawski Klub Senior+,
- Rozbudowa i modernizacja Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury,
- Przebudowa i rozbudowa stadionu miejskiego w Pilawie,
- Modernizacja i zagospodarowanie terenów przy stacji PKP (parkuj i jedź).

8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania

Działania rewitalizacyjne, zaplanowane do wdrożenia w niniejszym Programie, mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Nagromadzenie się negatywnych zjawisk zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej koreluje z koniecznością zwiększenia nakładów finansowych na realizację działań w wyznaczonym obszarze. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym łączące środki prywatne i publiczne, mogą być wspomagane środkami zewnętrznymi, pochodzącymi z:

- ⇒ funduszy unijnych i publicznych krajowych;
- ⇒ programów jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w tym zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego;
- ⇒ innych funduszy międzynarodowych, w tym m.in. funduszy EOG i funduszy Norweskich;
- ⇒ innych zwrotnych i bezzwrotnych źródeł finansowania, dystrybuowanych przed podmioty publiczne i prywatne.

Warto jest zauważyć, że w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+). Dodatkowym wsparciem będzie Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), który jest częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Do krajowych programów w ramach Umowy Partnerstwa w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą:

- ⇒ Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),
- ⇒ Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- ⇒ Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
- ⇒ Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- ⇒ Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- ⇒ Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- ⇒ programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

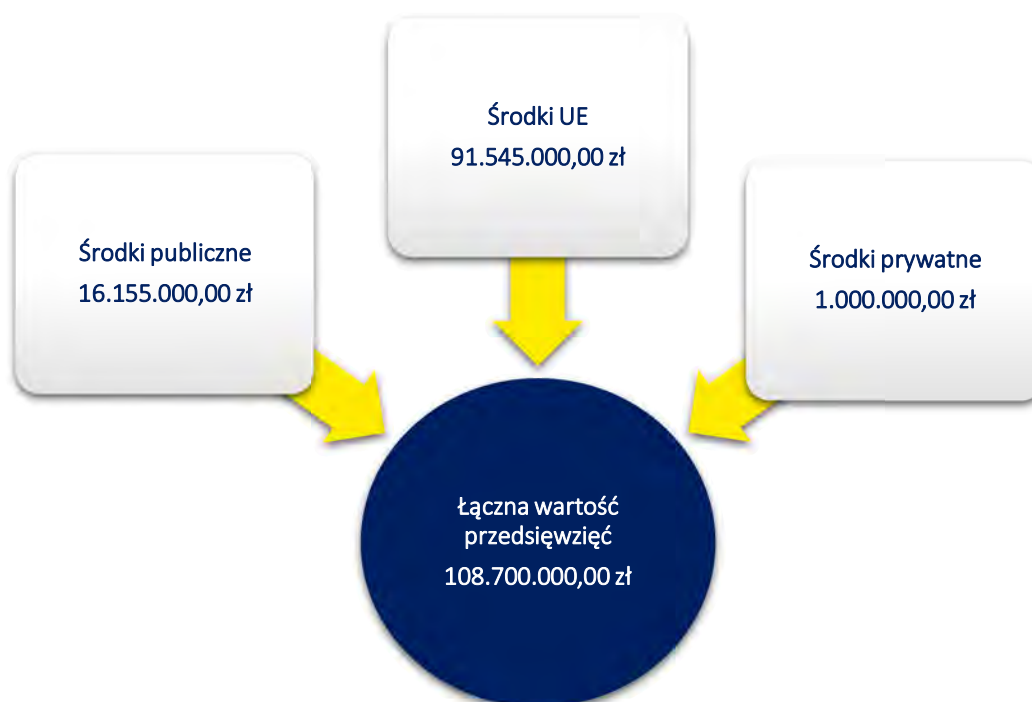
Gmina może korzystać także z funduszy dedykowanych dla województwa mazowieckiego w ramach Funduszy Europejskich dla Mazowsza na lata 2021-2027. Kolejnymi możliwościami finansowania działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem udziału interesariuszy procesu jest finansowanie w ramach formuły Partnerstwa Publiczno-Prywatnego oraz zaangażowanie do działań organizacji pozarządowych. Zakłada się również możliwość uzupełniania i łączenia finansowania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFS+, EFRR i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania oraz prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

Szczegółowe informacje dotyczące potencjalnych źródeł finansowania poszczególnych projektów znajdują się w rozdziale 9.

9. RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały ramy finansowe zaplanowanych projektów zintegrowanych wraz z szacunkowymi nakładami finansowymi w podziale na środki publiczne (krajowe oraz środki budżetu Gminy), środki UE oraz środki prywatne. Łączna wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacowana jest na poziomie 108 700 000,00 zł, z czego 16 155 000,00 zł wydatkowane zostanie ze środków publicznych, w tym z budżetu Gminy, a 91 545 000,00 mln zł finansowane będzie ze środków Unii Europejskiej (zakładając 85% dofinansowania). Nie wyklucza się również możliwości finansowania części przedsięwzięć zintegrowanych ze środków prywatnych – zakłada się 1 mln zł finansowania ze środków prywatnych.

Rycina 30. Szacunkowe zestawienie wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Zaznaczyć należy, iż podane kwoty stanowią wartości szacunkowe, a kwota rzeczywista określana będzie na podstawie dokumentacji projektowej i uwzględniana w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy. Założono również maksymalne wartości dofinansowań ze środków Unii Europejskiej, jednak przy braku takich możliwości realizacja przedsięwzięć będzie odbywała się w miarę możliwości przy wykorzystaniu środków z innych źródeł. Dopuszcza się również możliwość realizacji przedsięwzięć etapami (modułami), jeśli zaistnieje możliwość pozyskania funduszy na dany moduł. W poniższej tabeli przedstawiono podział źródeł finansowania dla poszczególnych projektów.

Tabela 34. Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Numer projektu	Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Podmiot realizujący przedsięwzięcie	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Szacunkowe nakłady finansowe (zł)			Źródła finansowania
				Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne	
Planowane zintegrowane projekty rewitalizacyjne							
PZ nr 1	Nowe oblicze hutniczej historii ! – adaptacja budynku starej Huty Szkła „Czechy” wraz z odnowieniem Parku w Trąbkach	Miasto i Gmina Pilawa, podmiot prywatny	27.500.000,00	3.975.000,00	22.525.000,00	1.000.000,00	⇒ Budżet Miasta i Gminy Pilawa ⇒ Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, FEM 2021-2027, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW ⇒ Granty
PZ nr 2	Kultura z historią w tle – zagospodarowanie terenu wokół przyszłego Domu Kultury w Trąbkach wraz z utworzeniem ścieżki historii	Miasto i Gmina Pilawa	17.000.000,00	2.550.000,00	14.450.000,00	0,00	⇒ Budżet Miasta i Gminy Pilawa ⇒ Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, FEM 2021-2027, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW ⇒ Granty
PZ nr 3	Mały i duży może aktywnym być! – integracja międzypokoleniowa mieszkańców poprzez zagospodarowanie terenu klubu seniora Klub Senior+ w Pilawie oraz	Miasto i Gmina Pilawa	4.700.000,00	705.000,00	3.995.000,00	0,00	⇒ Budżet Miasta i Gminy Pilawa ⇒ Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, FEM 2021-2027, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW ⇒ Granty

	modernizację infrastruktury sportowej na terenie Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Pilawie						
PZ nr 4	Kultura to podstawa! – zagospodarowanie tereny przyległego do Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury wraz z rozbudową budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Pilawie	Miasto i Gmina Pilawa	11.000.000,00	1.650.000,00	9.350.000,00	0,00	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Budżet Miasta i Gminy Pilawa ⇒ Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, FEM 2021-2027, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW ⇒ Granty
PZ nr 5	Rekreacja i sport idą razem w parze! – utworzenie Strefy sportu i rekreacji w Trąbkach	Miasto i Gmina Pilawa	14.000.000,00	2.100.000,00	11.900.000,00	0,00	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Budżet Miasta i Gminy Pilawa ⇒ Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, FEM 2021-2027, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW ⇒ Granty
PZ nr 6	Sportowa Gmina – Aktywni mieszkańcy! – utworzenie Kompleksu Sportu i Rekreacji poprzez zagospodarowanie terenu Stadionu miejskiego w Pilawie	Miasto i Gmina Pilawa	24.500.000,00	3.675.000,00	20.825.000,00	0,00	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Budżet Miasta i Gminy Pilawa ⇒ Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, FEM 2021-2027, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW ⇒ Granty
PZ nr 7	Razem tworzymy wspólnotę! – utworzenie Centrum Usług Społecznych	Miasto i Gmina Pilawa	4.000.000,00	600.000,00	3.400.000,00	0,00	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Budżet Miasta i Gminy Pilawa ⇒ Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, FEM 2021-2027, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW

							⇒ Granty
Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne							
PU nr 1	Modernizacja wieży ciśnień w Pilawie wraz z adaptacją pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji	Miasto i Gmina Pilawa	2.500.000,00	375.000,00	2.125.000,00	0,00	⇒ Budżet Miasta i Gminy Pilawa ⇒ Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, FEM 2021-2027, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW ⇒ Granty
PU2 nr 2	Nasz Rynek! - zagospodarowanie terenu targowiska w Pilawie	Miasto i Gmina Pilawa	3.000.000,00	450.000,00	2.550.000,00	0,00	⇒ Budżet Miasta i Gminy Pilawa ⇒ Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, FEM 2021-2027, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW ⇒ Granty
PU nr 3	Doposażenie terenu przy Publicznej Szkole Podstawowej im. Juliana Tuwima w Trąbkach	Miasto i Gmina Pilawa	500.000,00	75.000,00	425.000,00	0,00	⇒ Budżet Miasta i Gminy Pilawa ⇒ Środki zewnętrzne, w tym m.in.: fundusze europejskie, FEM 2021-2027, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW ⇒ Granty
Ogółem			108.700.000,00	16.155.000,00	91.545.000,00	1.000.000,00	-

Źródło: opracowanie własne.

10. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

10.1. STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku to dokument operacyjny, oddziałujący na różne obszary funkcjonowania gminy, realizowany w różnym czasie, we współpracy z różnymi podmiotami, zarówno w trakcie jego przygotowania, jak również podczas realizacji, monitoringu i ewaluacji. Z tego względu wymaga on zaplanowania odpowiedniego systemu zarządzania. Właściwa realizacja Programu zakłada aktywną współpracę ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji oraz przyporządkowanie poszczególnym jednostkom konkretnych zadań tak, aby przyniosła ona jak najlepsze efekty.

Za zarządzanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji, odpowiedzialny jest Burmistrz Miasta i Gminy Pilawa. Pełni on rolę nadzorczą nad całym procesem rewitalizacji, a jego zadania wykonywane są we współpracy z wyznaczonym przez niego organem – Zespołem ds. rewitalizacji. Zespół ten składał się będzie z następujących członków: Skarbnika Miasta i Gminy Pilawa, Kierownika IBGiN, Inspektora ds. budownictwa, Kierownika MGOPS w Pilawie oraz Inspektora ds. pozyskiwania środków pozabudżetowych.

Do zadań Zespołu ds. rewitalizacji należeć będzie:

- ⇒ koordynacja wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- ⇒ współpraca z komórkami organizacyjnymi Urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz partnerami społecznymi,
- ⇒ gromadzenie i aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w gminie,
- ⇒ sporządzanie raportów z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i przekazywanie ich Komitetowi Rewitalizacji,
- ⇒ organizacja systemu oceny i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji, w szczególności opracowanie wzoru formularza sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- ⇒ identyfikowanie potencjalnych zagrożeń i problemów związanych z realizacją Programu,
- ⇒ bieżące informowanie mieszkańców nt. wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- ⇒ zbieranie propozycji zmian do Programu zgłaszanych przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji,
- ⇒ aktualizacja założeń Programu na skutek przeprowadzonej oceny skuteczności i bieżącego monitoringu Programu.

Zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Miejska w Pilawie zobowiązana jest podjąć uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy oraz sprawuje funkcję opiniodawczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz Gminy Pilawa.

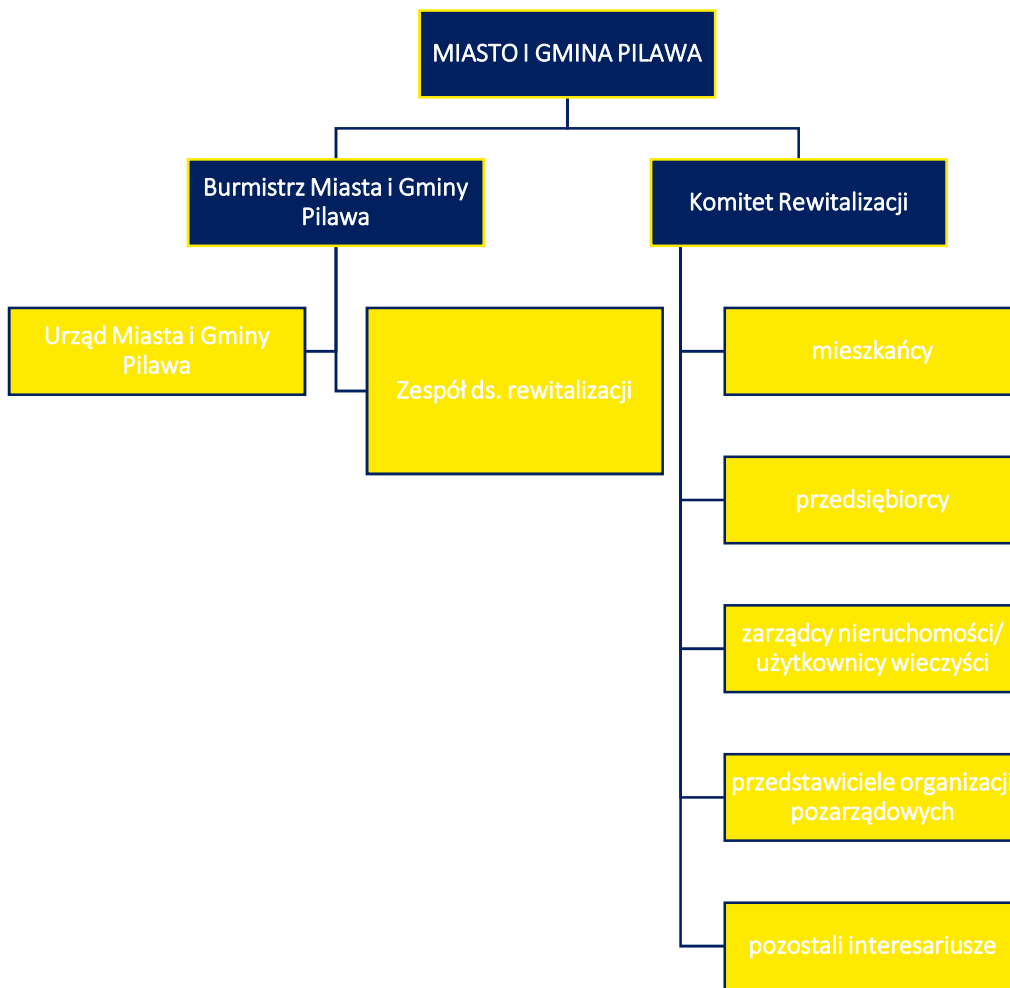
W związku z tym, do zadań Komitetu Rewitalizacji w Gminie Pilawa należeć będzie:

- opiniowanie dokumentów dotyczących rewitalizacji, w tym projektów aktualizacji i zmian Gminnego Programu Rewitalizacji, przedkładanych przez Burmistrza Miasta i Gminy Pilawa;
- podejmowanie inicjatyw i współdziałanie w procesie rewitalizacji, w tym w działaniach służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami rewitalizacji;
- podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych;
- przedkładanie Burmistrzowi Miasta i Gminy Pilawa propozycji działań w zakresie zaspokajania potrzeb i oczekiwań interesariuszy rewitalizacji.

Działalność Komitetu umożliwi realizację obowiązków związanych z partycypacją społeczną w rewitalizacji. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określa się w regulaminie Komitetu.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku.

Rycina 31. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku

Źródło: opracowanie własne.

10.2. KOSZTY ZARZĄDZANIA

Koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w Gminie Pilawa ujęte zostaną w bieżących kosztach funkcjonowania Gminy i stanowiąc będą wydatki na wynagrodzenia pracowników zajmujących się wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Szacuje się, że łączna liczba etatów pracowników, którzy będą odpowiedzialni za proces wdrażania GPR wyniesie 1 etat. Szacuje się, że średnie miesięczne wynagrodzenie brutto pracownika Urzędu Miasta i Gminy Pilawa w 2022 roku wyniosło 6 tys. zł brutto, co stanowiło około 72 tys. zł całkowitych wydatków na pracownika w skali roku. Należy jednak pamiętać, że koszty wynagrodzeń pracowników zostały przedstawione w ramach pracy na pełen etat, z kolei faktyczne zadania związane z Programem będą wykonywane przez nich w części etatu (w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych), co pozwala wnioskować, że koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji na jednego pracownika będą niższe. Ponadto, dodatkowym organem w procesie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji jest Komitet Rewitalizacji, pełniący funkcje opiniodawczo-doradcze, którego praca ma charakter społeczny. Obsługa organizacyjna Komitetu pełniona będzie w ramach działań Urzędu Miasta i Gminy Pilawa.

10.3. RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku jest programem wieloletnim. Jego okres realizacji wynosi 10 lat. Rok 2024 jest rokiem kończącym prace nad przygotowaniem dokumentu oraz rozpoczynającym realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W tym roku planuje się również powołanie Komitetu Rewitalizacji. Z uwagi na fakt, iż ustawa o rewitalizacji obliguje do przygotowywania oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych przynajmniej raz na 3 lata, został zaproponowany podział realizacji Programu na 3 letnie okresy. Rok 2033 jest rokiem kończącym Program, w którym zostanie przeprowadzona ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 35. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

2024-2026	2027-2029	2030-2032	2033
Prace nad GPR/Pierwszy okres realizacji GPR:	Drugi okres realizacji GPR:	Trzeci okres realizacji GPR	Czwarty okres realizacji GPR oraz zakończenie prac nad GPR:
Uchwalenie GPR Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2024-2026	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2027-2029	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2030-2032	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na rok 2033
Powołanie Zespołu ds. rewitalizacji odpowiedzialnego za koordynowanie procesu wdrażania GPR Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2024 (do 31 marca 2025 r.), 2025 (do 31 marca 2026 r.) i 2026 (do 31 marca 2027 r.),	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2027 (do 31 marca 2028 r.), 2028 (do 31 marca 2029 r.) i 2029 (do 31 marca 2030 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2030 (do 31 marca 2031 r.), 2031 (do 31 marca 2032 r.) i 2032 (do 31 marca 2032 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2033 (do 31 marca 2034 r.)
Powołanie Komitetu Rewitalizacji Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2024-2026 (do 30 kwietnia 2027 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2027-2029 (do 30 kwietnia 2030 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2030-2032 (do 30 kwietnia 2033 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za rok 2033 (do 30 kwietnia 2034 r.) Ewaluacja ex-post realizacji GPR za okres 2024-2033

Źródło: opracowanie własne.

11. OPIS SPOSOBU ZAPEWNIENIA UDZIAŁU INTERESARIUSZY W PROCESIE REWITALIZACJI

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania przez nich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Może przybierać różnego rodzaju formy i odnosić się do różnych grup społecznych. W przypadku partycypacji w procesie rewitalizacji, mówimy o relacji między władzami samorządowymi a obywatelami, którą charakteryzuje angażowanie jednostek w sprawy je dotyczące poprzez konsultowanie i wypracowywanie konkretnych rozwiązań w dążeniu do osiągnięcia wspólnego celu. W ustawie o rewitalizacji partycypacja odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w kształtowaniu całego procesu rewitalizacji.

Z uwagi na to, iż Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wdrożenie całego programu, w tym zawartych w nim działań i przedsięwzięć, angażuje wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. Uczestnictwo różnych grup interesariuszy należy umożliwić na wszystkich etapach prac nad Programem (diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania).

Na etapie diagnozowania i programowania wykorzystano następujące formy partycypacji społecznej:

- ⇒ zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej,
- ⇒ ankiety/formularze,
- ⇒ warsztaty,
- ⇒ spotkania,
- ⇒ wywiady.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- ⇒ mieszkańcom gminy,
- ⇒ przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie gminy,
- ⇒ przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji,
- ⇒ organizacjom pozarządowym działającym na terenie gminy,
- ⇒ samorządowi gminnemu,
- ⇒ pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, przyszłym mieszkańcom.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etapie diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa. Od 11 października do 16 listopada 2023 roku wszyscy zainteresowani mogli zgłaszać swoje uwagi oraz wnioski do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, informację o konsultacjach społecznych projektu uchwały ogłoszono nie później niż w dniu rozpoczęcia konsultacji, tj. 11 października 2023 roku w następujących formach:

- przez publikację w prasie;
- przez wywieszenie w widocznym miejscu na terenie objętym dokumentem poddawany konsultacjom oraz w siedzibie obsługującego do urzędu;
- przez udostępnienie informacji na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na swojej stronie internetowej;
- w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

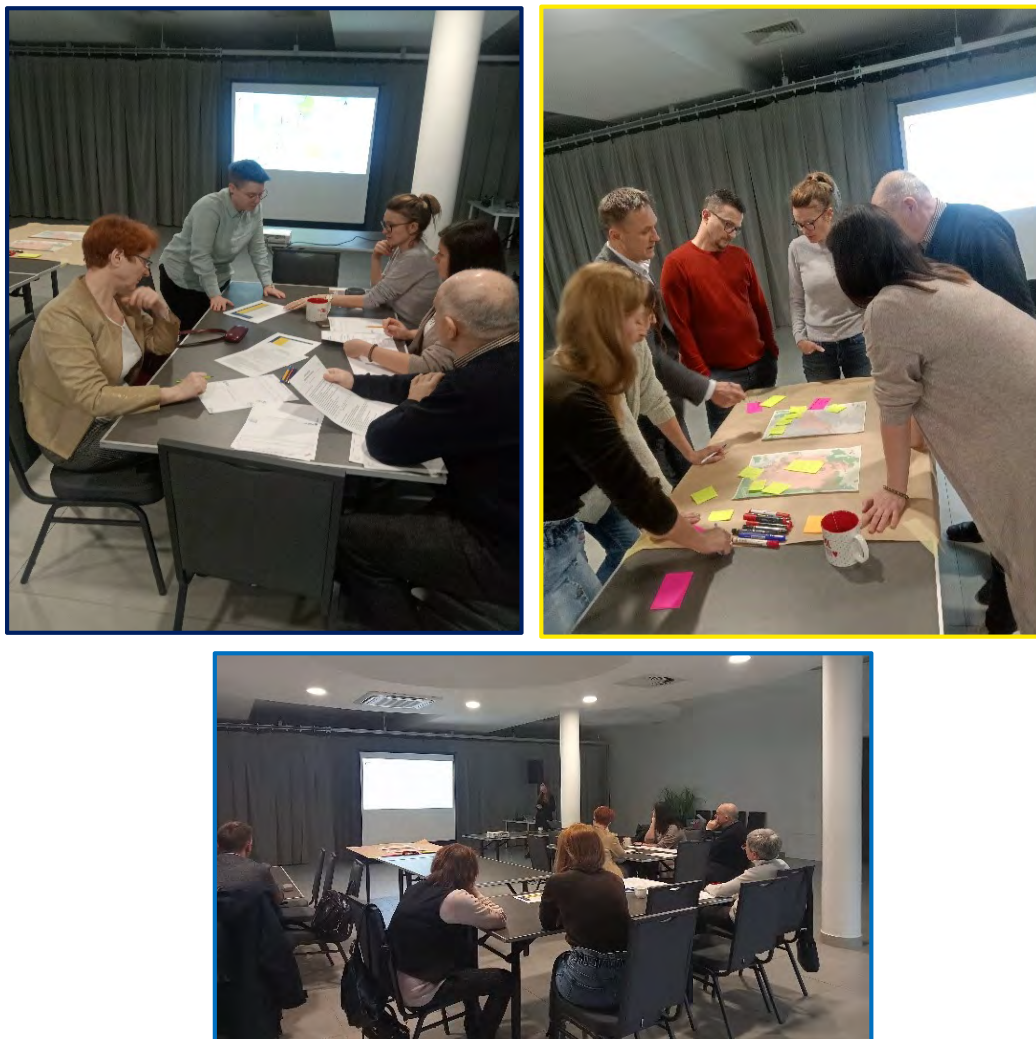
Formularz zgłaszania uwag oraz projekt uchwały wraz z załącznikami oraz Diagnozą służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa dostępne były na stronie internetowej Gminy Pilawa, na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w formie papierowej w Urzędzie Miejskim w Pilawie. Wypełnione formularze można było dostarczyć w postaci papierowej lub elektronicznej. W trakcie konsultacji społecznych w wyznaczonym terminie nie wpłynął żaden wypełniony formularz składania uwag do projektu uchwały z załącznikami.

Kolejną formą konsultacji była ankieta w formie kwestionariusza on-line dotycząca problemów występujących w 5 sferach funkcjonowania obszaru zaproponowanego do rewitalizacji. Odpowiedzi zbierane były do 16 listopada 2023 roku. W dniu 24 października 2023 roku zorganizowano również spotkanie konsultacyjne on-line o charakterze otwartym. Podczas spotkania przedstawiona została propozycja granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz metodologia ich wyznaczenia. Uczestnicy mieli możliwość przedstawienia swoich wniosków, a także swobodnego udziału w dyskusji nad przedstawionymi propozycjami dotyczącymi założeń programu. Podczas spotkania nie zgłoszono żadnych uwag ani propozycji zmian projektu. W trakcie konsultacji społecznych w wyznaczonym terminie nie wpłynął żaden wypełniony formularz składania uwag do projektu uchwały z załącznikami, natomiast liczba wypełnionych ankiet wyniosła 2.

Na etapie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz programowania Gminnego Programu Rewitalizacji, w dniu 7 lutego 2024 roku odbyły się warsztaty rewitalizacyjne z mieszkańcami, w tym także liderami społecznymi i przedstawicielami jednostek organizacyjnych Gminy oraz przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Pilawie. Na początku uczestnicy warsztatów zapoznali się z głównymi założeniami rewitalizacji oraz wnioskami, jakie wypłynęły z diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Część warsztatowa składała się z trzech modułów pn.: „Gdzie leży problem i co można z tym zrobić?”, „Mamy potencjał!” oraz „Działamy na obszarze!”. Zadaniem uczestników było zidentyfikowanie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, wskazanie przyczyn tych zjawisk oraz znalezienie rozwiązań na wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. W dalszej części warsztatów uczestnicy wskazali lokalne potencjały obszaru rewitalizacji, a następnie zaproponowali potencjalne działania rewitalizacyjne.

W dniu warsztatów partycypacyjnych odbyła się również wizja lokalna, podczas której przedstawiciele Urzędu Miejskiego oprowadzili zainteresowane osoby po miejscach i obiektach, które planowane były do poddania działaniom rewitalizacyjnym, bądź w których widoczne były zjawiska kryzysowe. W trakcie spaceru omówiono pomysły na przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz wykonano dokumentację fotograficzną wykorzystaną w niniejszym dokumencie.

Rycina 32. Fotorelacja warsztatów rewitalizacyjnych przeprowadzonych w Gminie Pilawa

Źródło: materiały z warsztatów rewitalizacyjnych przeprowadzonych w dniu 07.02.2024 r.

Przeprowadzono również wywiady pogłębione z przedstawicielami Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych, które pozwoliły na uszczegółowienie wniosków płynących z warsztatów. W toku prac nad Gminny Programem Rewitalizacji włączono również partnerów społeczno-gospodarczych, w tym właścicieli zabytkowego budynku starej Huty Szkła „Czechy” w Trąbkach, dzięki czemu możliwe będzie wykorzystanie jego potencjału i nadanie mu nowej funkcji jako ośrodka weselno-konferencyjno-noclegowo-restauracyjnego. W ramach wypracowanych założeń powstał projekt zintegrowany nr 1 „Nowe oblicze hutniczej historii! –

adaptacja budynku starej Huty Szkła „Czechy” wraz z odnowieniem Parku w Trąbkach”, który zakłada współpracę Gminy Pilawa z podmiotem prywatnym w realizacji działań rewitalizacyjnych.

Również na etapie programowania zaproszono interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania pomysłów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierano za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, udostępnionych w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, koła, kluby, podmioty gospodarcze i inne.

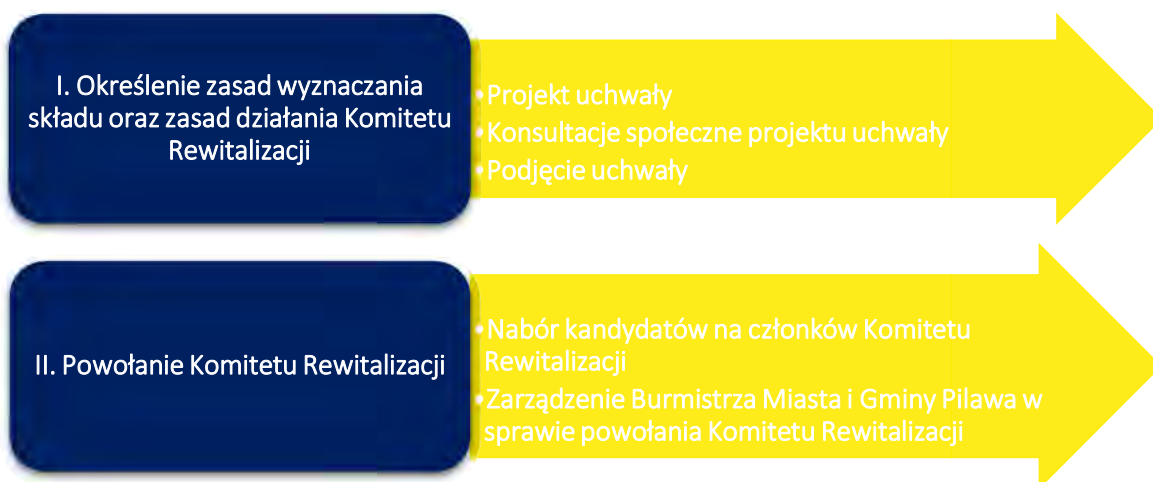
Ostatnią formą partycypacji społecznej na etapie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji były konsultacje społeczne projektu dokumentu. Przeprowadzono je w trzech formach: zbierania uwag w postaci wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag, wypełnienia ankiety on-line oraz spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym.

Dodatkowa forma partycypacji społecznej wystąpiła również na etapie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, dla którego przeprowadzone były również konsultacje społeczne, w trybie przewidzianym w ustawie o rewitalizacji. Kolejnym etapem będzie powołanie Komitetu Rewitalizacji zgodnie z przyjętym Regulaminem.

Wśród członków Komitetu Rewitalizacji będą mogli się znaleźć:

- ⇒ przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- ⇒ przedstawiciele mieszkańców spoza obszaru rewitalizacji;
- ⇒ przedstawiciele podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze rewitalizacji działalność społeczną, w tym organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, wskazanych przez organy uprawnione do reprezentowania tych podmiotów;
- ⇒ przedstawiciele podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze rewitalizacji działalność gospodarczą, lub przedstawiciele właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji, w tym spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, społecznych inicjatyw mieszkaniowych, towarzystw budownictwa społecznego oraz członków kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych, wskazanych przez organy uprawnione do reprezentowania tych podmiotów, wyłonionych w drodze otwartego naboru;
- ⇒ przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Pilawie, jednostek organizacyjnych lub spółek komunalnych Gminy Pilawa, w szczególności ekspertów w zakresie problematyki społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej;

⇒ przedstawiciele Rady Miejskiej w Pilawie.

Udział społeczności lokalnej zostanie również zapewniony na etapie wdrażania dokumentu. Za proces wdrażania Programu odpowiedzialni będą pracownicy Urzędu Miejskiego w Pilawie z organizacjami pozarządowymi. Z kolei funkcję doradczą, opiniującą oraz monitorującą sprawował będzie Komitet Rewitalizacji.

Przejawem partycypacji społecznej na etapie wdrażania Programu będzie również udział zainteresowanych partnerów społeczno-gospodarczych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, działających na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji, mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych osób w realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty adaptacji obiektów do pełnienia nowych funkcji, tworzenia nowych przestrzeni i ich wyposażenia, będą odbywały się wspólnie z jednostkami, które będą odbiorcami poszczególnych działań.

Należy dodać, że w toku wdrażania poszczególnych działań rewitalizacyjnych włączeni zostaną wszyscy mieszkańcy, a także pozostali interesariusze, w tym podmioty społeczno-gospodarcze, którzy poprzez zróżnicowane formy partycypacji społecznej będą mieli możliwość udziału w projektowaniu oferty kulturalnej, edukacyjnej i sportowej wpływając na jej poszerzenie i uszczegółowienie. Do takich podmiotów zaliczyć można m.in. właścicieli starej Huty Szkła „Czechy”, Orkiestrę Dętą OSP Pilawa i Trąbki, klub seniora „Klub Senior +”.

Realizacja przedsięwzięć pozwoli na stworzenie atrakcyjnych i przyjaznych przestrzeni dla mieszkańców i osób odwiedzających obszar rewitalizacji. Wpłynie na zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania integracyjne, a także uczestnictwa w szeregu spotkań edukacyjnych, wydarzeń kulturalnych oraz imprez o różnym charakterze wykorzystujących zmodernizowaną infrastrukturę. Jako przykład można podać projekt zintegrowany nr 4, który pozwoli na zwiększenie inicjatyw oddolnych wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji i organizacji oraz stowarzyszeń działających na jego terenie. Takie działania wpłyną również na zwiększenia poczucia współodpowiedzialności, przynależności do

miejsca zamieszkania i dbania o wspólną przestrzeń oraz zintegrują społeczność sąsiedzką bez względu na wiek czy status społeczny.

Wszelkie informacje i raporty o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych, będą przekazywane mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, status społeczny, poglądy czy stopień i rodzaj niepełnosprawności m.in. na stronie internetowej gminy, mediach społecznościowych, lokalnej prasie. Sprzyjać to będzie większej partycypacji społecznej w proces rewitalizacji oraz wpływać na większe zaangażowanie mieszkańców w życie gminy.

12. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

12.1. MONITORING PROGRAMU

Istotnym elementem skutecznego prowadzenia procesu rewitalizacji jest jego monitoring oraz ocena stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba. Za monitoring Programu odpowiadać będzie Zespół ds. rewitalizacji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i prowadzony on będzie w czterech płaszczyznach:

1. monitorowanie podstawowych parametrów Gminnego Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu oraz późniejszych jego aktualizacji (listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nakładów finansowych, przewidywanych rezultatów);
2. monitorowanie stopnia realizacji celów za pomocą tabeli ewaluacyjnej stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszego Programu (raz na rok).
3. monitorowanie skutków realizacji Programu poprzez analizę poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji;
4. bieżący monitoring poziomu wdrażania Programu poprzez ocenę stopnia realizacji poszczególnych projektów za pomocą karty oceny projektu/przedsięwzięcia stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego Programu.

Na podstawie powyższych parametrów sporządzany będzie raport monitoringowy (raport z postępów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku, który corocznie przygotowywać będzie Zespół ds. rewitalizacji we współpracy z Komitetem Rewitalizacji. Sprawozdawczość za dany rok będzie opracowywana do 31 marca następnego roku kalendarzowego.

12.2. OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Stałe monitorowanie procesów zachodzących w przestrzeni obszaru zdegradowanego daje możliwość rozpoznania kierunków oraz bieżących potrzeb interesariuszy rewitalizacji.

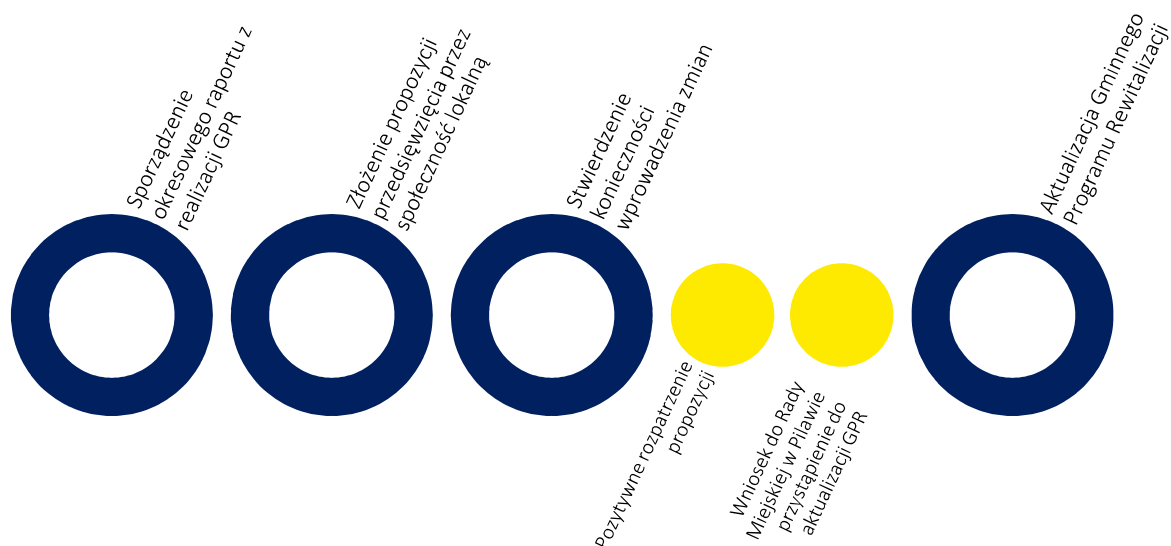
Skuteczność procesu rewitalizacji jest możliwa do zweryfikowania dzięki prowadzonemu corocznemu monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji, a także ocenie skuteczności działań rewitalizacyjnych dokonywanej raz na 3 lata Burmistrza Miasta i Gminy Pilawa przy pomocy Zespołu ds. rewitalizacji. Dokument ten podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji, a następnie ogłaszany będzie na stronie podmiotowej Gminy Pilawa w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji.

Analiza zachodzących zmian pozwoli stwierdzić, czy skutecznie zostało wyeliminowane zjawisko degradacji i jego negatywne konsekwencje oraz czy w wyniku prowadzonego procesu nie zaistniała konieczność skupienia się na problemach wcześniej niewystępujących.

12.3. SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI DO PROGRAMU

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w Programie, w przypadkach uzasadnionych.

Rycina 33. Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku

Źródło: opracowanie własne.

W momencie, gdy Burmistrz Miasta i Gminy Pilawa wraz z Zespołem ds. rewitalizacji w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji zidentyfikują konieczność modyfikacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku Burmistrz występuje do Rady Miejskiej w Pilawie z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku należy załączyć opinię, że Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku wymaga aktualizacji wraz z oceną aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto Zespół będzie odpowiedzialny za przyjmowanie propozycji przedsięwzięć od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad przez nich ustalonych. Na podstawie zebranych wniosków, pracownicy będą mogli wnioskować do Burmistrza Miasta i Gminy Pilawa i Rady Miejskiej w Pilawie o wprowadzenie zmian w treści dokumentu. Ewentualna zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

13. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzi ze sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczących:

- ⇒ Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.
- ⇒ Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Dla Miasta i Gminy Pilawa jest to:

- ⇒ UCHWAŁA XXIII.146.2016 RADY MIEJSKIEJ W PILAWIE z dnia 29 listopada 2016 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta i Gminy Pilawa na lata 2017-2021.

Z uwagi na charakter planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się zmian w powyższej uchwale w przypadku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku.

14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI

Przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacja została przyjęta uchwała w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Nie został jednak jeszcze powołany Komitet Rewitalizacji, dlatego zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy o rewitalizacji nie przewiduje się wprowadzenia zmian w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Przewiduje się ewentualną możliwość późniejszego dokonania zmian w Uchwale regulującej zasady wyboru członków Komitetu Rewitalizacji w celu włączenia przedstawicieli terenu objętego rewitalizacją.

Liczebność Komitetu Rewitalizacji może zostać przedyskutowana w przypadku podjęcia zmian w powyższej uchwale. Ewentualna zmiana uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji następuje w drodze konsultacji społecznych, w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

15. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

W celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na części obszaru rewitalizacji przewiduje się ustanowienie na okres 10 lat Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Ustanowienie Specjalnej Strefy Rewitalizacji oraz dokładny zakres jej regulacji będzie przedmiotem odrębnej uchwały Rady Miejskiej w Pilawie.

Rada Miejska w Pilawie Uchwałą Nr LXXIV.494.2023 z dnia 14 grudnia 2023 r. wyznaczyła obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa. W § 2 niniejszej uchwały ustanowiono na rzecz Miasta i Gminy Pilawa prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 6 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w przypadku gdy w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie uchwały dot. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji z zastosowaniem prawa pierwokupu, nie weszła życie uchwała dot. Specjalnej Strefy Rewitalizacji, ww. uprawnienia tracą moc.

16. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

16.1. WSKAZANIE ZAKRESU ZMIAN W PLANIE OGÓLNYM GMINY

W momencie opracowywania niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji obszar Gminy Pilawa nie jest objęty planem ogólnym. Do czasu uchwalenia planu ogólnego, ale nie dłużej niż do 31 grudnia 2025 roku dokumentem planistycznym obowiązującym na obszarze rewitalizacji, jak i całej Gminy Pilawa, jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Pilawa, przyjęte na mocy Uchwały Nr XLII.250.2014.

Wskazuje się, aby na etapie opracowania planu ogólnego uspoźnić jego ustalenia z działaniami wynikającymi z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto zwraca się uwagę na zapisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która w art. 13b pkt 3 lit. o wskazuje, że ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając m.in. obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji.

16.2. WSKAZANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO KONIECZNYCH DO UCHWALENIA ALBO ZMIANY

W granicach obszaru rewitalizacji obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- ⇒ Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta Pilawa, przyjęty Uchwałą Nr XXVI.181.2020 Rady Miejskiej w Pilawie z dnia 22 października 2020 r.,
- ⇒ Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Pilawa, przyjęty Uchwałą Nr XXXIX-205/2005 Rady Miejskiej w Pilawie z dnia 30 grudnia 2005 r.,
- ⇒ Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta Pilawa, przyjęty Uchwałą Nr XX.144.2020 Rady Miejskiej w Pilawie z dnia 27 marca 2020 r.,
- ⇒ Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Trąbki, gmina Pilawa dla działek oznaczonych w Ewidencji Gruntów i Budynków nr 418/11, 418/16, 418/19, 418/21, 418/26, 232, przyjęty Uchwałą Nr XIX.116.2016 Rady Miejskiej w Pilawie z dnia 12 lipca 2016 r.

Realizacja projektów rewitalizacyjnych wymagać będzie uchwalenia nowych bądź zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji.

W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji zmieni się przeznaczenie następujących terenów określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na obszarze rewitalizacji:

1. działka nr 1289/170 – zmiana funkcji terenu w związku z realizacją przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 7,
2. działka nr 1289/105 – zmiana funkcji terenu w związku z realizacją przedsięwzięcia uzupełniającego nr 1,
3. działka nr 1266 – zmiana funkcji terenu w związku z realizacją przedsięwzięcia uzupełniającego nr 2.

17 ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1: PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI

Załączniki stanowią osobne karty dokumentu.

ZAŁĄCZNIK NR 2: TABELA EWALUACYJNA

Tabela 36. Tabela ewaluacyjna

Cel	Kierunki działań	Wskaźniki monitorujące	Wartość bazowa (2022)	Wartość docelowa (2033)
Cel 1	1.1.	Liczba uczestników zajęć i wydarzeń organizowanych oparciu o nowo zagospodarowaną przestrzeń	0	500
	1.2. 1.3. 1.4.	Liczba organizowanych cyklicznych wydarzeń, zajęć i spotkań tematycznych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów w zrewitalizowanej przestrzeni	0	50
	1.5.	Liczba podejmowanych inicjatyw oddolnych przez mieszkańców w zrewitalizowanej przestrzeni	0	15
Cel 2	2.1.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców	5,1	6,0
	2.2.	Liczba nowowprowadzonych usług społecznych	0	6
	2.3. 2.4.	Liczba osób korzystających z nowowprowadzonej oferty usług społecznych	0	100
	2.5. 2.6.	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,2	0,5
	2.7. 2.8.	Liczba miejsc odnowionych i dodatkowo zagospodarowanych w ramach rewitalizacji	0	13
		Liczba budynków adaptowanych do pełnienia nowych funkcji	0	2
		Powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni na 100 mieszkańców	1 711,9	1 800,0
Cel 3	3.1.	Liczba obiektów infrastruktury sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) na 100 mieszkańców	0,3	0,4
	3.2. 3.3.	Liczba obiektów przestrzeni publicznej (place zabaw, skwery, zieleńce, place, inne ogólnodostępne przestrzenie publiczne) w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	0,03	0,02
	3.4.	Liczba indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe (węgiel, miat, ekogroszek) na 100 mieszkańców	12	10
	3.5. 3.6.	Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	25,1	17
	3.7. 3.8.	Liczba obiektów komunalnych niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, itp.) na 100 mieszkańców	0,02	0,00

Źródło: opracowanie własne.

Załącznik nr 3: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Tabela 37. Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego - narzędzie służące do monitoringu realizacji poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa

Nazwa przedsięwzięcia		
Jednostka odpowiedzialna	Wskaż jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięcia.	
Partnerzy	Wskaż partnerów przedsięwzięcia lub wpisz nie dotyczy.	
Miejsce realizacji	Podaj miejsce realizacji projektu na obszarze rewitalizacji.	
Aktualny status projektu	Podaj aktualny postęp rzeczowy projektu: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”	
Termin realizacji	Planowany	Podaj planowaną datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
	Rzeczywisty	Podaj rzeczywistą datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
Opis realizacji projektu	Opisz zrealizowany projekt oraz zakres zrealizowanych zadań, podaj cel przedsięwzięcia, wskaż jakie problemy rozwiązuje, określ udział interesariuszy rewitalizacji w tworzeniu i realizacji przedsięwzięcia.	
Rezultaty projektu	Podaj efekty zrealizowanego projektu oraz ich wpływ na negatywne zjawiska w szczególności w sferze społecznej, oraz w sferach: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej.	
Nazwa wskaźnika odpowiadająca realizacji projektu i jego wartość	Wskaźnik produktu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika produktu realizacji celów i przedsięwzięć.
	Wskaźnik rezultatu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika rezultatu realizacji celów i przedsięwzięć.
Wartość projektu	Wskaż całkowitą wartość projektu	
Poniesione koszty	Wskaż dotychczas poniesione koszty projektu	
Dofinansowanie UE	Określ wartość dofinansowania ze środków unijnych	
Program wsparcia	Wskaż fundusz, program wsparcia i działanie, w ramach którego został zrealizowany projekt	

Źródło: opracowanie własne.

SPIS TABEL

Tabela 1. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pilawa	12
Tabela 2. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pilawa	13
Tabela 3 Obszary zdegradowane na terenie Gminy Pilawa, tj. jednostki, dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer.....	15
Tabela 4 Przedstawienie wyników analizy wskaźnikowej przeprowadzonej dla Gminy Pilawa w podziale na jednostki analityczne	15
Tabela 5. Porównanie wskaźników obrazujących zjawisko bezrobocia na obszarze rewitalizacji oraz Gminy Pilawa	24
Tabela 6. Porównanie wskaźników obrazujących zjawisko ubóstwa na obszarze rewitalizacji oraz Gminy Pilawa	25
Tabela 7. Porównanie wskaźników obrazujących zjawisko przestępczości na obszarze rewitalizacji oraz Gminy Pilawa.....	27
Tabela 8. Porównanie wskaźników obrazujących wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami na obszarze rewitalizacji oraz Gminy Pilawa.....	30
Tabela 9. Porównanie wskaźników obrazujących kapitał społeczny na obszarze rewitalizacji oraz Gminy Pilawa	31
Tabela 10. Porównanie wskaźnika obrazującego poziom edukacji na obszarze rewitalizacji oraz Gminy Pilawa	33
Tabela 11. Porównanie wskaźnika obrazującego poziom uczestnictwa w życiu społecznym na obszarze rewitalizacji oraz Gminy Pilawa.....	34
Tabela 12. Porównanie wskaźników dla sfery gospodarczej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Pilawa.....	37
Tabela 13. Porównanie wskaźników dla sfery środowiskowej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Pilawa.....	39
Tabela 14 Realizacja Programu „Czyste Powietrze” w Gminie Pilawa – stan na 31.12.2023 r.	40
Tabela 15. Stan powietrza atmosferycznego w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi w strefie mazowieckiej w 2022 roku	41
Tabela 16. Porównanie wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Pilawa	44
Tabela 17. Porównanie wskaźników dla sfery technicznej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Pilawa.....	52

Tabela 18. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków	63
Tabela 19. Cele i kierunki rewitalizacji	72
Tabela 20. Opis projektu zintegrowanego nr 1	75
Tabela 21. Opis projektu zintegrowanego nr 2	79
Tabela 22. Opis projektu zintegrowanego nr 3	82
Tabela 23. Opis projektu zintegrowanego nr 4	86
Tabela 24. Opis projektu zintegrowanego nr 5	90
Tabela 25. Opis projektu zintegrowanego nr 6	95
Tabela 27. Opis projektu zintegrowanego nr 7	100
Tabela 28. Opis przedsięwzięcia uzupełniającego nr 1	104
Tabela 29. Opis przedsięwzięcia uzupełniającego nr 2	105
Tabela 30. Opis przedsięwzięcia uzupełniającego nr 3	106
Tabela 31. Opis dokumentów strategicznych gminy realizowanych przez Gminny Program Rewitalizacji	107
Tabela 32. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych	121
Tabela 33. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	123
Tabela 34. Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich	127
Tabela 35. Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych	131
Tabela 36. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	138
Tabela 37. Tabela ewaluacyjna	152
Tabela 38. Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego - narzędzie służące do monitoringu realizacji poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa	153

SPIS RYCIN

Rycina 1. Położenie Gminy Pilawa na tle powiatu garwolińskiego oraz województwa mazowieckiego	9
Rycina 2. Jednostki analityczne na terenie Gminy Pilawa	
Rycina 3. Położenie Gminy Pilawa na tle powiatu garwolińskiego oraz województwa mazowieckiego	9
Rycina 4. Granice administracyjne Gminy Pilawa	10
Rycina 5. Jednostki analityczne na terenie Gminy Pilawa	14
Rycina 6. Poglądowa mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Pilawa	17
Rycina 7. Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Pilawa – centrum ...	19
Rycina 8. Mapa istniejących zabytków nieruchomych znajdujących się na podobszarze rewitalizacji Pilawa – centrum wpisanych do Ewidencji Zabytków	20
Rycina 9. Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Trąbki	22
Rycina 10. Mapa istniejących zabytków nieruchomych znajdujących się na podobszarze rewitalizacji Trąbki wpisanych do Ewidencji Zabytków	23
Rycina 11. Przykłady aktów wandalizmu na obszarze rewitalizacji: graffiti na zabudowie (Trąbki).....	28
Rycina 12. Przykłady aktów wandalizmu na obszarze rewitalizacji: graffiti na zabudowie oraz zaśmiecanie terenu (Pilawa – centrum).....	29
Rycina 13. Struktura demograficzna obszaru rewitalizacji.....	32
Rycina 14. Obecne warunki w siedzibie Orkiestry Dętej OSP Pilawa	35
Rycina 15. Przykłady zamkniętych podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji (Trąbki)	38
Rycina 16. Przykład zaśmiecania przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji (Pilawa – centrum)	43
Rycina 17 Przykłady zaśmieconych miejsc na obszarze rewitalizacji – przy dawnym parku miejskim oraz okolicach Rynku w Pilawie	43
Rycina 18. Budynki Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Pilawie oraz Urzędu Miasta i Gminy Pilawa	46
Rycina 19. Stadion Miejski w Pilawie oraz Boisko sportowe w Trąbkach.....	47
Rycina 20. Teren rekreacji wraz z ścieżką ekologiczną w Trąbkach	47

Rycina 21. Infrastruktura sportowa w obrębie Szkoły Podstawowej w Pilawie (Pilawa – centrum)	48
Rycina 22. Budynki klubu seniora "Klub Senior+" oraz OSP Pilawa wraz z siedzibą Orkiestry Dętej OSP Pilawa (Pilawa – centrum).....	49
Rycina 23. Teren targowiska w Pilawie (Pilawa – centrum)	50
Rycina 24. Przykład problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej obszaru rewitalizacji .	51
Rycina 25. Budynki należące do kompleksu Huty Szkła "Czechy" (Trąbki)	54
Rycina 26. Wieża ciśnień w Pilawie (poza obszarem rewitalizacji)	55
Rycina 27. Przykład obiektów w złym stanie technicznym na obszarze rewitalizacji: Stadion Miejski w Pilawie, Boisko sportowe w Trąbkach, boisko sportowe oraz plac sprawnościowy na terenie Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Pilawie	56
Rycina 28. Budynek oraz teren Domu Handlowego GS Pilawa (Pilawa – centrum)	57
Rycina 30. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji	71
Rycina 31. Szacunkowe zestawienie wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych	130
Rycina 32. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku	136
Rycina 33. Fotorelacja warsztatów rewitalizacyjnych przeprowadzonych w Gminie Pilawa ..	141
Rycina 34. Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa do 2033 roku	146